

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kifogások.

Budapest, március 21.

(v.) Egészen bizonyos most már, hogy az összeférhetlenségi javaslatból törvény lesz még a mostani országgyűlés eloszlása előtt. A háboru befejeződött, még mielőtt megkezdődött volna. Gróf Tisza István és barátai utóbb már csak a szállítókat akarták a törvény karmai közül kiragadni. A zászló becsületéért legalább ennyi enyhítést óhajtottak elérni. Imhol erről is lemondtak. Félreállanak, belátván, hogy ekkora erejű ár ellen amugy sem lehetne uszniok. Álláspontjukat ma jelezték a bizottságban, jelezni fogják nyilván a Házban is, de akciót nem fejtenek ki. A javaslatból tehát törvény lesz. Nem olyan alakban, ahogy a szövöző albizottság tervezte, hanem amint ma Széll Kálmán a bizottság ülésén prognosztizálta: minden tulhajtás mellőzésével s a lex ferenda törvényhozási céljának szigorú szemmel tartásával. Az ellenség kardcsapás nélkül eltakarodott s a parlament erkölcsi alapjainak rekonstrukciója ennél fogva békés uton biztosítottan tekinthető.

Mégis — úgy érezzük — foglalkoznia kell a közvéleménynek azokkal a kifogásokkal, amelyek ma az elvonuló ellenség táborából felhangzottak. Az egyik kifogás az volt, hogy a javaslat a középosztályt szorítja ki a parlamentből. Gyarkovics György, e kifogás szerzője, kérdés alakjában formulázta meg a vádját. Ha kirekesztjük — ugymond — az állammal üzleti viszonyban lévő kereskedőt, gyárost és bankárt, vajjon ki marad akkor képviselőnek? Szívesen felelnék erre a kérdésre, de nem tudunk szóhoz jutni magától Gyurkovics Györgytől, aki megadta rá tüstént a választ, elmondván, hogy akkor nem marad a parlamentben senki más, csak a gazdag ember, a politikai amatőr, a nyugalmazott miniszter és államtitkár, az egyetemi tanár, a pap, az orvos, az ügyvéd és a szegény ember. Ugyan Gyurkovics György ur, szíveskedjék megnyugtanni Gyurkovics György urat. Mert ha mindezek benn maradnak, amit a válaszó Gyurkovics is elismer, s ha ezeken kívül még benn maradnak azok a bankárok, kereskedők és gyárosok is, akik nem az állammal kötnek üzleteket, amire viszont mi figyelmeztetjük a kérdést tevő Gyurkovics Györgyöt: no hát akkor benn marad a parlamentben az egész középosztály. Ez a kifogás tehát nagyon silány; de nem a legsilányabb a Gyurkovics okfejtésében. Így például azt is hallottuk tőle, hogy a befolyásos képviselők kizorítása csökkenteni fogja a parlament hatalmát, s ez a nemzeti akarat gyengülését fogja okozni. Ugyan mit értsünk befolyásos képviselőn? Amely képviselőnek van befolyása, de ezt a maga érdekeinek előmozdítására használja fel, abból ugyan kevés a haszna a parlament hatalmának. S mi köze a nemzeti akaratnak ahhoz, hogy jól vagy rosszul jövedelmez-e az a vállalat, amelynek vezetésében az ilyen befolyásos képviselők részt vesznek? A nemzeti akaratnak mehet a dolga nagyon jól akkor is, ha ezek a vállalatok rosszul fizetnek. S mehet a nemzeti akaratnak a dolga nagyon rosszul akkor is, ha ezeket a vállalatokat majd szétveti a dus jövedelem. A parlament erejét s a törvényhozás tekintélyét nem a nagybefolyású képviselők száma teszi, hanem a

képviselőknél a kormányval szemben való függetlensége.

Azt is mondta Gyurkovics, hogy kár az urakat a parlamentből kiszorítani, mert az egyedüli komoly összeférhetlenség a szegénység. Nem tudjuk, a fonáksága nagyobb-e ennek az állításnak, avagy a merészsége. Kérem, Gyurkovics ur, soha sem látott ön még becsületes koldusokat és gaz nábobokat? Hát az emberek erkölcsi tartalmának a vagyommérleg a fokmérője? Bizony-bizony, mondjuk tinétek, hatalmasabb lézsen az a parlament, amelyben független koldusok ülnek, akiknek nincs mit veszteniök, mint az olyan törvényhozás, amely meg van spékelve kapzsi gazdagokkal s vagyonuk minden filléréért rettegő milliomosokkal.

Utoljára hagytuk a Gyurkovics oklancának azt a gyöngyszemét, amely a képviselői közbenjárások betiltása ellen a megszokottság címén tiltakozik. Hogy nálunk semmi sem történhet — se jó, se rossz — befolyásos képviselők közbenjárása nélkül, ez csakugyan megrögzött szokás. De e szokást nem a közönség gusztusa honosította meg, hanem a mult kormányzat büneinek ijesztő halmaza. A pártkormányzat vétkes tulhajtásainak gyümölcse az a szokás. Évtizedeken át nem annak lett igazsága, akinek igazsága volt, hanem annak, akit a harcba küldött politikai befolyások legerősebbje támogatott. Mit tehetett a publikum ilyen viszonyok közt? Le kellett szoknia arról, hogy bízzék az igazság erejében; s meg kellett szoknia azt, hogy érdekeinek védelmét a parlament befolyásos tagjainál keresse. A jognak elnyomorodása, az igazság eltiprása, a törvénynek állandó inzultálása fakadt e szokásból. S ha azt akarjuk, hogy a kormányzat visszanyerje tisztességét, hogy az elsenyedő polgári önértet új erőre kapjon s a parlament tagjai megbecsüljék a saját méltóságukat, akkor szakítanunk kell mentül hamarabb s mentül gyökeresebben e hitvány szokással. S hogy ne akarjon a parlament és a kormány külön lenni a közönségnél, ezt a jó tanácsát Gyurkovics urnak is feltétlenül visszautasítjuk. Ez a tanács azt jelenti, hogy maradjon minden a hinárban, ami a hinárba jutott. De mi azt mondjuk, hogy ki kell vinni a kátyuból az országot is, a parlamentet is, a kormányzatot is. És igenis, hadd versenyezzenek egymással e tényezők a jóban. Mindenikük hadd akarjon külön lenni a másiknál. Emeljük a maguk s az egymás erkölcsi színvonalát. Így fog felvirulni a nemzet, nem pedig akkor, ha dédelgetjük közéletünk legvisszatetszőbb balszokásait.

A ma hallott kifogások másik csoportja Kristóffy Józseftől ered, aki támadását a szállítók kizárását elrendelő szakasz ellen irányította. A támadásban több volt az emfázis, mint a komolyság. Kristóffy abból indul ki, hogy a szállítókkal kizáratnak a termelők is. A logika nevében tiltakozunk kell a fogalmaknak illetlen önkényes felcserélése ellen. Vannak szállítók, akik nem termelnek semmit, hanem szállítják azt, amit mások termeltek. Viszont vannak termelők, akik terményeiket eladják ugyan a jelentkező vevőknek, de a kormányval szemben szállítási vállalatokba nem bocsátkoznak. Nem értjük, mi jogon és mely okból általánosítja Kristóffy a szállítók kirekesztését a termelők sérelmére. Az, hogy némely szállító termel s

olyik termelő szállít, még nem ad jogot ilyen általánosításra. A közvélemény nem fogja összekonfundálni e két egymástól teljesen különálló fogalmat. A termelők nagy tömegét a szállítók válogatott kis csoportjának érdekeiért harcba vinni nem lehet. A parlament kapuja nyitva marad ezentul is a termelő számára. Az pedig, aki szállítója akar lenni a kormányval, mondjon le a képviselői állás diszéről és méltóságáról, mert nem rendelkezik a politikai függetlenségnek azzal a mértékével, amelyet a törvényhozói megbízásnak gyakorlása megkövetel. Egyébiránt még akkor sincs igaza Kristóffynak, ha kritika nélkül fogadjuk el az ő téves kiinduló pontját. Ha egyértelmű volna a szállító és a termelő fogalma, még akkor is nem a termelők egyetemét sujtaná az új jogszabály, hanem közülök a legrosszabb esetben is csupán annyit, amennyi mandátum van a képviselőházban. 413 tagja van a képviselőháznak; a legrosszabb esetben is tehát csak 413 termelő tiltódnék el attól, hogy a kormányval szállítson, ellenben a többi termelő szállíthatna ezentul is, amennyit akar. A Kristóffy által állított sérelem tehát mindössze 413 embernek volna a sérelme, holott a parlamentarizmus erkölcsi megújodásához husz millió embernek az érdeke fűződik. S kérjük Kristóffy Józseftől, mi nyom többet a latban: a 413 termelő sérelme-e, vagy a husz millió állampolgár alkotmányos érdeke?

Végeztünk a ma hallott kifogásokkal. Őszintén szólva, mi mélyebben járó kritikát, komolyabb okfejtést, értékeőbb támadást vártunk a javaslat ellenzőitől. Egy-két gyengéjére a javaslatnak magunk is rámutattunk. Bizony nem tökéletes törvényhozási mű az. Akad benne itt-ott hézag és homályosság. Reméljük, hogy a tárgyalás további folyama alatt arra lesz gondjuk a bírálóknak, hogy ezek a hézagok betömődjenek s ezek a homályok eloszoljanak. A mi óhajításunk az, hogy az új törvény őszinte, világos s következetes legyen s hogy magában hordja a pontos és lelkiismeretes végrehajthatóság minden kellékét. Egy tökéletlen törvény hátrányait elég súlyosan érezzük huszvenöt esztendőn át. Hadd élvezzük ezentul egy gondosan elkészített törvénynek áldásait.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 21.

Az *Adria* fölött ma még nem tört ki a vihar, csak a *Pichler-öböl* felől borzolta egy kis szél hullámaint harmadfél óráig. Egyetlenegyszer tetszett úgy, hogy a vihar talán mégis kitör hirtelen. Ideges, kurta szóváltás támadt a Pichler beszéde alatt *Rakovszky István* és a kereskedelmi miniszter között. Mikor *Pichler Győző* a szerződés hátrányos voltát fejtegette, *Rakovszky István* közbeszólt:

— Azt a szerződést a *seft* inspirálta.

— Micsoda? — kérdezte élesen *Hegedűs Sándor*.

— A *seft*.

— A kormány részéről?

— Majd kifejttem.

— Hát fejtse ki!

Gyorsan, idegesen hangzott a kérdés is, a felelet is. De egyébként a hangulat — legalább a teremben — még nagyon csendes volt. S míg *Pichler Győző* harmadfél órán keresztül politikai és gazdasági tekintetben egyaránt kifogásolta az

Adriával kötött szerződést, mely szerinte már azért sem fogadható el, mert nem providéál az önálló vámterület bekövetkezése esetére s az Adriának juttatott monopóliummal minden keletkezhető magyar hajózási vállalat előtt becsukja az ajtókat: addig a haligatóság figyelmesen viselkedett és nem tagadta meg a méltányos elismerést Pichlertől, aki igazán nagy munkát végzett, mikor ebbe a neki idegen témába behatolt. De a méltányos figyelem, melylyel hallgatták, sehogyszem hasonlított igazgatóssághoz és nem mutatott bekövetkezhető viharra. És Pichler is elég tárgyilagos volt mindvégig. Nem tetszelt a viharfúvó garabonciás szerepében. S talán ez volt az oka, hogy Rakovszky István, akit már a miniszterrel való szót váltás is följegrevelt, kiűn a folyosón erősen tüzelt a javaslat ellen. A szünet alatt csoporttól csoporthoz sietett s mindenhol piszkálta, sarkantyuzta az ellenzéki képviselőket, hogy ne tűrjék az Adriának szánt adómentességet. Rakovszky mindenképpen obstrukcióba szeretne volna hajszolni az ellenzéket, de mindössze annyit tudott a tüzelésével elérni, hogy kapott a szélsőbaltól egy — ígéretet. Ha az adómentességről szóló szakasznál névszerinti szavazást akar a néppárt kérni: ehhez a függetlenségi párt szívesen kölesönöz néhány aláíróit, hogy kitejélik a husz név, amennyi a névszerinti szavazás kéréséhez a szabályok szerint szükséges.

Rakovszky most már az ígérethez tartotta magát s hogy a névszerinti szavazást egyáltalán kérni lehessen, biztosítani szeretne volna magát, hogy a szerződést is szakaszonként veszik majd tárgyalás alá, ami nem rendes gyakorlat a t. Házban.

A szünet után tehát szóit kért a napirendhez. Megkérdezte az elnököt, hogy vajjon magát a szerződést szakaszonként fogja-e tárgyalni? Az elnök Tullán Béla az általános vita kellő közepén korainak találta ezt a kérdést. Rakovszky István és Pichler Győző most már egymásután föl pattant és nagyban erősködött, hogy a kérdés nem korai, mert ettől függ az általános vita rendje és nyugodalma. Mások is ezt az álláspontot foglalták els már úgy tetszett, hogy a napirend-vita maga is ki fog szélesedni. De ekkor a terembe érkezett Széll Kálmán miniszterelnök (akit addig a folyosón tartottak az összeférhetlenségi tanácskozások és megbeszélések). A miniszterelnök értesülve a fejlődő izgalomról, nyomban megnyugtatta az ellenzéket, hogy semmi kifogása a szerződés szakaszonként való tárgyalás ellen.

Ez aztán mindenkit megnyugtatót s a napirend-vitára nem volt többé ok.

Folytatták tehát az Adria-vitát s Major Ferenc, a mindenhez értő, kibeszélte az egész ülést. Szombathig most már nem tárgyalják az Adria szerződését, mert holnapra a főrendiház ülése miatt a képviselőház pihenőt kapott...

A képviselőház ülése március 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tullán Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor.

(Az Adria szerződése.)

Pichler Győző: Első sorban abból a szempontból bírálja a törvényjavaslatot, vajjon megfelel-e közgazdasági érdekeinknek. Politikai szempontból nem fogadja el a javaslatot. A hozzá csatolt jelentés olyan, amilyen évtizedek óta nem került a Ház asztalára; bőven foglalkozik e jelentés hajózással egész történetével, hivatkozik a legapróbb részletekre, felsorol mindent, ami csak e tárgyhoz szükséges.

Rakovszky István: Csakohgy hamisan.

Pichler Győző: Ez olyan jelentés, mely érdekes tanulmány is egyzersmind. Nem hiszi, hogy volna a Háznak egy tagja is, aki ezt ne olvasta volna.

Rakovszky István: Azért olyan terjedelmes, hogy ne olvassa el senki!

Pichler Győző: Felolvassa a pénzügyi bizottság jelentésének több pontját. A függetlenségi párt álláspontja az önálló vámterület, ebből a szempontból bírálja a szerződést, az a momentum merül fel, vajjon ha elérkezik az idő, meg lehet-e yalósítani az egész nemzet törekvését, mely az önálló vámterület kivására irányul. De vajjon ez a szerződés meg fog-e felelni akkor, ha a nemzet az önálló vámterület alapján jog állni? Nyújt-e erre garanciát a kereskedelmi miniszter? A jelentés hangsúlyozta ugyan az önálló berendezkedést, de ez csak csalétek akar lenni az ellenzék számára. Ezt cáfolja meg a kereskedelmi miniszter. Hiszen ez a szerződés megkötö a nemzet kezét 20 évre. (Helyeslés a baloldalon.) Ez nem szerző-

dés, hanem monopólium. Kérde, ki látta valaha az Adria hajóját nemzeti színű lobogóval?

Lukács Gyula: Már '07-ben elpaktálták!

Pichler Győző: A kormánynak arra kell törekednie, hogy megerősítse a magyar hajózást, teret adjon és ha ezt látja, hogy elérheti, akkor nyújtson támogatást, de az Adria nem ezt célozza. Mi célja van tehát a szubvenció felmentésének?

Nincsen hajógyárunk, amelylyel tengeri hajót építhetünk. A Howarth-féle gyár csak javításokra képes. De azért évenként százezer korona szubvenციót kap. Az Adria mégis államköltségen két hajót akar ott építtetni. Nevetséges kikötése a javaslatnak az, hogy a társaság egy kadétot a tengerészeti akadémiából köteles venni. Hát nem volna köteles azokat mind onnan szerződtetni?

A fumei hajógyár éveken át szubvenციót élvezett és ennek ellenszolgáltatást nem teljesítette, mert a szerződés egy pontjának sem tesz eleget. Tudomása van arról, hogy a kormány nagy áldozatokkal akarja már most lehetővé tenni, hogy az ottani gyár berendezkedhessék, hogy az Adria számára két hajót építsen. Ezt már azért sem szabad megengedni, mert törvény szerint csak egyenlő viszonyok mellett lehetne Fiumében hajókat építtetni, azonkívül pedig meg van győződve arról, ha meg is fogják rendelni Fiumében, e hajóknak egy része sem fog ott készülni, hanem Kielben, ahol az Adria a többi 8 hajót is megrendelte. Foglalkozik az Adria hajóinak sebességi képességével és kimutatja, hogy azok nem teljesítik szerződésileg kikötött kötelezőségeit.

Rakovszky István: Majd én kimutatom!

Pichler Győző: Vannak egyes vasuti tarifák, melyek Magyarországból egyenesen Franciaországba szólnak. Ezek a tarifák sokkal olcsóbbak, mint például a fumei tarifa.

Hosszasan foglalkozik az Adria keletkezésével, fejlődésével és bírálja kereskedelmi politikánkat s az általános gazdasági pangást is ennek tudja be. S dacára a nagy szegénységnek, mégis ezeket dobunk ki egy ily intézet torkába. Adóelengedést adunk neki, mikor a szegény nép feje alól elviszik az utolsó pánát adó fejében, míg a gazdag emberek egy jó része eltagadja adóját. Az adókievélési bizottság tagjai fey-házba valók! (Zaj.)

Elnök: Ilyet az állam közgeiről állítani nem szabad!

Rentaller Lajos: De ha igaz! (Zaj jobbfelől.)

Pichler Győző: A fey-ház szó nem sértő kifejezés. Botrány az, hogy a magyar állam ennyi szubvenციót ad az Adriának. Nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Zajos eljenzés és helyeslés a bal- és szélsőbaltalon.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggesztjük.

(Házaszabályvita.)

Rakovszky István: A házaszabályokhoz kér szót. Úgy látja, hogy a kormány ki akarja játszani az ellenzékét, amikor csak a törvényjavaslat két szakaszánál akar részletes vitát megengedni, a szerződés egyes pontjainál pedig nem. Ily módon az ellenzék nem teljesítheti ellenőrző hivatását. Felvilágosítást kér e részben. (Helyeslés baloldól.)

Elnök: Leghejesebb, ha a képviselő ur az általános tárgyalás befejezése után teszi meg észrevételeit.

Pichler Győző támogatja Rakovszky kérését.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Csak e percben jöhettek a terembe, de ne gondolja senki, hogy azért, mintha kiűn valami szórakoztató mulatságot lett volna, hanem mert hivatalosan el voltam foglalva. (Nyugalanság a szélsőbaloldalon.) Csak esküznél akartam magamat; mert különben kötelezőssem itt ülni; meg is teszem, de amikor hivatalos dolgom akad kiűn, akkor ki kell mennem és ki is megyek.

Ha jól vagyok értesülve, — csak egy félfülle hallottam, hogy miről van tulajdonképpen szó — úgy látom, Rakovszky István képviselő ur kérdést tett az iránt, hogy vajjon e szerződést, amelynek beikelyezéséről itt szó van, lehet-e részletesen tárgyalni, vagy nem.

Gondolom, a kérdés igen egyszerű és világos. Hát hogyan lehetne részletesen tárgyalni? (Helyeslés baloldól.) Hiszen stílris vagy más módosítások szempontjából még nemzetközi szerződéseket is szoktunk részletesen tárgyalni. Azt senki sem impuálhatja a törvényhozásnak, hogy egy szerződést, amelynek beikelyezéséről van szó, csak a maga általánosságában és ne részleteiben is tárgyalja. (Helyeslés baloldól.) Csakohgy a dolog természetében rejlik, mindig úgy van, hogy ha a részletek egyikét vagy másikát a képviselőház, mint szerződés íél, módosítani akarja, az az argumentum érvényesül, hogy részleteiben módosítani egy ilyen szerződést nem lehet, az nem olyan, mint a törvény. Hanem aztután az a konszideráció lép előtérbe, hogy vagy áll a szerződés a maga egészében, vagy nem áll. (Igaz! Ugy van!) De az, hogy a szerződést a maga egészében a képviselőház el fogadja-e vagy nem, azt törvénybe ígta-e vagy nem, az részletes megbírálás és vizsgálat tárgya is lehet. (Általános helyeslés.) Gondolom, ezt megtagadni nem lehet; nem is akarja a kormány, nem is akarja a többség. Hanem igen természetes az is, hogy ilyen szerződést részleteiben nem lehet módosítani; itt aztután a kormánynak vagy a többségnek dolga az az érvet konszideráció alá venni és azt mérlegelni, vajjon egyik vagy másik módosítás olyan természetű-e, amely mellett a törvényjavaslat megállhat vagy nem. (Helyeslés.)

Ne echauffirozunk tehát magunkat! Ez volt ebben a kérdésben a precedens örökké; én más precedenst csinálni nem akarok; minden szerződést, még nemzetközi szerződést is, részletesen tárgyalunk a Házban. (Helyeslés.)

Gondolom, ebbe a tisztelt Ház belenyugszik. (Helyeslés.)

(A vita folytatása.)

Major Ferenc azt tartja, hogy nekünk biztosítanunk kell magunkat az ellen, hogy közgazdasági érdekeink a jövőben lekötessenek. Micsoda közgazdaságiakat tesz ez a társulat az ötmillió állami támogatásért? Mért kellett a szerződést most 20 évre meghosszabbítani, mikor az egész közgazdaság pang? Mért nem kötelezték a társulatot arra, hogy az állami pénzből hajógyárat építsen?

Ha nekünk hajógyárunk volna, a delegációban bátran követelhetnők, hogy a haditengerészet szükségleteit a megfelelő hányadban csakugyan nálunk fedezzék. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Elnök: A Ház hozzájárulásával szombaton délelőtt 10 órára tüzi ki a legközelebbi ülést. Napirenden lesz az Adria-törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Az összeférhetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 21.

Az összeférhetlenségi törvény revíziójának előkészítésére kiküldött bizottság ma kezdte meg az albizottság tervezetének tárgyalását. Előzőleg egész délelőtt tanácskozások folytak a miniszterelnök és a különböző csoportok — az enyhék és a szigorúak — vezetői között. A tanácskozások eredménye: egyfelől teljes megegyezés, másfelől teljes leszerelés. Az eredmény hatása külsőleg is jelentkezett a bizottsági tárgyalás mai első napján, amelynek a lefolyása egyébként igazolta azt a prognózist, amelyet mi már napokkal ezelőtt megállapítottunk. Széll Kálmán miniszterelnök már az első napon is, úgy az általános vitában, mint a részleteknél érvényesítette álláspontját, amely az összeférhetlenségi kérdésnek dűlőre juttatását valja céljánál. A miniszterelnök teljes határozottsággal jelzi álláspontját mindenütt; mindenben érvényt akar szerezni az 1875-iki törvényhozás szellemének és mindent visszautasít, ami ezen akár innen marad, akár tulmegy rajta.

Ami a tervezet részleteire vonatkozó megállapodásokat illeti, említettük már, hogy a szállítókról szóló rendelkezések azok, amelyeket a miniszterelnök megtámadhatatlannak jelentett ki. Az enyhék, élükön gróf Tisza Istvánnal, a tervezetnek olyan módosítására igyekeztek reábirni, amely ne csak az eladásra kész állapotban levő iparcikk vagy termék szállítását, hanem a saját készítményű iparcikk, vagy a saját termék szállítását föltétlenül összeférhetőnek mondja ki. Gajári Ödön és mások ezenfelül még a részvénytársasági inkompatibilitás dolgában kívántak enyhítéseket.

A miniszterelnök behatóan tárgyalta úgy az enyhít álláspontot, mint a rigorozitás képviselőivel. Az utóbbiakkal, akiknek Szilágyi Dezső áll az élén, nem is eredmény nélkül. Legfontosabb a megállapodások közül az, hogy az összeférhetlenség nem terjesztetik ki az olyan pénzintézeteknél elfoglalt állásokra, amelyek jelzálogkölsönök, községi és törvényhatósági kötvények kibocsátásával foglalkoznak. A csak betéti ügyletekkel foglalkozó takarékpénztárakra nézve még nincs megállapodás.

Az elért enyhítések természetesen nem elégitették ki a szélső enyhesség híveit, akik közül Gajári Ödön már korábban bejelentette szokott nyíltságával a miniszterelnöknek, hogy mivel a javaslatot nem teszik pártkérdéssé, nemcsak szavazni fog ellene, hanem küzdeni is és minden lehető el fog követni, hogy a javaslatból törvény ne legyen. Ma azonban meg kellett győződnie, hogy gróf Tisza Istvánnak, mint Gajári Ödönnek, úgy a javaslat ellen indítandó akciójuk semmi sikerrel sem bíztat, s ennek a belátásuknak teljes leszerelés lett a következménye. Gajári Ödön ugyancsak az ő nyílt, egyenes módján kijelentette ma, hogy mivel látja, hogy a szabadelpvűpartban a javaslat megbuktatására többség nem található, arra pedig, hogy tervét ellenzéki segítséggel vigye keresztül, egy pillanatig sem gondol: ennélfogva lemond róla és teljesen visszavonul. Gróf Tisza István is, akinek pedig egész esomó módosítás volt a zsebében a szállítókra, a részvénytársaságokra és a javaslat egyéb részeire vonatkozólag is, s aki ezeket a bizottságban elő akarta

terjeszteni, előlított tervétől és a bizottság mai ülésén meg sem jelent, ami élénk feltűnést okozott.

A bizottság üléséről a következő tudósítást adjuk:

A bizottság tagjai teljes számban jelenek meg. Ott voltak továbbá az egész kormány és nagy, diszes auditórium, lévén *Szilágyi* Dezsővel.

Mindenek feszült várakozása közben nyitotta meg az ülést *Fest* Lajos elnök és elsőbbsen is azt a kérdést vetette föl, hogy a bizottság szükségesnek tartja-e az albizottság tervezetének általános tárgyalását, vagy pedig egyenesen a részleteket kívánja megvitatni?

Rohonyi Gyula előadó az általános vitát fölöslegesnek tartja. Rekapitulálja az albizottság munkálkodásának az előzményeit; hangsúlyozza, hogy a törvénytervezet a precedenseknek, a hazai joggyakorlatnak és a külföldi törvényhozásnak figyelembevételével készült. Vannak benne eltérések az 1875. évi I. törvénycikkétől, de ezek nem elvi eltérések, hanem csak a szigorúság mértékére vonatkoznak. Ajánlja, hogy az albizottság tervezetét az általános vita mellőzésével azonnal vegyék tárgyalás alá.

Gyurkovics György szükségesnek mondja az általános tárgyalást. Az albizottság tervezete eltér némcsak az 1875-iki törvénytől, hanem az eredeti előadói tervezettől is. Nem fogadja el a tervezetet általánosságban sem, mert úgy érzi, hogy káros hatással lesz a parlament befolyására és tekintélyére. A parlament Európa egyetlen államában sem képvisel akkora hatalmat, mint nálunk, ahol egyenrangú a koronával. Alkotmányos életünk fejlődésének egész menete tanuskodik erről. Ezt fenntartani, az ország érdeke. Amde a tervezet lényeges csorbát üt a parlament hatalmán és ezzel az ország legfőbb érdekét kockáztatja. Az összeférhetetlenségnek ilyen mértékű üldözése törhetetlen korlátozása a passzív választói jognak és leszállítása a parlament intellektuális színvonalának. Két szempont volt uralkodó az összeférhetetlenség revíziójának elrendelésénél: a képviselők függetlenségének és a parlamenti élet tisztességének szempontja. Ebből a két szempontból szól hozzá a dologhoz. Mostanában folyvást azt hirdetik a parlamentben és a sajtóban, hogy a pénzügyeket, a kereskedelmet és az ipart fejleszteni kell. És most az a tervezet oda tendál, hogy a képviselő ne foglalkozhassék-e gyakorlatilag ezekkel a nagyfontosságú kérdésekkel. Ha kizárjuk a kereskedelmi szerződéseket? Mi akik nem értünk hozzá? Erre azt felelhetnék, hogy hiszen a kereskedők, az iparosok, a bankárok bejöhettek a parlamentbe, csak az állammal nem köthetnek majd üzletet. Am ilyen módon mégis kizárjuk a parlamentből ezt az egész érdekcsoportot, mert nálunk az állam a legnagyobb gyáros, a legnagyobb bankár és a legnagyobb vasúti vállalkozó. Ilyenformán a tervezet az egész közeposztályt kizárja a parlamentből. Kik lehetnek ezenül képviselők? A politikai amatőrök, a nyugalmazott miniszterek és államtitkárok, egyetemi tanárok, papok, ügyvédek, orvosok és szegény emberek. Már pedig ő kívánatosnak tartja, hogy a törvényhozó hatalom az uralmi osztály kezében maradjon. A világon a legerősebb inkompatibilitás a szegénység. Figyelmezteti a bizottságot egy feltűnő jelenségre: 1897. óta nálunk eddig soha az ellenzék kormányt nem bukott; mindig a kormánypárt bukatta meg a kormányt. Lehet-e ilyen körülmények közt a képviselők függetlenségéről beszélni? Befolyásos képviselők nélkül a parlament nem lehet erős és odajutunk, ahol Ausztria és Németország van: a hatalom a bürokrácia kezébe megy át. Megengedi, hogy a hetvenötödiki törvény végrehajtása kissé enyhé volt, de ez eredménye volt egy konspirációnak, melyet a parlament és a közvélemény a törvény ellen, tehát az összeférhetetlenség üldözése ellen szőtt. Hiába minden, nálunk a közönség rászokott a képviselők közbenjárására. És most ettől el akarják tiltani a képviselőket, holott sem a kormány, sem a parlament nem lett rosszabb általa s a tantiemes képviselő még mindig jobb a *chequartr*nál. A tervezet általánosságban sem fogadja el.

Kristóffy József általánosságban elfogadja a javaslatot, noha egyes részletei messze tulmennek a megengedett határon. Örömmel járul ahhoz, hogy a képviselő a maga politikai befolyását ne utilizálhassa, sőt e részben elfogad minden szigorítást. De súlyos aggodalommal fogadja az ötödik szakaszt, amelyivel az albizottság tulment a mandátumán. Az albizottságnak az volt a megbízása, hogy az itt hallottakat összegezze. E helyett az albizottság új szellemet és új intenciókat vitt be a javaslatba. A gazdasági élet különböző ágait a parlamentben való képviselet nélkül hagyni nem szabad. Pedig a tervezet a gazdasági élet aktív tényezőit valamennyit kirekeszti a parlamentből. Ez végzetes szakítás az

eddig irányul és nagy veszedelmeket hord méhében. Mely politikai szükségesség támasztotta a revízió követelését? Az, hogy irtani kell a visszaéléseket és ki kell szorítani a provizionistákat. Am az ötödik szakasz ezen tulmegy és kizárja a termelőt, aki ellen pedig sohasem volt panasz. A közvélemény felháborodott-e valaha, ha az állam egy képviselőtől iparcikket, vagy gabonát vásárolt? Az állam nem mehet ki a piacra vásárolni, neki előre kell gondoskodni szükségleteinek fedezéséről. Ha a termelő az állammal nem adhatja el a produktumait, akkor kinek adja el? Hiszen nálunk az állam a maga forgalmi eszközeivel, hadseregével a legnagyobb fogyasztó, s az egyedüli fogyasztó, aki jó árat fizet. Ugy is nehez sora volt eddig is a képviselőnek; a kis napidijából nem lehetett megélni. Minek súlyosítani a helyzetet? Öntsük ki a piszkos vizet, de ne öntsük ki a gyereket a teknővel együtt. De még e szigorúságban sem következetes a javaslat. Némely termelési típusok iránt bizonyos kedvezést mutat, holott az állammal való üzleti viszonyuk állandó; ellenben másokkal szemben szigorú, holott csak muló természetű üzleti összeköttetésben vannak az állammal. Hol itt az osztó igazság? A törvénynek a főrendekre való kiterjesztését föltétlenül kívánja, még pedig nem *taktikából*, hanem ösztönrel, amit a következő nyilatkozatokozattal akar bizonyítani: Ha a főrendek kijelentik, hogy ők nem kívánják az érdek-inkompatibilitást magukra kiterjeszteni, arra az esetre már előre kötelezi magát, hogy beleyugszik a kiterjesztés mellőzésébe. A fórumról most még nem nyilatkozik. Előbb látnia kell az anyagi részt. Ha ebben igazságtalanságok lesznek, akkor más fórumot kíván, mint hogyha a méltányosság szempontjait az anyagi rész figyelembe veszi. Az új század más eszméket hord méhében, mint amelyek az 5. §-ban érvényesülnek. Ezekkel a fenntartásokkal *elfogadja* a tervezet a részletes tárgyalás alapjául.

Justh Gyula polemizál Gyurkovicssal. Nem igaz, hogy az albizottság tervezete ellentétben van a hetvenötödiki törvényvel. Az elvi alapja azonos; itt csak a kibuvó ajtócsukákat csukták el. Gyurkovics befolyásos képviselőket kíván a parlament tekintélyének érdekében; csak hogy eddig a képviselők befolyása kitüntetések, patikák s egyéb ilyen dolgok szerzésében érvényesült. Sohasem féltse senki a parlament tekintélyét a rigorozitástól. Akkor lesz igazán tekintélyes a parlament, ha tagjait minden cselekedetükben egyedül a közérdek vezeti. Hogy befolyásos képviselők nélkül ma már semmi sem történhetik nálunk, ez kóros elfajulás, melyet orvosolni kell. Ami a kormánybuktatásokat illeti, ez éppen a képviselők függőségét bizonyítja. Mert nem a szabadelvűpárt bukatta el eddig a kormányokat, hanem a korona ejtette el őket a többség pedig nem ment soha át az ellenzéki padokra, hanem sietett felkarolni az új kormányt, noha elvei gyakran merev ellentétben voltak elődjének elveivel.

Szell Kálmán miniszterelnök a diskusszióban nem akar résztvenni, még abban a korrajzi vitában sem, amely Gyurkovics és Justh közt lefolyt. De a részletes tárgyalás előtt néhány nyilatkozatot óhajt tenni. A kormány tartózkodott attól, hogy az összeférhetlenségi ügy rendezésére javaslatot terjeszsen elő. Ő is abban a nézetben van, mint az 1874-iki kormány volt, hogy ennek a kérdésnek szabályozása a Ház belső ügye. Am ez nem jelent azt, hogy egy parlamenti és felelős kormány semmiféle állást se foglaljon ilyen nagyfontosságú ügyben, mely a parlament függetlenségét a legközelebről érinti. Bonyos mértékben tehát kötelessége a kormánynak állást foglalnia. A részletes tárgyalásnál álláspontját ki is fogja fejteni, itt is, a Házban is. A Házban talán precízebben, de teljes tájékozást kíván nyújtani már itt is, minden pontra nézve. E nyilatkozat után még csak néhány észrevételre szorítkozik. Ha helyes volna Gyurkovics felfogása, hogy az összeférhetlenség kérdésének rendezése esőkkenti a parlament tekintélyét, akkor a képviselőház az 1875-iki törvény *eltörlesztését* mondta volna ki. De nem ez történt, hanem az 1875-iki törvény *revíziójára* küldött ki a Ház bizottságot. Gyurkovics álláspontján tehát már tul vagyunk és nincs miért vele tovább foglalkoznunk. Más szempontból szól hozzá a kérdéshez **Kristóffy**. Az előttnk fekvő tervezet Kristóffy többször erősen leszóltta. Az albizottság tagjai majd védekeznek ellene a részletes tárgyalás során. A miniszterelnök csak arra figyelmezteti a bizottságot, hogy igazságosan az albizottság nem vádolható azzal, hogy tulment a mandátumán. Az albizottság semmi instrukciót nem kapott, tehát bátran vihett bele a javaslatba új rendelkezéseket. Az előttnk fekvő tervezet nem a kormány javaslata. Az albizottság tárgyalásain a miniszterelnök résztvett, s a határozatok közül sokkal egyértelmű, olyikkal nem. A részleteknél majd kifejti, hogy mihez járul hozzá és mit kell elleneznie. A kormányt kettős elvi álláspont vezette ebben a dologban. Az egyik az, hogy a *revízió*nak meg kell történnie, még pedig

nem azért, mert a miniszterelnök ezt programjában megígérte, hanem mert ez a feladat immár elodázhatatlan. A másik elvi álláspont pedig az, hogy mindenhez hozzájárul, ami az 1875-iki törvénynek, nézete szerint helyes intencióit helyesen juttatja érvényre és mindent ellenez, ami ezeken az intenciókon tulmegy.

Azt tartja, hogy a 75-iki törvény célzatán semmi csorbának nem szabad esnie, de tulhajtani sem szabad. Fogamatot kell szerezni a 75-iki törvényhozás intencióinak. A részleteknél konkrét alakban fogja kettős álláspontját érvényesíteni. Többet most nem kíván a dologról szólani.

Elnök fölteszi a kérdést szavazásra s a bizottság valamennyi szavazattal Gyurkovics szavazata ellenében elfogadta a tervezet a részletes tárgyalás alapjául.

Az 1. §-nál **Holló** Lajos tüzetes megoldás után indítványozta annak a kimondását, hogy a képviselő azalatt, míg képviselői megbízása és a mandátum megszűnése után is két esztendeig ne fogadhasson el címet, kitüntetést és a kormány kinevezésétől függő állást.

Rohonyi Gyula előadó: Az olasz törvényhozás ismeri ezt a tilalmat. De ott ennek van egy speciális értelme, mert Olaszországban a köztisztviselőnek egy bizonyos kontingense (40), tagja lehet a képviselőháznak. Nálunk a parlament a közélet iskolája s ezt a tilalmat megsínylené a közszolgálat.

Rakovszky István pártolja Holló indítványát. Nagy és gyakori visszaélések vannak nálunk, kivált a kitüntetésekénél. A parlamenti korreusok erősen szaladgálnak az effélék után, különösen a demokráta. S ennek gyakran a politikai meggyőződés az ára. Ujabbban is két esetben tapasztaltuk a kapott kitüntetések hatását az illetők politikai magatartására. Az efféle tilalom különben nemcsak Olaszországban van, hanem Franciaországban és Belgiumban is. Aki ott rendjelet kap, az köteles magát új választásnak alávetni. Legalább ennyit nálunk is meg kellene követelni.

Pap Géza és **Kabos** Ferenc azt tartják, hogy az indítvány új tárgyalása a 8. §-nál lenne helyén.

Szell Kálmán miniszterelnök szerint Holló indítványa tulhajtás, amelyet ha a Házban is megtételek, kénytelen lenne ellenezni. Sohasem tapasztalta, hogy kitüntetett képviselők függetlensége dologban komoly bajt vagy visszaélést okozhat volna. Nem helyes az aspirációk megrendszabályozása. Ne nehezsítsük meg a magyar társadalomnak amugy is súlyos feladatát ambiciózus megoldások. A mostani kormány is terjesztett fel képviselőket kitüntetésre, de mindig közérdekből. Ezt meggátolni nem lehet a törvényhozás szándéka és nem közérdek.

A bizottság Holló indítványát elvetette.

Az 1. § 2. pontjánál

Korais Ferenc kérdést tesz, hogy a miniszterium államtitkárai közül melyik a kivétel.

Szell Kálmán miniszterelnök erre megnyugtató felvilágosítást ad.

Kabos Ferenc indítványozza a 2-dik pontba a helyett: „Mindegyik miniszteri tárca egy-egy államtitkára”, tétessék: „mindegyik magyar miniszteri tárca stb.”

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter felszólalására felvette a bizottság az összeférő állások közé az országos kereskedelmi és iparkutatási tanácsnak és az országos ipartanácsnak tagjait.

A 6-ik pontnál **Korais** Ferenc indítványozza, hogy az összeférő állások sorából hagyassanak ki a budapesti egyetem és műegyetem tanárait.

Szell Kálmán miniszterelnök és **Mandel** Pál felszólalása után a bizottság az indítványt elvetette.

Mohay Sándor az 1. § 1. bekezdéséhez, mely a kormány kinevezésétől függő állások inkompatibilitásáról szól, új pontot indítványoz, hogy ez az inkompatibilitás a kanonokokra ne legyen érthető.

Rakovszky szerint ez úgy sem érthető a kanonokokra, mert a kanonia sem fizetéssel, sem díjazással nem jár, hanem javadalmazás.

Gyurkovics György megfontolandónak tartja, hogy pap egyáltalán lehet-e képviselő, kinél collisio officiorum áll be.

Szivák Imre: Az albizottság e szakasz megszövegezésénél egyenesen arra gondolt, hogy ki akarja rekeszteni a kanonokokot Ragaszkodik is ehhez feltételül és Rakovszky felszólalása után most már feltétlenül kívánja, hogy a *fizetés és díjazás* mellé a *javadalom* is felvétecsék.

Justh Gyula kijelenti, hogy a lelkészkezdő pap-ságnak semmi keresni valója nincs a parlamentben. A pap végezze otthon a dolgát a nyája körül. Így vélekedvén, szivesen hozzájárul Szivák módosításához.

Papp Géza utal arra, hogy 1875. óta mindig voltak kanonok képviselők. Ma is van kettő. A törvényhozás intenciója tehát sohasem volt az, hogy a kanonoki javadalom inkompatibilis legyen. Maradjunk a réginel.

Ragályi Lajos: A hallottak után valamely elvi álláspontot kell helyeskednie a bizottságnak. Mert Mohay azért kíván tordalékokat, mert szerinte a szöveg kizárja a kanonokokat. Papp pedig azért ellenzi, mert szerinte nem zárja ki. A bizottságnak tehát meg kell állapodnia egyikben vagy a másikban.

Fischer Sándor, Molnár Béla és Bohonyi Gyula felszólalásai után **Rakovszky István** a következőket mondja:

Szívak módosításában bizonyos aversió mutatkozik a katolikus közép klérus iránt, mert csakis ezt nevezi ki a kormány javadalmakra. Ilyen különleges szigor gyűlöletet benyomást tenne. Justh álláspontját még jobban meg tudja érteni, mert ha kirekesztjük az egész papságot, ez nem különleges sértés a katolikusok ellen.

Justh Gyula szerint tagadhatatlan, hogy a katolikus pap befolyása alatt áll a kormánynak, ha kanonok lesz. Ez a törvényjavaslat azt célozza, hogy a képviselői üggy viszonyban ne lehessen a kormánnyal szemben. Ha tehát a kanonoknak megkegyelmezzünk, akkor éppen az ő javukra bontjuk meg az egyforma mérték elvét. Elfogadják Szívák indítványát.

Szell miniszterelnök: Az albizottság tervezetének szövege teljesen megegyezik a 75-iki törvénnyel. Ezt pedig sohasem alkalmazták a kanonokokra. Nem is lehet, mert nem fizetésük van, hanem javadalmuk.

A bizottság mellőzte az indítványok felvételét.

A 2. §-t **Gyurkovics** akként kívánja szövegezni, hogy országgyűlési képviselő nem lehet, aki külföldi kormánytól nyert bárminő hivatalt visel. A bizottság változatlanul fogadta el a §-t.

A 3. § bevezetése (országgyűlési képviselő nem lehet) **Justh Gyula** indítványára ekként módosított: „országgyűlési képviselő nem lehet egyszerűen”. A § azon rendelkezése, mely szerint a fegyvergyakorlatra való bevonulás összeférhetlenséget megállapító tényleges szolgáltatnak nem tekintetik. **Kabos** indítványára kiterjesztetet a mozgósítás esetében szolgálatra való bevonulásra is.

A 4. § változatlan elfogadása után a tárgyalás folytatását szombat délután 5 órára tűzték ki s ezzel az ülés véget ért.

Uj ágyuk.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 21.

Bécsből jelenti tudósítónk a *Neues Wiener Tagblatt* nyomán, hogy a *tüzérségnek új ágyukkal való felszerelése el van határozva* és már az idei delegációk elé fogják terjeszteni az erre vonatkozó törvényjavaslatot.

Ami az új ágyuk beszerzését illeti, e részben a tárgyalások még nincsenek befejezve. Tulajdonképp még az új ágyu-modellt sem választotta ki a legfelsőbb hadvezetőség. A legnagyobb valószínűség a mellett szól, hogy **Erhardt** Henrik düsseldorfi titkos építészeti tanácsos ágyu-modellje mellett fognak dönteni a hivatottak. Már tavaly júniusban próbálásokat tettek a Steinfeldén az **Erhardt-féle gyorstüzelő ágyuval** és a kísérletek olyan jól sikerültek, hogy a bizottság még két gyorstüzelő ágyut hozott puskapáros kocsikkal és lövészerrel együtt.

Tegnap érkezett meg **Gallenberg** főhadnagy Düsseldorfból a gyorstüzelő-ágyukkal, amelyeket báró **Bremner** Józsefnek, a bizottság elnökének adtak át. A jövő héten fogják ezeket az ágyukat kipróbálni a Steinfeldén a király jelenlétében s csak azután döntenek a felett, hogy **Erhardt-ágyukkal** szereljük-e fel a tüzérséget, vagy pedig egy *bécsi* feltalálónak új rendszerű gyorstüzelő ágyuival, amelyeket már régebben kipróbáltak.

Az ausztriai és a magyar vas- és fegyvergyárakra nézve teljesen közömbös, hogy melyik rendszer fogja elfogadni a bizottság, mert akár a düsseldorfi találmány mellett döntenek, akár az osztrák feltaláló ágyuját fogják megrendelni, mindkét esetben osztrák és magyar gyárakban fognak készülni az új gyorstüzelő ágyuk.

Összesen kétezerrel több új ágyu beszerzéséről és a régi ágyuknak az új rendszer szerint való átalakításáról van szó. Minthogy az arzenálban csak az ágyucsoveket lehet előállítani, az ágyuknak egyéb alkatrészeit magánvállalkozók fogják szállítani.

Az új ágyuk beszerzése 140 millió koronába fog kerülni. Ezt az összeget négy évre fogják felosztani, úgy hogy az idei delegációtól 35 millió

koronának megszavazását fogja kérni a hadügy-minisztérium.

Az **Erhardt-féle** rendszert eddigelő már elfogadta Angolország, Oroszország és Norvégia.

A perrendtartás és az ügyvédkérdés.

Budapest, március 21.

(**Dr. K. J.**) Fordulópontozt a máz az a haro, amelyet a fővárosi ügyvédi kar a polgári perrendtartás tervezete ellen megkezdett. A budapesti ügyvédi körben, tehát a vélt ellenfelek főhadiszállásán tartott ma este nagyobbabásu előadást **Dr. Fodor Ármín** kir. tablai bíró az új perrendtartást tervezetéről. S előadása lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy eloszlanak azok a balhiedelmek, amelyek támadást és céltartatlanságot kerestek a tervezetben az ügyvédség ellen. A szaktudós európai készütségével s a finoman boncoló elme ötletes modorra látta ki, hogy a tervezet nagy és lelkiismeretes tanulmányok az eredménye s hogy annak megalkotója előtt csakis az a cél lebegett, hogy becsületes munkájának gyümölcsét vigye az ország elé. Hivatottabb magyarázója alig lehet a tervezetnek **Fodor Árminnal**, aki maga is részt vett a szerkesztés munkájában s tanulmányozta Európa minden jogállamának legmodernebb kódexeit. S a magyar ügyvédi karnak mi oka sem lehet el nem hinni azt, hogy az igazságügyi kormány legbüggöbbszörökve az, hogy az önálló, független bírói kar mellett egy anyagilag és erkölcsileg független ügyvédi kar is segítségre vinni az igazságot. S ha ezzel a törekvésével párhuzamosan épül az a nemzeti eszmét is, hogy a jogszolgáltatást könnyen hozzáférhetővé s olcsóbbá tegye, ezért csak nem érheti szemrehányás. Fődolog azonban, hogy az új perrendtartás az igazságügyminiszter jóvoltából még csak tervezet alakjában letezik a magyar jogászság előtt s annak az előelőző jogászközből összeállított szaktanácskozmánynak, amelyet az igazságügyminiszter a tervezet megvitatására összehívott, lesz a feladata, hogy megjelölje azokat a módosításokat, amelyeket a gyakorlati élet és különleges viszonyaink megkövetelnek. És ha újabb megfontolás után módosításra szorul a tervezetnek némely intézkedése, a tervezet megalkotója bizonyára nem fog elzárkózni az üdvös és méltányos módosítások elől.

Az ügyvédek, akik ma este igen nagy számmal gyűltek egybe, hogy meghallgassák **Dr. Fodor** előadását, átértékelték a kérdés nagy fontosságát és nagy figyelemmel hallgatták végig a tudós bíró szabad előadását. S bár itt-ott felhangzott egy-egy közbeszólás, amely kitörésre juttatta a tervezet iránt mutakozó ellenszenvet, de az előadás végén egyértelműleg zuggott fel a taps, amely méltó elismerése volt a kiváló jogász értékes előadásának.

Dr. Fodor Ármín mai előadásából az alábbiakat közöljük:

Személyes nézetét kívánja — úgymond — kifejteti és felszólalásának semminemű hivatalos jellege nincs. Csakis azért szóial fel mert mint a polgári perrendtartás tervezetének egyik segéd munkája objektív felvilágosítást adhat egyes helytelenül értelmezett intézkedéseinek valódi értelmé és indoka felől. A tervezet egészében kiváló alkotás amely beható becsületes munka eredménye, azonban kétségtelenül vannak oly intézkedések is, amelyek újból megfontolandók. Az esetleges hibák azonban nem olyanok, hogy a tervezetet nem lehetne újból megfontolás után könnyű szerrel megjavítani. A tervezet alkotója, az igazságügyminiszter jobban tudja azt, mint bárki más. Ezért becsajta a tervezetet szaktanácskozmány megvitatására alá, amelynek az ügyvédi kar is legkiválóbb tagjai által lesz képviselve. Minden egyéb észrevétel is a legelőfontaltalabb figyelemben fog részesülni az igazságügyminiszter részéről.

Az ügyvédi kar elleni ellenséges érzület fenn nem fog, a tervezet csakis a közérdekből indul ki, mikor a peres eljárás gyorsabbá és a mennyire az az igazság kiderítésének nincs hátrányára, olcsóbbá is akarja tenni.

Sorra vette ezután mindazokat az intézkedéseit a tervezetnek, amelyek állítog az ügyvédi kar tekintélyét sérük s kimitatja, hogy legnagyobb része ezeken az intézkedéseken már más intézkedéseken, de főleg az ügyvédi rendtartásban is benn van. Így a polgári bíró letartóztatási joga benn van a bünvádi perrendtartásban, amely tettenkapás esetén bárkinék is megadja a letartóztatás jogát. Hogy az ügyvéd köteles a feleknek azt a költséget megteríteni, amit vétsége által okozott, az már az 1874. évi ügyvédi rendtartásban benn van. Ami az ügyvédi kereset oszkkentéséről illeti, amitől a perrendtartási javaslat egyes intézkedéseit következtében tartanak, kijelenti az előadó, hogy itt csak a közérdeket lehet szem előtt tartani. Az érdemleges per lehet drágább, az egyszerű behajtásnak azonban lehetőleg olcsónak kell lenni. A fizetési megtagadásos eljárás a javaslat lényegesen javította, annak igénybevételével a felek főlélesleges költségtől a bíróság pedig főlélesleges tárgyalásoktól szabadul meg. Amit azonban az ügyvéd veszít a behajtás olcsóbbá tétele következtében, azt megnyerheti az által, hogy érdemleges jogászai munkája méltó megbecsülésben részesülhet.

Morzányi programbeszéde.

Budapest, március 21.

A Budapest-erzsebetvárosi szabadelvű párt képviselőjelöltje, **Dr. Morzányi Károly** ma délután 4 órakor mondotta el a programbeszédét. A Royal-szálló nagyterme, ahol a pártgyűlés lefolyt, zsufolóság megtelt választókkal, akik lelkes tetszésnyilatkozatokkal kísérték a népszerű jelölt beszédét.

Miután a gyűlés elnöküül megválasztott **Dr. Arányi Miksa** eloglalta helyét és kegyeletes szavakkal megemlékezett **Csernányi** Lajosról, a közgyűlés az elhunyt képviselő emlékét jegyzőkönyvileg is megörökítette. Azután **Arányi** elnök rátért a mostani képviselőválasztásra és örömet fejezte ki azon, hogy az ország legnépesebb választókerülete oly lelkes csoportosult a szabadelvűség zászlaja alá. Kijelenti, hogy **Morzányi** azt a politikát fogja támogatni, amely a magyar országgyűlés tulnyomó részének politikája és amelynek leghivatottabb vezére **Szell Kálmán**. (Eljenzés.)

Az elnök indítványára küldöttség ment **Morzányiért** s mialatt az odajárt, **Ehrlich** Gusztáv indítványára az egybegyűlt választók lelkes éljenzés közt a következő táviratot küldték el a miniszterelnöknek:

Szell Kálmán miniszterelnök ö excellenciájának Budapest. A VII-ik kerületi szabadelvű párt több ezerre menő. Morzányi Károly programbeszéde alkalmából ma a Royal-szálló nagytermében közgyűlésre egybegyűlt fővárosi polgár, üdvözlő nagyemlétságot; hálájának és elismerésének ad kifejezést azon hazafias és maradóan becsü törvényhozási alkotásokért és azon nagy eredményekért, melyeket kormányzata aránylag rövid ideje alatt felmutatni képes; jelesen, hogy erős kézzel visszaállította és rendez mederbe hozta a megakadt magyar parlamentarizmus gépezetét, hogy a programjában kifejezett jog, törvény és igazság elvei szerint, jogosan, törvényesen és igazságosan kormányozza az országot, hogy ragyogó tehetségével a parlamentben, lérfias tetterével a gyakorlati életben bebizonyította, hogy a magyar nemzet életszükségletté vált liberalizmusának odaadott és hivatottabb védője nincs. A VII-ik kerületi szabadelvű-párt elnöksége.

Csillag Zsigmond beszéde alatt, aki elveinek fenntartásával szintén **Morzányi** érdemeit hangoztatta, érkezett meg **Morzányi** Károly és viharos ovációkkal fogadták.

Miután **Arányi Miksa** elnök néhány néhany szóval üdvözölte, **Morzányi** Károly fölment az emelvényre s elmondotta programbeszédét.

Bevezetésül az elhunyt **Csernányi** Lajosról emlékezett meg, aki munkás életének hosszu és küzdelmes pályáján a magyar szabadság kivívása, az alkotmányos élet helyreállítása és a liberalizmus megalapítása és megszilárdítása körül évszázados érdemeket szerzett. Aldott legyen emléke!

Öszinte köszönettel fogadja a mandátum följajánlást, mint az iránta tanusított jószágnak és bizalomnak jelét. Fölötte büszkének vallja magát a bizalomnak ezen imponáns megnyilatkozásáért, kivált azért, mert ez a jelölés minden kénszer nélkül, teljes szabad akarattal történt és híven tükrözi vissza azt az öszinte szeretetet és változhatatlan ragaszkodást, amelyel iránta évek hosszu során át viselteknek. Elfogadja a jelölést, egyrészt azért, hogy e kerület képsiseletében a hazának tehetségehez képest szolgálhat legyen, másrészt, hogy alkalma legyen meghálálni azt a sok szeretetet és jószágot, melyvel őt az idők folyamán elhaltokzták. (Eljenzés.)

A programbeszéd alól való feiméntésben a hártartalan bizalom manifesztációját látja. Mégis arra kéri választóit, engedjék meg, hogy legalább néhány pontra nézve előadja nézeteit, mert erre az irántuk érzett öszinte tisztelet kszéteti.

Az első pont az iparosok és kereskedők jelenlegi válságos helyzete, melyt a minden téren mutakozó üzletpangás idézett elő. Virágzó üzletek romlásnak indultak, kisebb üzletek tönkre mentek és az általános bizalmatlanság óriási pusztítást vitt véghez, amelyből csak akkor leszünk képesek magunkhoz térni, ha a hitelképesség és a kölcsönös bizalom, mely minden üzleti működésnek nélkülözhetetlen alapföltétele, ismét helyreáll. Kétségtelen, hogy megfoghatatlan szabadság dermeszt az üzleti életet, melyet a legnagyobb megerőteltéssel sem lehet mély álamból fölrázni.

Vannak nagyon sokan, akik az általános üzletelenséget a közös vámerületnek és az ebből származó, mindent tönkretjuttatással feygető osztrák konkurencianak tulajdonítják és éppen ezért az önálló vámerületet óhajtják, mint oly remédiumot mely a helyzetet gyökeresen meg fogja változtatni és virágzó magyar ipart fog teremteni. Nem lehet tagadni — úgymond — hogy ipari és kereskedelmi összekötötésünk Ausztriával és az osztrák ipari fölényre nagyon érzékeny, majdnem gyógyíthatatlan sebeket ejtet rajtunk és azt hiszem, hogy nincs magyar ember, aki ne óhajtanja ezen igazi függő viszony mielőbb való megszűnését. Azonban ahhoz hogy ezen a téren teljesen függetlenesüünk magunkat Ausztriától, megkivánatik, hogy első sorban vagyoni tekintetben megerősödjünk mert kellő anyagi eszközök nélkül nem lehet virágzó ipart teremteni és nem szabad az országot az átmenettel okvetlenül járó erőmegszádkodtatásnak kitéteni. Magam is bevallom, hogy Ausztriával jelenleg főnálló szerződésünk nem tel el meg, a magyar ipar és kereskedelem jogos követelményeinek és magam is beismerem, hogy jelenlegi szerződésünk

alaján Ausztria Magyarország rovására és kárára gazdagodik, miért is minden jó hazafinak oda kell törekednie, hogy ezek a hátrányok a jövőben megszüntetessenek és a magyar ipar és kereskedelem jogai és érdekei minden irányban biztosítottassanak. En ezt az irányt fogom szem előtt tartani és ha látnám, hogy az Ausztriával megkötendő új szerződés nem felel meg ezeknek a kívánalmaknak, azok között állok, kik az önök vámtérület mellett fognak sikra szállani.

Meggyőződése, hogy Magyarország haladásának, fejlődésének alapöltete a polgári elem megerősítése, a polgárság önrésztelene fejlődése és a polgári munka megbecsülése, melyek a földművelés érdekeivel összeegyeztetve, megdönthetetlen alapját fogják képezni a magyar állam épületének. Meg kell tennünk mindent, hogy a közszabadság áldásaiban minél többen részesüljenek, mert csak így érhető el, hogy mindenki teljes erejéből közreműködjék a magyar nemzet jólétének előmozdításán. Vegyük tehát az alkotmány sáncai közé azokat is, kik ma még kívül vannak és mint jó hazafiak jogot szereztek arra, hogy bebozsítottassanak. Terjesszük ki a magyar hegemonia érintetlen föntartása és fokozatos megerősítése mellett a választói jogot, alkossuk meg a munkásokat védő törvényeket, rendezzük a betegápolást, teremtsük meg a baleset ellen való kötelező biztosítást s részesítsük a munkásokat aggkori ápolásban. Egyszóval, tegyünk meg mindent, hogy minden honpolgár megelégedettnek, boldognak érezze magát e hazában.

A második pont a most fölerősített összeférhetetlenségi kérdés. Szükségesnek tartja a föntörzött viszonyok között, hogy az alkotandó törvény minél alaposabb, de egyszersmind egyes intézkedéseiben precíz, világos és minden kétséget kizáró legyen, nehogy ártatlanok igazságtalanul üldöztesse, mint a hogy ez szóval történt.

A harmadik pont a székes fővárosnak jelenlegi helyzete. Fővárosunk egyedüli központja az országunk. Alkotmányunk helyreállítása óta megfeszített erővel iparkodott a főváros századok mulasztásait helyrehozni. És a főváros mesés fejlődésnek indult. Sajnos azonban, hogy a rohamos haladásban a főváros jövedelme nem szaporodtak ugyanabban az arányban, amelyben kiadásai növekedtek és így önként bekövetkezett az, amitől régen tartottunk; megingott az egyensúly és a főváros helyzete, dacára a közelmúltban a polgárságnál megnyilatkozott bizalomnak, ma sem nevezhető kedvezőnek, mert az építőipar teljes pangása és a hosszantartó szomorú közgazdasági viszonyok oly mély nyomokat hagytak hátra, melyek egykönnyen el nem törölhetők. Oka a helyzetnek, hogy a tulságos költségek és az állam a legkülönfélébb szolgáltatásokkal annyira megterhelte a fővárost, hogy ezek sulya alatt összeroskad, ha a kormány idejekorán föl nem ismeri a veszedelmet és meg nem teszi a szükséges intézkedéseket. Meggyőződése, hogy a kormány alaposan ismeri a főváros helyzetét és ezért, hiszem, leveszi vállairól azokat a terheket, amelyek a stagnációt előidézték és a szépen indult fejlődést megbénították. Felajánlja segédlemlre szolgálatát és reméli, hogy ha a főváros országos képviselői összeállanak ennek érdekében, fáradozásukat siker fogja koronázni.

Végül kijelenti, hogy politikai hitvallásának sarkalatos elve, hogy kora ifjúságától kezdve a valódi és hamisítatlan liberalizmusnak a hite testestől-lelkestől; a szabadelvűpárt magasztos elveit vallja, amelyek az országot e kormányzás alatt nagygyű és viragzóvá tették és amelyek arra tanítanak, hogy az embert nem rangja, születése, nem vallásfelekezete, hanem belső értéke és egyéni kiváló tulajdonai szerint ítéljük meg. Ez a magasztos elv volt mindig vezéressilaga és ez irányítja a jövőben is, mert lelkéből kiirhatatlan.

Mi valamenyien minden szabálytalanságtól ment és minden ízében teljesen korrektt választást óhajtottunk, hogy az ideálja, előhírnöke, mintaképe legyen az általános választásoknak. Isten áldja meg önöket!

Szünni nem akaró éljenzés fogadta a nagyhatású beszédét és számosan siettek a szónokhoz, hogy üdvözöljék.

Dr. Arányi Miksa elnök pedig megköszönte a jelölt nyilatkozatát és a közgyűlést dr. Morzsányi Károly elnökével berekesztette.

A szociáldemokraták jelöltje Goldner József ma este tartotta programbeszédét. Különösen Bánffy kormányzatát támadta és kifejtette a szocialisták törekvéseit, amelyek közt az ország politikai és gazdasági önállósága is szerepel.

A képviselőház munkarendje. Mint jó forrásból értesülünk, újabb dispoziciók szerint a husvétü szünet már a jövő hét folyamán megkezdődik. A husvétü szünet előtt már csak az Adria szerződése és az apróbb vicinális vasuti törvényjavaslatok kerülnek tárgyalásra, miután az Összeérhetetlenségi bizottság és a kvótabizottság tárgyalásai amugy is nagyon igénybe veszik a képviselők idejét és figyelmét. Ez okból a husvétü szünet előtt nem tárgyalják a fumei törvényjavaslatot sem.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága Chorin Ferenc elnöklésével ülést tartott, amelyen báró Feilitzsch Artur előadása mellett elintézte Rakovszky István és Pichler Győző mentelmi ügyeit. Rakovszky Istvánra nézve, aki párbaj miatt jogérvényesen elítéltetett, az ítélet végrehajthatása céljából a mentelmi jog felfüggesztését javasolja a bizottság.

Pichler Győzőre nézve, aki párbajgyben kétszeres szabályszerű megidőzésre sem jelent meg, előállíthatása végett a mentelmi jog felfüggesztését kéri a bíróság. A mentelmi bizottság ez esetben nem hozza javaslatba a mentelmi jog felfüggesztését. A bizottság megállapodásait báró Feilitzsch Artur előadó fogja a Házban képviselni.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiát szervező 27-es bizottság ma délután 4 órakor folytatta tanácskozását. A bizottság a középiskolákra vonatkozólag elfogadta gróf Apponyi Albert indítványát, amely a következőkét hét pontot foglalja magában:

1. A tanulmányi alapról fentartott gimnáziumok igazgatója az önkormányzati igazgatótanács hármas kandidációja alapján nevezendő ki.
2. A tanárok és tanulók fejelemi szabályzata főkegyuri jóváhagyással az önkormányzat által állapítandó meg.
3. A fejelemi tanácsban az önkormányzat a tanács tagjainak feléval legyen képviselve; az elnökséget abban csak katolikus férfi gyakorolhassa.
4. Vallás elleni vétségek eseteiben a fejelemi jogot az önkormányzat fejelemi szabályzatában megjelölt fejelemi hatóság ítél.
5. Igazgatók, tanárok és tanulók ellen a fejelemi eljárás az önkormányzati igazgatótanács indítványára feltétlenül megindítandó.
6. A püspökök nemcsak a hit- és erköletan tanítását intézik, de annak mély terjedelmű mértékére nézve is a vallás- és közoktatásügyi miniszter utján filterjesztést intéznek a főkegyurhoz.
7. Az önkormányzat által létesítendő középiskolák, vezetéseik tekintetében az 1883 : XXX. törvény-cikknek a felekezetek által fentartott középiskolákra vonatkozó intézkedéseit alá esnek; az önkormányzat azokkal éppúgy rendelkezik, mint a felekezetek autonóm középiskoláikkal rendelkeznek.
8. A 114. §-nál rövid vita volt a katolikus egyetem felállításának joga felett, mire az elnököl gróf Szapáry Gyula a tanácskozás folytatását holnapra halasztotta.

Püspök-jelöltek. Ismételtelen jelentettük, hogy az elárvult püspöki méltóságokra gróf Széchenyi Miklós, a Pazmaneum igazgatója és Fischer-Colbrie Ágost a legkomolyabb jelöltek. Egy bécsi újság most megerősíti ezt a hírlunket.

KÜLFÖLD.

A keleti veszedelem.

— A kínai bonyodalom. —
Budapest, március 21.

Ma hajnalban távirat érkezett, amely japáni forrásból jelentette, hogy a japáni kikötőkben horgonyzott orosz hadihajók elindultak a koreai partok felé. A japáni hajóhadat erre rögtön készenlébe helyezték, hogy szükség esetén a japáni haderő is rögtön megjelenhessék a koreai partokon. Annyi bizonyos, hogy ha ez megtörténik, a két hajóhadnak találkozása minden egyéb lesz, csak barátságos nem. Korea az a keletázsiai terület, amelyre Japán régtől fogva igényt tart s ha Oroszország ott bármiképp meg akarná vetni a lábát, ugy feltétlenül szemben találna magát a japáni haderővel. De ez a küzdelem semmi esetre sem maradna meg a páros viaskodás stádiumában, hanem több európai hatalmat vonna bele a háboruba, amelyben bizonyára Amerika sem őrizné meg a semlegességet. Ha tehát ez az incidens komoly méreteket ölt, ugy bekövetkezik a Khina földarabolásáért való nagy háború, amelynek kimenetelére meg gondolni sem jó.

Tiencin, március 21.

(Feladatott délben 1 órakor.)

Az angol tengerészkatonák és az orosz katonák még szemben állanak a vitás területen. A francia tisztek kijelentették, hogy az angol-francia incidens mielőbbi elintézését melegen óhajtják. Voyron tábornok még ma Pekingből Tiencinbe utazik és valószínűleg elrendeli a vizsgálatot, melyet Barrow tábornok angol tisztek tetleges megtámadása miatt követelt. (Reuter.)

London, március 21.

A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből: A két fél állásában semmi változás nem történt. Mind-egyik tartózkodik az ellenséges fellépéstől. A felhasználható angol fehér csapatok száma most vagy 1000 ember. Az orosz katonák száma nem nagy.

London, március 21.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből tegnap kelettel: Hatvan ausztráliai katonát és két

század gyalogságot hirtelen Tiencinbe rendelték, a havá a reggel elindultak. Takuba azt a parancsot küldték, hogy rögtön küldjenek Pekingbe száz embert. Erre az intézkedésre az az aggodalom adott okot, hogy az orosz-angol területviszályból kifolyólag összetűzésre kerülhet a dolog, annál is inkább, mert a francia csapatok, amelyeknek maguktartása már sok egyenetlenségre adott okot, összekocandást igyekeznek előidézni. Ezért akarja az angol parancsok, hogy kellő számú jó katona álljon rendelkezésére, hogy az utcának a rendet föntarthassa. Bailloud tábornok ma reggel szintén Tiencinbe utazott, hogy tájékozódjék a franciák maguktartásáról s helyreállítsa a rendet. Reméli, hogy ez az ügy, amely elkerülhetetlen következménye annyi különféle nemzetiségű katonák együttlétének, most már el van intézve. A pekingi követség mai érkeztetésén csakis általános folyó-ügyekről tanácskoztak. Fontosabb határozatokat nem hoztak.

London, március 21.

Sietve összehívták a minisztertanácsot, ami nagy aggodalmat kellett. Híre jár, hogy a kormány parancsokat küldött Khinába és újabb csapatokat rendelt Tiencinbe, ahol az orosz haderő túljomó.

London, március 21.

A reggeli lapok a tiencini incidenshez nem szólnak hozzá, de egy vélik, hogy Waldersee küldetése eredménytelen volt, remélhető azonban, hogy Salisburynek sikerülni fog megakadályozni a végsőt. Egyedül a Daily Mail látja aggodalmasnak a helyzetet és közli azt a táviratot, amely arról tesz jelentést, hogy Voqak tábornok az angolok visszavonulását és bocsánatkérését követelte. Majd így folytatja: Az egész nemzet az oroszok magatartására Salisbury mellé fog sorakozni, remélni és imádkozni.

Berlin, március 21.

Jól értesült körökben azt tartják, hogy Waldersee missziója a tiencini konfliktus dolgában eredménytelen járt s újabb surlódások a szövetségesek között elke-rülhetők lesznek. Különben Németország, mint eddig is, az angol-orosz viszály dolgában föltétlenül semleges marad.

Berlin, március 21.

Illetékes helyen az orosz-angol konfliktus nagy aggodalmat okoz; attól tartanak, hogy az ellentétek még jobban ki fognak élesedni. Kevésbé veszedelmes az orosz-japán konfliktus. Nem erősi-tették meg azt a hírt, hogy az orosz kormány és Japán hadihajókat küldötték Koreába.

Róma, március 21.

A Tribuna közli egy new-yorki távirat alapján, hogy Mac Kinley kikerülhetetlennek tartja a komoly összekötözést Angol- és Oroszország között.

Amerika rokonszenve az angol-orosz konfliktus ötletéből Angolország részén van.

Az amerikai arzenálok rendeletet kaptak, hogy sürgősen szereljenek fel újabb hadihajókat.

Pétervári hírek szerint Oroszország lépéseket tett a konfliktus békés kiegyenlítésére, s azt ajánlja, hogy az angol csapatoknak délen, az orosz haderőnek pedig északon engedjenek szabadkezelt.

Berlin, március 21.

A Local Anzeigernek jelentik Londonból, hogy a diplomáciai körökben a kelet-ázsiai helyzetet rendkívül komolyan tartják. A tiencini konfliktus valószínűleg sikerül majd békésen elintézni, de azért bármely pillanatban kúrheth az ellenségeskedés, mert eddig meg se kísérelték az ellentétek elsimítását.

Bécs, március 21.

Londonban és Pétervárott egyaránt higgadtan ítélk meg a tiencini konfliktust, amelynek egyáltalában nem lesznek komolyabb következményei s nem fogják megakasztani a békétárgyalásokat.

A tiencini orosz tábornok ultimátum alakjában követelte az angol csapatoknak Tiencinből való visszarendelését; az angol tábornok arra szorított, hogy jelentette ennek a levélnek átvetelét.

London, március 21.

A Times azt írja, hogy a Kelet-Ázsiában kifejldött ellentétek következtében Oroszország és Japán között kikerülhetetlen a háború.

Kulturharo Spanyolországban. Csaknem forradalom tört ki néhány évvel ezelött Spanyolország több városában a papok tulkapásai miatt. Diákok kezdtek utcai tüntetéssel, azután csatlakoztak a mozgalomhoz a munkásoktól. A

küzdelem hevében került színre Perez *Galádnak Elektra* című drámája, amely éles színekben festette a papi gazdálkodás képét. A zavargásokat csak nagyban kifejtett karhatalommal lehetett elfojtani. Most azonban minden látszat szerint megint kitör a harc, ezúttal azonban a kormány kezdeményezésére, amely meg akarja fékezni a basáskodó papságot. A spanyol kultuszminiszter ugyanis két nevezetes rendeletet akar kibocsátani: az egyik rendelet ismét megadja a tanítás szabadságát, mert meghagyja, hogy a tanítást választó tekintetek ne feszélyezzék: a másik rendelet eltörli a gimnáziumokban a kötelező vallásokat. A minisztertanács jóváhagyta ezt a két rendeletet, amelynek közeli kibocsátását megtudta a nagyközönség és szimpátiával fogadta.

HIREK.

Panaszos levél.

Pécsett eltiltották, hogy a gyermekek, iskolából kijövet, a sétaterén menjenek keresztül.

En a pécsi elemibe járok, a harmadik osztályba s egyesem volt a magaviseletből. Ha nem tetszenék elhinni, tessék megnézni az értesítő könyvecskémét. Az egyest a tanító ur adta, aki nagyon szereti a jó gyermekeket s megörögtött.

— Látjátok — mondotta — ez a jó magaviseletű gyermek. Erről vegyetek példát.

En ezt nem henegecsből mondom, hanem azért, mert ebből is látszik, hogy én az utcán is illedelmesen viselkedem s a promenádon nem szoktam port verni a cipőmmel s mégis megtiltották, hogy az iskolából kijövet a promenádon menjek keresztül. A tanító ur mondta, hogy az urak és a többi nagyok mindig panaszkodnak, hogy az iskolás fiúcskák nagyon rendetlenkednek s ettől mindig piszkos lesz az urak ruhája. En még sohasem rendetlenkedtem s követ sem hajigáltam, mert a vigyázóval haragban vagyok s tudom, hogy mindjárt bead. De azért nekem sem szabad a promenádon keresztül menni, pedig az most nagyon szép. Ott a fák most már kezdenek zöldelni s már tegnapelőtt a Fuchs fogott egy fehér lepkét is. Es a madarak is röpködnek s úgy füttyölnek, mintha kiesi sipőcskék volnának a torkukban s mindig felelgetnek egymásnak. A nap is süt s a föld olyan jó puha, hogy a cipő sarkával is lehet bele lyukat vájni, ha golyózni akarunk. A promenádon van az az utis, ahol csigázni szoktak a fiúk s sűrű bokrok közt zsványost meg pandurost lehet játszani.

A parancs miatt most nem szabad a promenádra menni, mert ha megtudják...

Istenem, milyen jó a nagyoknak; ők mindig sétálhatnak ott s délben is arra mehetnek, még sem kapnak ötöst magaviseletből. Ha én nagy leszek, mindig ott fogok sétálni s ha a tanító jön is, nem fogok félni. Mert a tanító ur is mindig ott sétál. Mikor kijövet az iskolából, mindjárt előveszi az ezüstgombos pálcáját s virágot tűz a kabátjába. Aztán a botjával hadonázik; füttyörsz s úgy megy a promenádra s a cilinderét mélyen megemeli, mikor a néikkel találkozik s mindig azt mondja:

— Kiszi hand!

Igen, ő neki szabad. Őt senki sem csapja ki az iskolából s magaviseletől nem kap ötöst, pedig mi is épp olyan jól viselünk magunkat, ha a promenádon keresztül mehetnénk hazafelé. A trabantok mindig szalutálnak neki, mikor sétál, minket pedig mindjárt elkergetnek a promenádról.

Istenem, pedig milyen gyönyörű most a promenád! Igen, igen gyönyörű s olyan jó szag van ott, mint az Istenke kertjében, ahova a kis fiukat viszik, mikor már meghaltak. A vallástán-órán mondta tanító ur, hogy a paradicsom is olyan gyönyörű kert volt, tele volt zöldelő fákkal, bokrokkal, ibolyák nyitlak a bokrokban és a madarak nagyon gyönyörűen daloltak. Mikor elmesélte, mindig mondták a fiúk, hogy a paradicsom éppen olyan volt, mint a

pécsi promenád s én megkérdeztem a tanító urtól:

— Kérem szépen, ott is csak a nagyoknak szabadott sétálni?

A tanító ur nagyon haragos lett s azt mondta, hogy rögtön üljek le s aztán egy kicsit gondolkodott. Mikor már eleget gondolkodott, odajött hozzám s azt kérdezte:

— Ki tanított erre a kérdésre?

En nagyon féltem, hogy a tanító ur már ugys tudja, hogy ki tanított rá, tehát megmondtam.

— A papám.

— A papád? Hát mondd meg fiacskám a papádnak, hogy én nem tehetek róla. A városházán szólnék meg miatt.

A papám el is ment a városházára s ott nagyon pörölt s sok urakkal beszélgetett a szegény iskolás gyermekekről s mindig hátra ütögetett s nevetett!

— Haha! mondta — azért van a gyerekeknek ilyen gömbölyű háta. És a tüdeje... a tüdeje. A tüdejéről nem is beszélek.

Aztán nem beszélt többet a tüdőmről, hanem kézen fogott s hazafelé ment velem együtt. Az uton egyre hadonázott a pálcájával s azt mondta:

— Hallatlan! A gyermek... a gyermek... Mikor haza értünk, a mamámnak is azt mondta:

— A gyermek... Tudod, a legszebb dolog a világon. Virág, gyöngye napsugarat szomjazó virág...

S aztán még sok ilyen dolgot mondott s a mamám mindig bólintott, míg egyszer csak sirni kezdett s a hajamat simogatta.

G-a.

Budapest, március 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Bál az udvarnál. Már adtunk hírt arról, hogy az udvarnak Budapestben való tartózkodása alatt bált adnak az udvarnál. Amint most értesítünk, a bált március 28-án tartják meg.

— József Ágost főherceg Kisjenőn. József Ágost főherceg és Auguszta főhercegnő, tegnap este Libits udvari tanácsos kíséretében Kisjenőre érkeztek szalonka vadászatra. A pályaudvaron, mint leveleznők táviratozta, a helybeli intelligencia élén Csukay főszolgabíró üdvözölte őket. Ma a színtei erdőben vadászat s a sátorban ebéd volt, melyeken a főhercegi pár s a kisjenői előkelőségek vettek részt.

— A német trónörökös házassága. Frigyes Vilmos trónörökös április 12-én érkezik Bécsbe s 14-én meg fog jelenni a nagy katonai díszszemlén. Udvari és diplomáciai körökben azt beszélük, — így táviratozta bécsi tudósítónk — hogy a német trónörökös hosszabb bécsi tartózkodása egy házassági tervvel függ össze. Ferenc József király ugyanis, akinek nagyon megtetszett a német trónörökös, elhatározta, hogy egy főhercegnővel fogja összeházasítani Frigyes Vilmos herceget. Bécsi hírforrások szerint az uralkodó el van tévedve, hogy elhárítja azokat az akadályokat, amelyeket a protestáns német trónörökösnek egy katolikus főhercegnővel való házassága elé a pápa gördítené.

— A legfiatalabb főherceg. Lipót Salvátor főherceg nejének, Blanka főhercegnőnek tegnap reggel fia született. Erről a hivatalos lapban ma a következő hír jelent meg:

Blanka főhercegnő, Lipót Salvátor főherceg neje, folyó évi március hó 20-án, reggel 7 órakor egy főhercegnek adott szerencsésen életet. A főhercegnő, valamint az újszülött főherceg állapotáról a következő orvosi jelentést adták ki: Első orvosi jelentés. Blanka főhercegnő 6 es. és kir. Fensége és az újszülött főherceg teljesen jól vannak.

Bécs, 1901. március 20-án délelőtt.
Dr. Czyszewicz s. k., tanár.

— A weimari nagyherceg eljegyzése. Berlinből táviratozta tudósítónk, hogy a weimari nagyherceg a gyász letelte után el fogja jegyezni Alfréd Kóburg-gothai herceg legfiatalabb leányát.

— Kitüntetések. Báros János kuriai bíró saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából a király a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. — A ki-

rály Ollinger Alkuin György, a pannonhalmi Szent Benedekrend kis-megyeri főszékhelyének, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— A berlini mexikói követ cáfolata. Porfirio Diazról, Mexikó elnökéről szól a cáfolat és pedig azokra a hírekre vonatkozólag, amelyek az egész világ sajtóját bejárták, hogy tudniillik az elnököt súlyos elmebaj támadta meg. Pedro Rinzon Gallardo, Mexikó berlini követe a *Vossische Zeitung*ot kérte meg cáfolatának a közlésére. Ez a lap közölte először a hírt az elnök betegségéről. A követ cáfolata így szól:

A Diaz Porfirio mexikói köztársasági elnök egészségi állapotáról terjesztett hírek valótlanak. Az egészségből annyi igaz, hogy az elnök rövid ideig beteg volt, de most már teljesen helyreállott az egészsége. Betegsége semmiféle összefüggésben sem volt az agygyal és nem is volt veszedelmes jellegű. Az elnök még januárban melegebb klímájú vidékre utazott, ahonnan azonban már három nap múlva visszatér a fővárosba.

— Vizsgálat a királyné ellen. A belga törvények azt parancsolják, hogy minden olyan eselekedetért, amelyet valamelyik uraságnak, eselédartó gazdának a eselédje elkövet, a gazdát is felelősségre kell vonni. Ez a paragrafus egy kis kellemetlenséget szerzett a királynénak. A minapában tudniillik sétakocsizás közben a lovai elgázoltak egy embert. A királyné leszállott a kocsiról, a kendőjével törülte le az elgázolt ember arcáról a vért, mindenképpen jólelkű asszonynak mutatkozott, s mégis bajba kerül e miatt a szomorú eset miatt. A vén ember meghalt a kórházban s a törvényszék vizsgálatot indított nemcsak a kocsis, hanem a gazdája ellen is. A gazda pedig a királyné s nem lehetetlen, hogy el is ítélék valamiféle büntetésre, ami azonban valószínűleg nem lesz túlságosan kemény.

— Munkácsy Mihály emlékezete. Csaba városában május elsején nagy Munkácsy-emlékünnepe lesz. A város képviselőtestülete még tavaly május 11-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy az Egritűt Munkácsy-utcának nevezi el, s a benne levő Lángi-féle házat, ahol Munkácsy Mihály inas-éveit töltötte, emléktáblával jelöli meg. Javaslatételre bizottságot küldtek ki. A közgyűlés a bizottság javaslata szerint elhatározta, hogy a Lángi-féle ház falába illesztendő Munkácsy-emléktábla leleplezésének ünnepe az idén, május elsején nagy mesterünk halálának első évfordulója napjára tűzi ki, s erre a nagy művész özvegyét is meghívja.

Az emléktábla szövegét a képviselőtestület a következőkben állapította meg:

E házban töltötte el (1855—1858) asztalos-inas éveit a festőművészetnek legnagyobb magyar mestere MUNKÁCSY MIHÁLY, akinek dicső emlékeztetere hálás kegyelettel állítja e szerezny emléktáblát BÉKÉS-CSABA KÖZÖNSÉGE MDCCCL.

Az emléktábla fehér karrarai márványból készül. Leleplezése alkalmából a képviselőtestület rendkívüli közgyűlést tart, amelyre meghívják: Zsilinszky Mihály államtitkárt, a város országgyűlési képviselőjét, dr. Lukács György főispánt, dr. Fábry Sándor alispánt, a vármegyebeli községek előjáróságait, s az összes helybeli tanintézeteket és erkölcsi testületeket. Az ünnepség rendezésével a már említett bizottságot bízták meg. A város ünnepies közgyűlése után leplezik le az emléktáblát, este pedig díszelőadás lesz a színházban.

— A közoktatásügyi miniszternél. A magyar tanítók kaszinójának igazgatósága Bánó József vezetésével ma tisztelgett Wlassics Gyula miniszternél. A miniszter Bánó üdvözlő szavai után élénk érdeklődéssel tadakozódott a kaszinó belétele iránt és megígérte, hogy egy a kaszinót, mint annak „Szamaritánus alap-át” ezentul is támogatni fogja.

— Párba. Ma délután 3 órakor Kubinyi Géza országgyűlési képviselő és Lakner Emil a gümör-megyei gazdasági egyeslet titkára súlyos kardpárbaig vívtak a Fodor-féle vívteremben. Így igen heves összecsapás után Kubinyi a mellén könnyebben, Lakner pedig a vállán és oldalán súlyosabban megsebesült, mire dr. Farkas László és dr. Koszta Emil orvosok konstatálták a harcoktelenséget.

— A kisiparosokért. A kisiparosok és munkások szövetsége ügyében tegnap megint érkekezelt volt a New-York kávéház küllön termében. Az érkekezleten most is gróf Szápáry Pál elnököt, aki ezuttal részletesen kifejtette, miképp kellene szervezni a tervbe vett szövetséget. Az elnököt gróf előterjesztéseit az érkekezlet helyeslőleg vette tudomásul.

— Eltiltelt gyáros. A lipcei törvényszék három napos tárgyalás után három évi és hat hónapnyi börtönrre ítélte a Neuner és társa papírgyár egyik tulajdonosát, Neuner Gusztyóvt, aki félmillió márkás csalásokat követte el hamis bukás által.

Talaman tanár szöruma. A Medicine Moderne legutolsó számában egy párisi orvos-tanár, Talaman, azokról az eredményekről számol be, amelyeket a tüdőgyulladásos betegeknek a differtisz elleni szörummal elért. Az eredmény csakugyan meglepő. Tavaly Talaman tanár klinikáján az ötven éven aluli tüdőbetegek huszoneg-három, az ötven éven felülieknek hatvanegy százaléka halt el a gyilkos kórban. Az idén azonban a szörum gyógyító hatása következtében a halálozások száma az ötven éven aluliaknál nyolc, az idősebbeknél huszonnyolc százalékra szállott alá. A szörumot a bőr alá fecskendezik és a test hőmérsékének süllyedése vagy emelkedése mutatja meg azt, hogy mennyit szabad befecskendezni az anyagból a beteg bőrére.

Fodor tanár a ravatalon. Fodor József egyetemi tanár holttette egyelőre még a Rökk Szilárd-utca 26. szám alatt lévő gyászházban van ravatalra helyezve. A halottas szoba tele van már koszorúval. A halottat holnap hajnalban az Esterházy-utca 5. szám alatt levő egyetemi élettani intézet előcsarnokába viszik s délután fél négykor temetik el. Addig megtekintheti a ravatalt a közönség. Az egyházi szertartás befejeztével az Akadémia nevében Than Károly, az egyetem nevében dr. Bókai Árpád és az orvostanhallgatók nevében Dalmady Zoltán bucsuztatja el a halottat. A sirnál még Schwartzert Ottó egyetemi tanár mond bucsuztatót. Az orvoskari tanártestület küldöttsége Bókay Árpád orvoskari dékán vezetésével ma délután megjelent Fodor József ravatalánál. A küldöttség tagjai voltak: Högyes Endre, Kéty Károly, King Nándor, Pertik Ottó, Genersich Antal, Lenhossék Mihály és Korányi Sándor egyetemi orvostanár. Bókay meghatottan tolmácsolta a tanártestület részvételt és átnyújtotta a tanártestület tegnapi ülésén részvételt és az elhunyt érdemeit méltató részvétiratot, amelyet dr. Bókay Árpád és dr. Pertik Ottó írt alá. Többek között így szól a részvétirat.

Gyászoljuk az elhunytban a nagy képességekkel megáldott tudóst, hazánkban a közegészségügy utódját s megalapítóját, az egész Európában elismert szakembert, aki nemcsak a tudományos haladásnak, hanem hazánk kulturális reputációjának tett elővételben érdemeket, szolgálatokat. Mély bánat tőlt el, hogy öt képességeinek, tudásának, munkakedvének delelőjén kellett elveszítünk. De semmiféle dicsőre, semmiéle fájdalom nem hozza őt többé vissza! Az egyetlen hatalom, a nagy fájdalmakat ha nem is meggyógyítani, de enyhíteni bírja: az idő enyhítő Mielőtt megad és a családtagok most vigasztalhatatlan fájdalommal és enyhítse azt még az a tudat, hogy az ő élete gazdag volt eredményeiben és áldásthöz hatá-sában, hogy példa marad arra, miképp kelljen tanító, a tudós és író összes feladatait egy személyben a tudomány és az emberiség hasznára, a haza dicsőségére meg nem szűnő kitarással megoldani.

A ravatalnál megjelent még Kéty Károly tanár vezetése alatt az Országos közegészségügyi egyesület küldöttei Jurkiny Emil és Schusny Henrik. A halott csendes beszentelése ma délután 5 órakor ment végbe, délután megjelent a ravatalnál Kisfaludy A. Béla az egyetem rektora és csöndes imát mondott. A kolozsvári egyetem orvostudományi karának megbízásából dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár fejezte ki tanártársai részvételt.

Bibornokavatus Budán. Ritka ünnepély fog lefolytani a királyi itt tartózkodása alkalmával a budai várban. Ugyanis báró Skrbenszky prágai és dr. Pusyna krakkói érsekek, a kiket a legközelebbi konzisztórium-ban fognak bibornokokká kinevezni, az idén nem — mint eddig szokásban volt — Bécsben, hanem a budai várban fogják ő felsége kezéből a bibornoki kalapot átvenni.

Egy miniszterválság okai. Nemrég tárgyalt a berlini törvényesék egy olyan szenzációs bűnpört, melynek szála egészen az udvarig nyúltak, most ismét Württemberg felé fordul ugyanilyen bűnpör alkalmából az egész világ figyelmé. Egy távirat jelentette, hogy a württembergi miniszterelnököt és Schott von Schottenstein tábornok hadügyminisztert váratlanul nyugdíjazták. Erről a miniszterválságról — mint Frankfurtból táviratozzák — a következőket jelenti a Frankfurter Zeitung:

A miniszterválságnak az előzményei nem politikai tereken keresendők; nyílt titok, hogy a kizárólag egy vizsgálat előzte meg, amelyben a kerítésről szóló 180. §. alapján fog az ügyesség vádat emelni. A vizsgálóbíró eddig-élé kihallgatta Schott von Schottenstein tábornok hadügyminisztert, báró Mitnacht miniszterelnököt és Pillinger tábornokot, a király főhadsegédét. Olyan szenzációs végtárgyalásra van kilátás, amely borzalmas világot fog vetni az erkölcsös Németország legmagasabb köreinek titkaira.

Bécsben szerencsétlenül járt magyar. Bécsből táviratozzák: Az államvasutak schwechat-oberlaui vonalán ma este 1/6 órakor a személyvonat elgázolta Kalovitsch Márton vasuti munkást. Kalovitsch, ki azonnal meghalt, 39 éves nős magyar em-ber volt.

— Az egyetemi tüntetés. Az egyetemi tanács egyhangú határozata a kereszt jegyében szervezett tüntetésnek elvette a jelentőségét, a tüntetők azonban „a keresztény ifjúság nagybizottsága” neve alatt mindenáron szerepelni óhajtanak. És nyilatkoznak, írják és iratják a nevüket, gyűléseznek, memorandumot szerkesztenek, sorsot húznak és martirosdít játszanak. A vezetőket Kisfaludy A. Béla rektor ma délután kihallgatta Mariska Vilmos jogkari, dr. Bókay Árpád orvoskari dékán és Margittay tanácsjegyző jelenlétében. A tüntetők azonban a szolidaritás leple alatt makacsul hallgattak, amikor a részletekre vonatkozólag intézkedéseket kértek. Az ugynevezett nagybizottság névsorát ellenben készséggel beszoalgtatták egy helyi lap tudósítónak.

Az Egyetemi-Kör nyilatkozatot küldött hozzánk, amelyben kijelenti, hogy a Műegyetemi-Kör álláslog-lalása alkalmával az Egyetemi Körrel mondott itélete fölött sajnálkozva napirendre tér.

Az egyetemi tüntetésekről különben ma *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter is nyilatkozott az Egyetemi Körnek nála tisztelgő új tisztikara előtt. A miniszternek a küldöttséghez intézett válaszá-ról, a tüntetők dolgaírói egyébként feltűnő szimpatia-ival és tendenciával referáló Hircsarnok című tudósító a következőkben számol be:

A miniszter a legnagyobb meglepetését fejezte ki az egyetemen történtek fölött. Nem tudja megérteni az ifjúság viselkedésének indokait. Ha az ily dolgok ismétlődni fognak s ha nem áll helyre az ifjúság békéje, kénytelen lesz ily drákói rendszabályokat alkalmazni, melyek esetleg ártatlanokat is sújtana-k. Végül felhívta a miniszter a küldöttség tagjait, hassanak oda, hogy a zavaros állapotok mielőbb megszűnjenek.

— Előadások az orvosi kaszinóban. A buda-pesti orvosi kaszinóban ma este rendkívül sikerült előadást rendezett egy jeles fiatal orvos, dr. Somlyó Nándor. Szabad előadást tartott ezzel a címmel: *Telepátia, gondolatolvasás, autoszugesztio és médium* s előadását kísérletekkel fűszerezte. Dr. Somlyó Nándor neve ismeretes a fővárosi közönsége előtt a *Willmann* tanár által az Uránia Színházban rendezett előadások révén s mai előadásával is arra törekedett dr. Somlyó Nándor, hogy a Willmann tanár által produkált mutatóványokat megmagyarázza, érthetővé tegye. És mondjuk meg mindjárt, ez a szándéka szinte meg-lepő mértékben sikerült is. Dr. Somlyó a fővárosi orv-sokból és egyetemi tanárokból álló díszes társaság előtt nagyon kedves s vonzó modorban tartott előadás ke-retében reprodukálta mindazokat a mutatóványokat, ame-lyeket Willmann tanártól láttunk az Uránia-színház-ban. Ügyessége és tanultsága rendkívül meglepte a társaságot, amely éppen olyan mértékben megbámulta dr. Somlyó mutatóványait, mint annak idején Willmann tanárét. Csakhogy dr. Somlyó nem hagyta sokáig kétkedésben orvoskolégáit, hanem mutatóványai után leleplezte önmagát, bebizonyítván azt, hogy ezekben a mutatóványokban semmi Ördöngösség nincsen s bár-melyik ügyes ember képes azokat megcsinálni. Az érdekes előadást megtapsolta a hallgatóság. Dr. Somlyó előadása előtt dr. Lévy József tartott érdekes felolvas-ást ezen a címen: Milyenek a betegek és hogyan bánjunk velük. Ezt a felolvasást is nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság.

— Elhalasztott kiállítás. A fővárosban az idei tavaszon könyvkiállítást akartak rendezni. A magyar könyvkereskedők egyesületének választmánya azon-ban legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a rossz pénz-ügyi viszonyokra, a kiállítás rendezését bizonytalan időre elhalasztja.

— Vasuti kocsik a tengerben. A *fiumei* kikötőben, ahol tegnap egy dokk süllyedt el, ma megint szerencsétlenség történt. A szerencsétlenségről *fiumei* tudósítónk a következőt táviratozza: Ma reggel tized-él órakor a tengerészeti hatóság uszó gőzdarujával öt vasuti kocsit akartak a Riva Szapáry kikötőben az *Istri* gőzösrre rakatni, amikor csaknem végzetes kimeneteli szerencsétlenség történt. A gőzdaru föl-emelte a körülbelül huszonöt tonnányi terhet, hogy az *Istri* gőzösrre tegye, amely a győri waggongyár küldeményét szállítja Alexandriába, mikor hirtelen el-szakadt a daru egyik láncja és a súlyos teher a ten-gerbe zuhant. Az elszakadt lánc egyes darabjai szét-repültek és az egyik darab az *Adria* négyemeletes palotáján átröpülve az Erzsébet-térre, egy másik da-rab pedig az *Adamich*-térre esett. Egy félmázsás lánc nekivágódott az *Adria*-palota homlokzatának, a kő-párkányból nagy darabot letört és a Magyar Tenger-part szerkesztőségére elő esett, csaknem agyonújta a kereskedelmi részvénytársaság igazgatóját, *Virdg* Hen-riket. A szerencsétlenség nagy néptömeget csődített össze. A tengerbe esett vagyonokat most buvárokkal véteik ki.

A *fiumei* kikötő tegnap elsüllyedt dokkjának ki-sebb részét már kiemelték. Szakértők nézete szerint a baleset oka kezelési hiba volt, nem pedig a szél és hullámzás. A megsérült üttő állapota reménytelen.

— Egy játékos, aki nyer. Még mindig csak Ephrussi Mórióról beszélnek a Rivierán. Ez az az ur, aki a napokban egymásután kétszer robbantotta föl Monte-Carlóban a bankot. A pénzre nem sok szüksége van. Veje Rothschild Álb-ertnek s valószínűleg bőségesen van neki mit apritani a tejbe. A siker azonban jól esik az ilyen gazdag urnak is. Bár ez se látszott meg rajta. Egy monte-carlói levélben azt írja valaki, hogy a nevezetes napon szofulva voltak már a játéker-mek, amikor a *Trant e karant* szobából kihallzott a zsvaj, hogy: szétrobbantották a bankot. Persze mindenki betelöngött a terembe. Látni akarták a szerencsés embert, akinek ez a ritka eset sike-rült a megmutogatást egymásnak a kis termőtű előkelő urat, aki minden fölösleges izgalom nél-kül győmszölte be zsebeibe a sok nagy bankót és az aranyat. Mosolyogva nézett körül, mintha nem is értené meg azt, hogy miért bámulják meg olyan nagyon. Aztán tovább játszott az új pénzre is. Kiváncsian lesték minden oldalról a taktikáját, a mivel az új ataktot intézi a bank ellen s elcsodálkoztak azon, hogy milyen egyszerű az egész. Tisztára csak hatványozás, de készpénzben. A feketére tett s ott hagyta a pénzét. Hatszor egymásután nyert s mindig újra és újra megkészszeresztéttel. A kibicek rémülten sugdosnak a fülebe, hogy álljon már tovább a pénzével, de a vagyonos báró nem mozdult. He-tedszer is rajta hagyta a feketén az egész pénzt, újra nyert s megint besöpörte az egész bankot. A publikum nagy éljént csapott neki, mivelhogy nagy az öröm Monte-Carlóban, ha a bank elve-szít a sok millióból egy morzsát. A bankot utol-jára a mult évben robbantották szét, még pedig egy magyar ember, Justh Béla. Nagy eset volt az is, de ez a mostani, a dupla robbantás persze még nagyobb.

— Nap- és holdfogyatkozások. Ebben az évben nem kevesebb, mint két napfogyatkozás és két hold-fogyatkozás fogja mulattatni a Föld kíváncsi lakóit. Ime a részletes jósolás:

- május 18-ikán teljes napfogyatkozás;
 - november 11-ikén részleges napfogyatkozás;
 - május 3-ikán és
 - október 27-ikén holdfogyatkozás.
- Az egyik napfogyatkozás Közép-Európában is látható lesz.

— Jótékonyosul hangverseny. A VIII. kerületi polgári fiúiskola tanári kara *Fejér* Jolán, *Polgár* Ilona, *Sébök* Sarolta, *Véghelyi* Angéla, *Cecelius* Benő, *Pápay* Lajos, *Stoll* Béla és *Erdősi* Ernő, valamint az intézeti daloskór közreműködésével az intézet szegénysorsu tanuló javára március 26-ikán, kedden délután 4 óra-kor az Uránia-színházban jótékony hangversenyt ren-dez. A rendező bizottság élén dr. *Ebner* Jánosné urnó áll.

— Magyarok Romániában. A *Magyar Kö-szgasztási Társaság* mai felolvasó ülésén *Barabás* Endre marosvásárhelyi tanár felolvasást tartott a *szekely kivándorlóról és a romániai magyarok hely-zetéről.* A felolvasó, aki maga is Romániába ki-vándorolt székely szülő gyermeke, közvetlen ta-pasztalásai alapján ismertette a székely kivándorlás okait, a romániai magyarok helyzetét és aztán számos életrevaló módját ajánlotta a kivándorlás megakadályozásának. Több figyelemreméltó remediumot jelölt meg arra nézve is, hogy a Romániában lakó ma-gyarok meg legyenek tarthatók a magyarságnak. Az előkelő hallgatóság zajos tetszéssel fogadta *Barabás* nagyrédekű előadását.

— Nagy tüsvész Bostonban. Londonból táviratozzák, hogy az *advertiza* szerkesztőségének épü-létében tűz tört ki, amely a kiadóhivatalt és a nyomdahelyiséget is elpusztította. Hatan a lángok közt vesztették életüket. Igen sokan többé-kevésbé megsebesültek.

— A tanu életkora. Münchenben, mint egy ottani lap írja, érdekes momentum merült fel egy törvény-széki tárgyalás alkalmával. Egy fiatal leány is volt a tanuk között s miután törvény szerint csak tizenhat éves tanukak lehet megesküteni, a bíró megkérdezte a leány korát. Akkor sült ki, hogy a fiatal hölgy éppen asnap lett tizenhat esztendő. A bíróság azonban nem elégedett meg ezzel, tovább kérdezősködött. Hogy mikor született a tanu: délelőtt-e, vagy délután s csak akkor eskette meg a tanut, amikor bebizonyosodott, hogy a hajnali órákban született.

— Revolveres asszony. Drezdából jelenti egy táviratunk azt a szenzációs esetet, hogy ott *Guskel* kamarazenészt az *Attila* című opera szerzőjét tegnap-este, az opera előadása után, mikor a közúti vas-uton kiment *Blasewitzba*, egy *Jahnel* nevű asszony agyonlőtte.

— Kisiklott mozdony. A szentendrei helyi ér-dekű vasut egyik személyszállító vonatának mozdony-a ma este 8 óra után a Császárfürdőtől mintegy 200 lépésnyi távolságban kisiklott. A mozdony ennek folytán erősen megrongálódott, úgy hogy egyelőre a forgalom is megakadt. Sem az utasok, sem pedig a vonatkísérő személyzet közül nem sérült meg senki sem.

— **A kölesdi kúrator.** Ez idő szerint betöltten Kölesden a kúrator méltóság, mert Takács János kőművesmester, aki eddig benne ült a hatalomban, meghalt. A halálának pedig története van. Miután az egyházi méltóságba jutott, természetesen az lett a hivatalbéli gondja, hogy ellenőrizze az egyházi személyeket. Többek között a harangozó is. Sőt különösen a harangozó, mert ennek a férfinak szép felesége volt. Aztán nem lehet tudni, hogy mi minden történt az ellenőrzés közben, elég az, hogy az egyháznagyok egyik multikori ülésén felszólalt a kúrator s azt indítványozta, hogy csapják el a harangozót, mert roppant mód erkölcstelen életet él — a felesége. Hogy egyebet ne mondjon, hát fölémlítette a kúrator ur, hogy neki is szeretője volt ez a nőszemély. Diktum faktum — a harangozó elcsapott, de elcsapott az a kúrator is. Sőt többszörösen kiadták az utját. Az egyház is kiesapta a méltóságból, a felesége is elkergette hazulról, sőt a harangozó is tudtára adta, hogy ezután diskrétebb szeretőt keres magának. Erre aztán Takács János kiment a szőlőbe s megívott egy esomó lugkőoldatot, amivel be is fejezte e földi pályáját.

— **Jablánczy altábornagy merénylője.** A *Jablánczy* altábornagy ellen tegnap megkísérlett merénylet tettese, *Gaál* János volt csendőrségi számvívó főhadnagy ma délután egy óráig a főkapitányság másodemeleti börtönében ült, azután a rendőrségi rabszállító kocsin elvitték dr. *Kiss* István vizsgálóbíróhoz, aki még akkor kihallgatta. Az elkeseredett ember érdekes vallomást tett. Elmondta, hogy a gyilkos golyót tulajdonképp nem *Jablánczy* Sándor altábornagyának, hanem *Bolla* Pál tábornagynak, a honvédség adatlásának szánta, aki azonban Budapestről elutazott. Ekkor fogamozott meg benne a gondolat, hogy *Jablánczyt* lövi le, aki szerinte szintén okozója volt annak, hogy állásától elmozdították. *Gaál* János nagyon sapadt, megtörtött volt, amikor a rendőri omnibuszba ültették, amely azután elvitte a törvényszéki palotába.

A merénylő pályáját még a régi erdélyi csendőrségnél kezdte mint közcsendőr. Később számvívó állást is mint ilyen, használható embernek bizonyult, hogy *Török* Ferenc akkori csendőrpáncsok magasabb kiképzést végezt a számvívó tiszti tanfolyamra vezényelte, melynek sikeres elvégzése után 1892. évben hadnagygyá, pár év múlva pedig főhadnaggyá lett. Mint főhadnaggyal a lakatlanvárbéli szerződés és az utazási számlák felülvizsgálása tartozott az ügykörébe. Ezek felülvizsgálása alkalmával valami szabálytalanságot észlelt föllebbvaló parancsnokának a számadásaiban s ezt megírta magánlevelében a miniszteriumban alkalmazva volt honrangru bajtársának, aki aztán ezt a levelet ölműtatta a csendőrségi ügyosztály vezetőjének, Reinle ezredesnek. Ebből az ügyből kifolyólag előbb hadbírói vizsgálatot indítottak, mivel azonban *Gaál*nak időközben egy becsületbeli ügye is akadt, melynek elintézésénél állítólag szabálytalanul járt el, becsületügyi eljárásra tereltek a dolgot. A becsületbíróság rangvesztésre ítélte. Itt kezdődött — ugymond — az ő kalváriája. Párújtását folyamodott, de mivel ezzel elutasították, felség-folyamodványt adott le, hogy 25 évi szolgálata után némi nyugdíjban részesüljön. A belligyminiszterium számvívósága pártolta *Gaál* kérelmét, ellenben a csendőrség főelöljárója, *Jablánczy* Sándor altábornagy elutasító véleményét adott s e miatt kérelmét nem is terjesztették föl ő felségéhez. *Gaál* ekkor már a kultuszminiszteriumban volt mint napidász. Mivel csekély fizetésből nem tudott megélni, a mult év áprilisában hazatartott Brassóba rokonaihoz, ahol az érdemestri hivatalnál kapott díjnak állást. Tulajdonképpen azt hitte, hogy ügyének kedvező elintézését *Bolla* altábornagy akadályozza s eredetileg ő ellene is tervezte a merényletet. Szombaton jött le Budapestre s mar több ízben leselkedett a Lánchíd körül. A véletlen tegnap *Jablánczy* Sándor altábornagyot hozta utjába s így kevés híja, hogy ő nem lett az elkeseredett ember haragjának áldozata.

— **Áradás.** *Meránból* jelentik, hogy ott napok óta nagy esőzés volt. A rohanó vízár töltéscsuszamlást idézett elő a vasuton és a vonatok azért csak Bozenig közlekednek. — *Felső-Olaszországban* is nagy felhőszakadás volt, amely *Cologna* város részben elpusztította. Hír szerint tizenöt ember vízbefullt.

— **Házasság.** *Guttmann* Sándor szoboszló terménykereskedő eljegyezte *Berger* Irénkét, *Berger* József kabai lakereskedő és téglagyáros leányát.

— **Az első zászló.** Párisból jelentik: A minap helyezték el a hadsereg muzeumában az első kínai zászlót. A zászló tizenkét méter sárga selyemből készült; *Li* tábornok seregétől vette el egy *Pelliot* nevű francia önkéntes, a francia követség ostroma alatt.

— **Elsüldött hajó.** Antwerpenből jelentik, hogy az éjjel Ausztráliából jövő *Chemnitz* német gőzös a vliessingeni révben összeütközött a *Tay* nevű angol gőzessel. A *Tay* elsüldött. Kalauzhajók megmentettek három embert, tizenegy ember odaveszett. A *Chemnitz* Vliessingenben maradt.

— **Vasuti baleset.** Az államvasutak igazgatósága a következő hivatalos értesítést adta ki: Az e hó 20-án Zsolnáról Budapestre közlekedett 1401. számú gyorsvonat mozdonyának szerkesztési egyik tengelyével szétbonták és Melsic állomások között — eddig még ki nem derített okból — kiskilott. Az utasok és

a vonatszemélyzet közül senki sem sérült meg, és a járművekben sem esett kár. A felépítményt, amely a kiskilott kerekék által némileg megrongáltatott, esti 10 órára rendbehozták. Az 1401., 1408. és 1409. sz. vonatok utasainak a kiskilók helyén át kellett szállani. A vizsgálatot megindították.

— **Havazás.** Drezdából, Chemnitzből, Majna-Frankfurtból és Felső-Bajorországból ma reggel erős havazást jelentettek. Boroszlóbból jelentik, hogy az éjjel erősen esett az eső, délután pedig + 4 fok mellett vizes hó esett.

— **Régi és új ruhák.** Különő módszer szerint vezeti *Rothberger* Jakab udvari szállító (Krisztóf-ter 2.) lényesen berendezett ruhaszalonját. A jó hírnevű cég a véselt ruhákat megveszi vagy beszámítja az új ruhák vásárlásánál. Így jutányos áron juthat mindenki divatos, finom ruhához és a csekélyebb igények kielégítésére találnak a fölújított ruhák olcsó pénzért való vásárlásánál.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték mai húzásán szívezer koronát 70958, tiztizezer koronát 73731, 82395, 2522, ötözezer koronát 93049 2079 793-8 40583, kétezezer koronát 38075 20076 5453 62792 50216 27093 69820 68997 36679 37675 91253 17311 21445 96066 29345 30436 59054 398 9727 60282 41153 14483 94488 99953 40387 18323 36383 ezer koronát 92437 16088 99852 69535 98566 286 59862 66036 63663 25959 52488 90235 28613 41787 90810 37799 89597 58017 31521 6203 71126 62288 99080 49818, ötszáz koronát 90250 73005 36569 54715 60801 78833 88303 35946 58019 14394 94776 63523 47538 34382 27529 35496 76300 89027 4430 91599 36670 98990 84013 48567 39276 6474 8954 53025 51104 66571 7965 79212 91155 3783 406 31430 43423 84178 29659 26264 85797 71308 83:60 43946 92610 14307 80860 4768 66517 13248 46757 43037 94850 61787 91447 67064 69558 97181 57659 37314 68090 40949 26024 93918 98134 26128 78799 9147 8480 88856 58040 71548 85498 81016 46906 98290 91544 29601.

Lukács Vilmos bankházából, Budapest, V., Fördő-utca 10. sz., vegyenek osztálysorsjegyeket.

— **Társas utazás Olaszországba.** Húsvét alatt a világ minden részéből özőnik a művelt emberiség Itáliába, melynek művészet, műemlékei épp úgy, mint bárály égalja a virágfakadás évadában ellenállhatatlan vonzerejű. Magyarországból Propper igazgató Keleti Utazási Vállalata vezet egy igen elegáns társasági Rómába, Nápolyba, Capriá, Sorrentoba, Pompeii-Herculanumba, melyeket Kr. u. 79-ben a Vezuv lávája eltemetett s csak legújabb ásatások tárták fel. E romvilágból a Vezuv nyit krateréig vezet az utazás s onnét Foggian át Anconába s Pluméba. Rómában az utatársaság tagjai hódoló tisztelegés végeznek XIII. Leo pápa ő szentiségénél s egy a régi emlékeket mint a modern Rómát alaposan áttekintik szakértő kalauzok vezetése alatt. Egyik ragyogó pontja az utnak Capri az azur barlanggal és Sorrento mértőfökre terjedő narancsigeteivel, hol a társaság húsvét két ünnepeit át pihenői fog.

(X) Kérjünk minémett Emke-gyujtot!

Nyolcvanötezer korona hiány.

(A színház-főpénztáros öngyilkossága.)
— A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata. —
Budapest, március 22.

Egy öreg embert temettek ma Kolozsvárott, az öngyilkos *Tóth* Józsefet, aki a színház főpénztára mellől kikivázkozott a halottak országába. Nagy diszszel, gyászpompával készülték megadni a végítzsztesség számára, akinek melegen érző, jó szíve miatt csupa barátja volt. A színészek pedig mindig csak hálálkódva, szeretettel beszéltek róla, hiszen a jó öreg pénztáros sutytyomban, bohém könnyelműséggel akkor is osztogatott előlegeket, amikor a legilletékesebb helyen nem használt se szeretetreméltóság, se nehezletés. Temetése mégis oly szomoruan csendes, oly szegényesen egyszerű volt ma, még a jó barátai is, a színészek is elmaradtak a kopersója mögöl, mert mire rászögezték a födelét, már tudta az egész város, hogy a szerencsétlen *Tóth* József hozzányult a másik pénzéhez, sok szegény, öreg színész összekuporgatott filléreihez. Vagy *nyolcvanötezer korona* hiányzott a rábizott vagyonból. *Tóth* József tehát sikkasztott, mint annyí más ember, akiknek idegen pénz fölött kellett örködniök és mikor érezte a számvizsgálók fojtogató kezét, egy jól irányzott revolverrel elmenekült a halálba.

Magával most már csak egy titkot vitt a sirba; mire fordította a másik pénzt, az elikkasztott vagyon, amikor egyszerű életmódjához a magáé is elég lett volna.

Kolozsvár, március 21.

A kolozsvári Nemzeti Színházban tegnapelőtt öngyilkossá lett főpénztárosa, *Tóth* József nyolcvanötezer koronát sikkasztott évek hosszú során a reá bizott pénzekből, ez a kínos szenzió az eredménye a színház pénztári hivatalban megindult vizsgálatnak. A színház nyugdíjpénztárát érte a legnagyobb kár, mert a nyugdíjalapból 60.000 korona hiányzik, a színházalapnál pedig 25.000 korona.

Tóth Józsefet, akit ma délután temettek el, szerették, becsülték mindentől, annál kínosabban hat öngyilkosságának ez a szomorú magyarázata.

Tegnapelőtt délelőtt tizenegy órakor, az öngyilkosság napján a miniszteri bizottság fenn járt a főpénztárban s barátságosan elbeszélgetett *Tóth* Józseffel. Elválásuk előtt *Payer*, a bizottság elnöke, azt mondta *Tóth*nak, hogy délután kezdik meg a színház átvételét, még pedig első sorban az alapot, értékpapirokat veszik át s úgy mennek tovább a színházi felszerelésre. *Tóth* erre elcsapott, de ez nem igen tünt fel akkor. Négy órakor kellett a bizottságnak megjelenie a hivatalban s egy órával előbb, három órakor fölbölte magát *Tóth* József.

A nyugdíj- és alapválasztmány tagjai: gróf *Böly* Akos főispán, *Szvaecsa* Géza polgármester, *Gámán* Zsigmond ipartestületi elnök, *Korbuly* Bogdán takarékpénztári igazgató, *Gajdó* Manó ügyvéd és három miniszteri rovancsolás, amelyet *Payer* belligyminiszteri számvizsgáló, *Neryezky* Tivadár számellenőr és *Böly* János számvizsgáló végeztek *Böly* és *Festetics* Andor jelenlétében, még nines befejezve. E öször konstataálta a vizsgálat, hogy a jelenlegi színházi vezetés főpénztára a legkötelesebb rendben van; onnan egy krajcár sem hiányzik. *Tóth* József azonban nemcsak a színházi főpénztárt kezdte, hanem a színházi alap pénztárát is, valamint a kolozsvári színészek nyugdíjpénztárát. Ezeknél megdöbbsött öszzegeknek a hiányára bukkantak eddig is. Az eltűnt öszzeg az eddigi vizsgálat eredményeszerint közel 85.000 korona. A nyugdíjpénztár ugyszólván teljesen ki van fosztva, mindössze 14.000 forintja maradt a nyugdíjakat ugy, hogy a szegény elaggott kolozsvári nyugdíjas színészek s azok, akik még ezután mennek nyugdíjba, köldösöttra jutottak. Az alapentárból is tetemes öszzeg hiányzik. A vizsgálat még nines befejezve s lehet, hogy még ennél nagyobb hiányokra is fognak bukkanni.

Szinte rejtély, hogy az öreg *Tóth*, aki a legszerényebben élt, — a családja mindössze a feleségéből állott s nagy fizetése volt — hová tette ezt a temérdek pénzt. Valóságos megdöbbsen van az egész városban, mert a *Tóth* becsületességéről, hozzáérhetetlen tiszta jelleméről legendák jártak évek óta. Ez a kitűnő hírnév okozta, hogy — amint a vizsgálat kiderítette — a nyugdíj- és alapentárból tizenöt év óta nem volt rendes rovancsolás. Annyira megbiztak benne, hogy még a rovancsolásért sem tartották szükségesnek.

Payer rendkívüli erélyvel és szigorral folytatja a vizsgálatot s kijelentette, hogy bűnfenyítő följelentést tesz az egész választmány nyugdíj- és alapválasztmány ellen. Ennek a választmányának Kolozsvár legtekintélyesebb s legmagasabb állásu emberei a tagjai. Követelni fogja — ugymond — hogy ezek az egész hiányt megtérítsék. A belligyminiszter táviratilag utasította *Payer*t, hogy tegyen az ügyről jelentést. *Payer*, mihelyt munkájával elkészül, táviratilag fog jelentést tenni. A színházi ellenőrző-bizottság holnap ülést tart, hogy a fedezetről gondoskodjék.

Böly József intendáns a vizsgálat előtt kijelentte, hogy amennyiben a jelenlegi régime színházi kezelése körül hiány mutatkoznék, azonnal megtéríti, de erre nem volt szükség, amennyiben az intendáns számadását a legkötelesebb rendben találták, egy hajszálnyira egyezik minden s egy fillér sem hiányzik.

A legnagyobb kár a nyugdíjpénztáré; ebből 60.000 korona hiányzik. Ugyszólván mindent elkölöbött csupán egy 29.000 koronás betéti könyveskét hagyott hátra. Az alapnál a hiány eddig körülbeül 26.000 korona.

Azt hitték, hogy a *Böly* intendánshoz intézett levélben felvilágosítás lesz arra nézve, hogy miért lett öngyilkos *Tóth* József. A levélben azonban semmi felvilágosítás sincs, a kassza kulcsai voltak benne a következő sorok kíséretében:

Nagyságos uram!
Bocsásson meg, hogy így jártam el, de a nagy igaztosság miatt lehetetlen volt másképp tennem. Számolom el bejtemtem; mindenik pénz-tárban ott vannak az iratok. Az utolsó 1900—1. évi könyvek és okmányok az igazgatósági vaszekrény tejében vannak.
Ezer bocsánatot kér, igaztolt lekötelezettje a sirig: *Tóth*.

A kolozsvári színházban külön nyugdíjalapja van. A színház régi tagjai ugyanis, amikor az országos színésznyugdíjgyesületet megosnálták, nem lépik be az országos nyugdíjintézetbe hanem maguk szerveztek a színháznál egy nyugdíjalapot. Ezt az alapot a kolozsvári Nemzeti Színház főpénztárnoka *Tóth* József kezelte. Az újabb tagok, akik csak átmenetileg voltak a színháznál szerződöttve, már nem voltak tagjai ennek a nyugdíjalapnak s így ezeket semmitéle kár nem éri *Tóth* József sikkasztása következtében. Nagy kárt szenvednek azonban a régibb tagok: *Szentgyörgyi* István, *Váradi* Miklós, *Török* Károly, *Várdiné* és egyégek öreg kerdalos, akik azt remélték, hogy öreg napjakra keservesen félretett forintjaikból nyugodalmas életet élhetnek. Ezek a szegény embe-

nek most koldusbotra fognak jutni, ha csak az ellen-
őzö választmány meg nem téríti az elsikkasztott
összeget.

Amerikába vándorolt képviselő.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 21.

A főváros társaságaiban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy báró Fiáth Miklós, a bodajki kerület képviselője, pár héttel ezelőtt elhagyta Budapestet és Amerikába vitorlázott, ahova nemrégiben a felesége is követte egyik leányával. Báró Fiáthot adósságai kényszerítették arra, hogy elhagyja Európát s új egzisztenciát teremtsen magának túl a tengeren. A kivándorolt képviselő már meg is érkezett az új világba, ahol egy hamburgi kávé-export cég képviselője lett s onnan fogja elküldeni lemondását a mandátumáról.

Báró Fiáth Miklós fiatal korában hivatalnok volt a földművelési minisztériumban, ahol szorgalma és szakképzettsége folytán az osztálytanácsosságig emelkedett. Mint miniszteri osztálytanácsost nevezték ki Fehérmegye és Székesfehérvár szabad királyi város főispánjává.

Mint főispán megnyerte az egész város és vármegye szeretetét. Igazságos s feltétlenül tisztességes embernek ismerték s mindenütt nagyon sajnálták, amikor mint a bodajki kerület megválasztott országgyűlési képviselője, 1896-ban odahagyta főispáni székét.

Báró Fiáth Miklós sohasem élt fényes anyagi viszonyok között. Volt szép kis családi vagyona, de különböző vállalkozások anyagi romlásba döntöttek. Különösen legutolsó vállalkozása volt az, amely anyagiilag teljesen tönkretette. Ugyanis egy gabonakivitel konzorciumot akart létesíteni, amelynek szálai az egész világra nyultak volna. Különböző ügynökökkel tárgyal, akik azután alaposan berántották. Különösen egy Brandt nevű ügynök csapta be nagyon. Ez ugyanis a vállalat részére szerződöttet hivatlanokokat s proviziós levelet vett fölük, amelyet Fiáthtal mint jóállólá aláíratott. Mikor azután a vállalkozás füstbe ment, báró Fiáth kénytelen volt ennek a Brandtnak kifizetni a sajátjából ezeket a proviziókat.

Mikor a felbök már nagyon összetornyosultak a feje felett s látta, hogy az anyagi tönk szélére jutott, elhatározta, hogy kivándorol Amerikába s ott új egzisztenciát alapít. Hamburgban van egy sógora, Schmidt Edgár, egyik legnagyobb kávénagykereskedő cég főnöke. Ehhez fordult ezelőtt mintegy három héttel. Személyesen felkereste őt Hamburgban s a cégtől nagyon előnyös megbízást kapott, hogy Amerikában képviselje.

Innen tudatta feleségével, hogy sikerült elintéznie jól a dolgát s kérte, hogy menjen utána. Hamburgból előbb Londonba ment báró Fiáth, majd innen Liverpoolba és itt találkozott feleségével, aki azután vele ment Amerikába, magával vivén első házasságából származott leányát is.

Báró Fiáth Miklós mintegy hatvan ezer forint adósságot hagyott itthon, legfőbbnyire intézeti váltókban. Ezeket az adósságokat azonban már nagyrészt rendezték.

Fiáth Miklós Amerikába érkezése után azonnal el fogja küldeni lemondását a bodajki kerület mandátumáról.

Báró Fiáth váratlan eltűnésének előzményeiről egyik estláp a következő részleteket közli:

A báró eladósodott ember volt. Az utolsó időben egymásután kérék ellene a hitelezői csődöt, sőt a felesége ellen is. A csődkerések dolgában dr. Gaár Vilmos bíró előtt folyt a tárgyalások s ezeken báró Fiáth ügyvédje folyvást halasztásokat eszközölt ki. A nyakig adós képviselőt ugyanis az elutasításra készülődött, amit most már nem tudott tovább halasztani, ha csak bevárni nem akarja, hogy letartóztatásák. Báró Fiáth ugyanis a tárgyalásokon, hogy a csődnyitást elkerülje, arra hivatkozott, hogy van neki 60.000 forint vagyona — követelésekben. Am a királyi tábla ezt a vagyont még annyira sem becsülte, hogy a csőd költségeit izezze. Epp azért utasította a bárót, hogy tegye le az ugynevezett föléledző esküt s esküdjék meg ebben arra, hogy vagyonából semmit el nem titkolt. És ezt az esküt letenni semmiképp sem akarta a báró. Ugyéne referense, dr. Gaár bíró tán tiszser is megcáfolta, de soha meg sem jelent. Erre a hitelezők, hivatkozással a csödtörvény 122. § ára, báró Fiáth letartóztatását kérték. A bíróság a képviselőt a mult hónapban ki is kérte a képviselőháztól. Fiáth most már tudja, hogy a kiadatlanság előbb-utóbb elkövetkezik s akkor a kir. ügyészség nyomban letartóztatja. Ez elől meneküti, noha azt is tudja, hogy loagsága a csödtörvény szerint harminc napig tarthat. A báró elutasításának híre ma a bíróságnál is meglepetést keltett, mert épp a holnapi napra is tárgyalást tűztek ki ellene.

A képviselőház mentelmi bizottságát éppen ma foglalkoztatta a bíróságnak az a megkeresése, amely

báró Fiáth Miklós kiadatását kéri. A bizottság természetesen egyhangulag a mentelmi jog felfüggesztésének javaslatba hozását határozta el.

Angol operett.

— Jelenet. —

Porzolt: Mi az?
Ügynök: Egy új angol operett. Óriási mű! Elragadó! Fényes!

Porzolt: Igazi angol?
Ügynök: A lehető legigazibb. Ha akarja, röviden el is mondom a meséjét.

Porzolt: Halljuk.
Ügynök: Cime: Lord Blum. Ez a lord Blum egy öreg agglégny, aki éppen Kairóba készül. Persze, ezt erősen ellenzi nagynénje, aki viszont egy cirkuszi akrobatába szerelmes.

Porzolt: Gyönyörű.
Ügynök: Barátja, lord Pilitz azonban el akarja tőle lopni a váltót, hogy aztán akadálytalanul felrobantathassa a monacoi bankot.

Porzolt: A bankot?
Ügynök: Azt hiszem, elég világosan beszélék. Gróf Pirmitzer, aki az egész jelenet alatt a divány mögött állott, hirtelen követet küld az órnaghoz, aki persze dől-fül.

Porzolt: Kezdem érteni.
Ügynök: De harmadiknak közükből áll dr. Morituri, a híres szemész, aki egyszer egy váltóhamisítás miatt éppen lord Pilitz bankjánál nem egyezett bele az ügybe. Erti?

Porzolt: Hogyne.
Ügynök: Következik a második felvonás. Felmegy a függöny. Ott látjuk a zsbongó vásári életet. Lord Blum mint zöldészes kofa cseveg Weissenstein tenger naggyal. Erről utóbb kisl, hogy nem más, mint gróf Pirmitzer. Persze a felesége is utána jött és itt éneklék a kettőst. Lord Pilitz fel van háborodva és Lilla szintén.

Porzolt: Ki az a Lilla?
Ügynök: Ezt dróton eresztik bele a zsinórpádlásról a második felvonásba. Persze a nagynéni mindenre rájön és bosszut esküszik lord Voglernek.

Porzolt (izgatottan): Nos, és a harmadik felvonás?
Ügynök: Hát nem találta ki?

Porzolt: Nem.
Ügynök: A harmadik felvonás ragyogó. Képzeld csak. Lord Pilitz megérkezik Kairóból, ahová lord Blum sem mehetett el, a fiatalok egymás nyakába borulnak, a nagynéni megüti a guta, gróf Pirmitzer lemond az öcsöse javára, ekkor berohan a hajóskapitány és így kiált fel: „lord Pilitz, szaladjon haza, mert kis fia született!“ Képzeld, erre mily dühbe jön lord Blum, eltépi a végrendeletet, hajót fűtet, de nem találják sehol a gépészt. Mjt szól ehhez a fordulathoz?

Porzolt: Ragyogó.
Ügynök: A gépész, aki nem más, mint Lilla férfiruhában, a feje tetején jön be, lenyeli a végrendeletet, fölledi a titkot, mire megint berohan a kapitány és megint kiáltja: „lord Pilitz, szaladjon haza, mert kis fia született!“ Erre bevág a zenekar, hátul elindul a hajó, de lord Blum lelékés és a fiatalok csakugyan elutaznak Antwerpenbe. Nos?

Porzolt: Nagyszerű. Csak ...
Ügynök: Csak?
Porzolt: Csak azt találok, hogy a meséje egy kicsit átlátszó ...

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A főváros a Vörösmarty-szoborra. A főváros közgyűlése tudvalevőleg 10,000 koronát szavazott meg Vörösmarty Mihály szobrára. Ezt a határozatot most a belügyminiszter jóváhagyta.

(*) A jóléti bizottság. Ma délután újra összeült a fővárosi háztartás rendezésére hivatott harmincas bizottság. Az elnököl polgármester által a bejelentéssel nyitotta meg az ülést, hogy Lancy Leó lemondott tagságáról, aztán bejelentette, hogy az albizottság elkészítette a kormányhoz intézendő feliratot, amely kimerítően okolja meg a főváros kívánságát a város által ellátott állami feladatok dolgában. Radocza közönetet mondott a felirat-tervezetért, mire Polányi Géza hangoztatta az aggodókkal szemben, hogy a bizottság működésének igen is lesz sikere és hogy a bizottság nem végezt felesleges munkát. Ugyanabban a feliratban, vagy akár külön felterjesztésben kémi kell a kormánytól a fővárosi kerületek oly beosztását is, hogy a választók számára a mainál egyenletesebb legyen. Ez indítványhoz többen szóltak, mire a bizottság többsége elfogadta a felirattervezetet, de a

kerületek beosztására vonatkozó kérdést mellőzte. A feliratot küldöttség fogja átnyújtani a kormányelnöknek a polgármester vezetése alatt. Az albizottságok megállapodásait a legközelebbi ülésen fogja tárgyalni a bizottság.

(*) A főváros költsége. A szövetség pénztézetek, mint már jelentettük, nem élnek az opció jövevényével. Elhatározásukról a következő levélben értesítették a főváros tanácsát:

Van szerenésnek a tekintetes székesfővárosi tanács folyó hó 17-én kelt, a Magyar Általános Hitebankhoz intézett átiratának s az ahhoz csatolt székesfővárosi közgyűlési jegyzőkönyv kivonatainak vételét igazolni s arra valaszólag a tekintetes tanácsot tisztelettel értesíteni, hogy a számunkra biztosított elsőbbségi jogát a székesfőváros részéről kibocsátandó 30 000.000 korona névértékű 4 százalékos fővárosi kölcsönkötelevények átvételére néve, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának folyó évi március hó 16-án azok értékesítése tárgyában hozott határozatával megállapított s a fennmíttet jegyzőkönyv-kivonaton velünk közölt feltételek mellett igénybe nem veszünk.

Radocza János országgyűlési képviselő ma bejelentette a polgármesternél, hogy a Haggemacher-család 300.000 koronát ír alá a kölcsönkötelevényekre. A mai aláírások összege meghaladja a félmilliót.

(*) Adókvetés. A VIII. kerületi A) adókvetésbizottság holnap, pénteken délelőtt az 5912—6038 hrszíg, a B) bizottság pedig a 6994—7120 hrszíg a külön meghívottak III. oszt. kereset-adó javaslatát veszi tárgyalás alá.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Műkedvelők az Uránában. Az Uránia számos színházban ma délután műkedvelők rendeztek előadást a női munkát értékesítő Luiza-egyesület javára. A hangverseny első száma Gaál Jenőné-éneke volt. A Roland-mester Madárdalát énekelte gyönyörűen, a műkedvelői mértéket magasan felülmúló tudással. Ezután Egán Edéné urnó oimbalomjátéka következett, aki Wagner Troubadurjából adott elő részleteket, igazi művészzel. Looecy Antalné urnó néhány szép irancia dal énekel imponáló hangon, kedves előadással. A férszereplők közül Kristinkovics Balást, Nemeshegyi Bélát, Krady Andor és Gebbi Károlyt emlíjük fel, mint akiknek nagy részük volt a hangverseny sikerében. Ezután bájos fiatal leányok és urak egy gyönyörű rokokó-táncot lejuttak, majd egy olasz táj- és életkép-osoportot fejezte be az előadást, amely szép összeget, juttatott a játékonny célra.

** A Magyar Tanítók Kassánája ma fényes hangversenyt rendezett előkelő közönség jelenlétében. A hangversenyen a Magyar Zeneiskola kiművelési osztályának növendékei mutatták meg képességüket. Nagy sikerű volt Schnöller Lajos tanítványainak, Guttmann Tibor és Margit Skublics Antonia, Lászlár Irma, Erdős Mór produkciói nagyon tetszettek. Zajosan megtapsolták még Armandola Aranka, Kneifl Róza, Riedl Nándor és Waldmann Albin növendékeit.

** Francia színtársulat a Vigaszínházban. A Vigaszínházban vendég szereplő francia színtársulat ma reggel külön vonaton megérkezett Budapestre, megérkeztek a díszletek és a kosztümök is. A Vigaszínház igazgatósága ezen az uton is figyelmezteti a közönséget, hogy a Cyrano de Bergerac pénteki és jövő keddi előadása, a darab hosszúságára való tekintettel hét órakor kezdődik. A többi darabot azonban, mint rendesen, fél nyolckor kezdik.

** Pálmai Ilka Kassán. Mint egy távirat jelenté, Kassán nagy érdeklődéssel várják Pálmai Ilkát. A színházi bizottság délelőtti ülésében elhatározta, hogy Pálmai Ilkát ünnepesen fogadják. A művésznő a jövő héten lép fel Kassán és pedig háromszor.

** A magyar Cyrano. A Vigaszínházban holnap kerül színre Rostand remek drámája, amelyet magyarul, Ábrányi Emil művészi fordításában a Wodianer-cég adott ki. Ez a fordítás, amely eddig csak drágább kiadásban volt kapható, most olcsó kiadásban is megjelent, mint a Radó szerkesztette Magyar Könyvtár egy kettős füzeté, s már holnap minden könyvkereskedésben, valamint a színházi-irodáknban is kapható lesz. Ára 60 fillér.

** Fedák Sári, a népszínház kitünő szubrettje vasárnap, hétfőn és kedden Debrecenben szerepel három pompás szerepében. Főlép a Baba, Gésák és a Három pár cipő című darabokban. Fedák Sári még eddig nem játszott Debrecenben s már ezért nagy érdeklődés nyilvánul vendégszereplése iránt.

** A Magyar Színház legközelebbi ujdonsága Lukácsy Sándor, a Vereshaju érdemes szerzőjének, A csárda vírága című népszínműve lesz s női főszerepét Ledofsky Gizella fogja játszani. Az ifjú művésznőnek ez lesz első népszínmű-kreációja a Magyar Színházban.

** Blumenthal új vigjátéka. Blumenthal, az ismert német szerző, Szeszélytündér cím alatt új vigjátékot írt amely a jövő évadban kerül először színre a berlini Lessing-Theaterben.

A vidéki színészet közgyűlése. A vidéki színészi közgyűlésnek mai harmadik napja az új színházi törvények tárgyalásával telt el, amelyeket a kongresszus nevezetesebb változtatások nélkül fogadott el. *Beöthy* Lászlónak, a *Nemzeti Színház* igazgatójának indítványára törölték a törvénynek azt a rendelkezését, mely cenzurajogot adna az egyesület tanácsának. *Beöthy* határozott beszédben kelt ki mindenféle, akár előleges, akár utólagos színházi cenzura ellen s a kongresszus terjedelmesebb vita után egyhangulag fogadta el javaslatát. A mai nap egyik fontos tárgya az új központi tanácsnak a megválasztása volt. A választás eredménye a következő volt:

Fővárosi tanácsosok lettek: *Ditrői Mór*, *Feld* Zsigmond, *Dr. Komor Gyula*, *Hercegy Ferenc*, *Szilágyi* Vilmos, *Rónaszéki* Gusztáv, *Kovács* Mihály, *Boros* Endre, *Topolcsai* Dezső, *ij. Bokor* József, *Vidor* Dezső, *Márkus* József, *Balassa* Jenő, *Fenyvesi* Emil, *Faludi* Gábor. *Póttagok*: *Kazalicsky* Antal, *Mészáros* Lajos, *Szirmai* Imre.

Vidéki tanácsosok lettek: *dr. Janovics* Jenő, *Pintér* Imre, *Molnár* László, *Szakács* Andor, *Somogyi* Károly, *Hevessi* Gábor, *Thury* Elemér, *Pethes* Imre, *Balla* Kálmán, *Komjáthy* János, *Leszky* Andor, *Szendrey* Mihály, *Nádasi* József, *Hunyadi* József, *Deák* Péter. *Póttagok*: *Makó* Lajos, *Bács* Károly, *Rajz* Ödön.

A közgyűlés *Pázmány* Déneset, az egyesületnek hosszú időn keresztül volt agilis alelnökét közfelkiáltással tanácsossá választotta meg, amit azonban *Pázmány* nagy elfoglaltságára való hivatkozással nem fogadott el. A közgyűlés erre *Pázmányt*, érdemeinek elismeréséül, az egyesület disztagiájává választotta. Disztaggá választották *Brenay* Géza volt tanácsost is, aki közel harminc évi működés után az idén nyugdíjba vonul.

A kongresszus tárgyalását holnap folytatják s valóságintéleg be is fejezik.

Pálmay Ika a *Carl-Theaterben*. *Pálmay* Ika, egy bécsi újság híre szerint, április elsején egy jótékony célra rendezett előadásban lép fel a *Carl-Theaterben*. Az *operabál* című operett fog színré kerülni s a diva Henry szerepét játssza.

Odillon vendégszereplése. *Odillon* asszony, a bécsi színpadok ismert starja legutóbb a *stuttgarteri* udvari színházban vendégszerepelt. A művésznő minden fölépésén jelen volt a *würtembergi* királyi pár is. A *kamélias hölgy* előadása után a király és a királyné személyesen is kifejezte elismerését a művésznőnek.

Egy híres francia színész halála. Párisból jelenti a táviró, hogy *Edmond Got*, a híres színművész, a *Comédie Française*nek ötven esztendőn át tagja, meghalt. *Got* azok közé a nagystílusú színészek közé tartozott, akik egy egész generáció lelkeire mély hatással voltak. A gimnáziumból egyenesen a konzervatóriumba lépett, ahonnan három évi tanulási után szerződötték Franciaország első színházához. Ezen a színpadon aratta összes sikereit, s hű is maradt hozzá egy félszázadon keresztül. A francia-német háború idején már igen népszerű volt, s népszerűségét csak növelte önzérletes viselkedése, amelylyel minden igaz francia rokonszenvenet megnyerte. Páris ostromának idején minden alkalommal jászott, amikor csak a *Comédie Française* megnyitotta kapuit. Amikor a poroszok bevonultak Párisba, arról volt szó, hogy nagy diszelodást rendezzenek.

— Ön nélkül nem lehet meg ez a diszelodás — mondta *Got*nak *Edouard Thierry*.

— Már pedig én nem játszom — felelt a színész. *Thierry* kapacitálni akarta.

— Mindentéle kellemetlenségnek teszi ki magát... Erre aztán elvesztette a türelmét *Got*, sirva fakadt s nagyot csapva az asztalra, mondta:

— Mondja meg a német oszázárnak, hogy nem játszom! Nem bánom, ha főbe is lövet!

Ennek a mondásának híre ment. A *Comédie Française* nem tartotta meg a diszelodást. Azt a páholyt, amelyből 1867-ben *Bismarck* és *I. Vilmos* császár végignézt egy előadást, fekete posztóval vonták be, gyertyákat gyújtottak benne s most a győzteseknél csöpp kedvük se volt innen nézni a komédiát. Beérték a drámával. — Kedvesen jellemzi a művészt az a levélke, amelylyel néhány évvel ezelőtt a *Figaro* ama körkérdésre felelt, hogy „mi volt az ideálja husz éves korában?” Íme a levél:

Uram!

A gimnáziumból kedvem volt egyenesen a konzervatóriumba lépni. A konzervatóriumból egyenesen a *Comédie Française*be kerültem, ahol ötven évig játszottam. Vonia le ebből a következtetéseit arra nézve, hogy mi volt az ideálom.

E. Got.

Got hetvenkilenc évet élt. Öt évvel ezelőtt nősült meg. Egy ifjú tanítványát vette feleségül.

Hangverseny a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó ma esti hangversenyének műsorát a Rákosi Szűzi színesszékfőnöknek most végzett névendékeinek előadása fogja betölteni. A hangverseny számai, melyet az iskola tanára *Szalondó* Béla fog zongorán kísérni, a legújabb operettközlővel szülő és duettek lesznek. A hangverseny után 10 óráig a rendes esti felolvastást tartja meg a beszélő újság,

10 órától 11-ig pedig cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

MŰVÉSZET.

Benczur katonajai és Salviati mozaikjai. A lipótvárosi bazilika belsejében *Benczur* Gyula festőművésziünk katonajai alapján pompás mozaik-képeket helyeznek el, amelyek *Salviati* velencei mozaikgyáros készítette. Mind a ketten azt kérték a fővárosi tanács-tól, hogy engedné meg a katonáknak, valamint a mozaik-képeknek a budapesti tavaszi műtárlaton való kiállítását. A remekművek a párisi nemzetközi kiállításán is nagy elismerést arattak. A tanács az engedélyt megadta.

A lex Heinze Bécsben. Bécsben a rendőrség magáévá tette a *lex Heinze* elveit és nagy körültekintéssel foglal le könyvet, képet, fotografát, amelyek esetleg hátrányára lehetnek a hű osztrák alattvalók lelki üdvének. Tegnap elkoboztak egy füzetekben megjelenő művet, amely állítólag sérti a nemesebb lelkeket. Volt abban ugyanis egy XVII-ik századbeli humoros rajz, amely mélyen bántotta a rendőrség érületét. A rajznak szerzője nem kisebb művész, mint *Cranach* Lukács.

Alig hogy ez megtörtént, újabb elkobozási anyagok akadtak. A bécsi secesszió lapja, a *Ver Sacrum*, legutóbbi számában közzétette *Klím* új képének, a *Medicinek* vázlatait, amely közül az egyik az anyaság állapotában levő asszonyt mutat. A bécsi ügyészség e rajzban közszemélyt ellen való vétiséget látott és elkoboztatta a *Ver Sacrum*-ot.

EGYESÜLETEK.

(Orvosok klubja.) Uj orvos-klub alakult meg tegnap a Royal-szálló nagy termében Budapesti Orvosklub cím alatt kétszáz orvos gyűlt egybe az alakuló közgyűlésen, amelyet *Dr. Bárony* János nyitott meg, felkérve *Dr. Kéty* Károlyt tanárnak az elnöklésre. *Kéty* elnök bejelentette, hogy 228 tag jelentkezett eddig a klubba. Az alapszabályok előadása után tizenegy tag végreható-bizottságot küldtek ki *Dr. Kéty* Károly elnöke alá. A közgyűlést követő társasvácsorán az orvosi világ sok előkelősége volt jelen. Köztük *Korányi* Frigyes, *Kéty* Károly, *Rézsey* Imre, *Pertik* Ottó egyetemi tanárok.

(Ifjúsági előadás.) A *Gyermekbarát Egyesület* ifjúsági diszelodása, mely 24-ikén, vasárnap délután három órakor lesz a *Somossy*-mulatóban, élvezetesnek ígérkezik. Az előadás műsora a következő: 1. Nyitány. Előadja a Műgyemtemi zenekar *Kemény* Artúr karmag vezetésével. 2. Hazának rendületlenül. Köttemény *Ábrányi* Emittől; szavalja *Szilágyi* Vilmos, a Magyar Színház főrendezője. 3. Operai és magyar népdalok. Eneklő *Sötér* Izabella operanékesnő. 4. Mesék; felolvassa *Lánczy* Ika, a Nemzeti Színház művésznője. 5. Jutge Alaska idomított lókéával. 6. Bűvész mulatványok; előadja *Nagy* György. 7. Tudományos és mulatózó mozgó lényképek. 8. Mr. Steindler hasbeszédje. 9. The Arley's komikus békításték. 10. Hoiden bábszínháza. 11. Fregoli paródia előadja *Bavmann* Károly. 10. Az Aranylakodalmából a toborzó jelenet előadja a Magyar Színház személyzete. Jegyek kaphatók *Bárd* Ferenc zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut), a *Fleischmann*-féle nagytözsdeben (Balvány-utca 8.) és az előadás napján a *Somossy-mulató pénztáránd*.

SPORT.

Debreceni löversenyek. Az idén tavasszal is lesznek löversenyek Debrecenben. A két napig tartó versenyeket a debreceni lovaregylet rendezi, amely ma tette közzé a versenyfőtáblát, amelyek a következők:

Elő nap. Szombat, április 27-én.

1. Nyeretlenek elődversenye. 1000 korona a győztesnek, 200 K. a másodiknak. Egyleti díj. Táv. 1600 méter. 36. és id. lovak számára. Győztes 2000 koronáért elődversenyt.

2. Debrecen város díja. 100 darab es. és kir. arany, miből 80 arany a győztesé, 10 arany a másodiké. Ezenkívül 100 K. egyleti díj a második lónak. 2000 méter. 36. és id. benűdött félvér lovak számára, melyek még 1800 K. értékű sikversenyt nem nyertek.

3. Hortobágyi-díj. Adja a földmívelési miniszter. 1500 korona a győztesnek, 200 korona egyleti díj a másodiknak. Táv. 1600 m. 36. és id. lovak számára, melyek 1900–1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek.

4. Előadverseny. 1200 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Egyleti díj. Táv. 200 m. 36. és id. lovak számára, melyek 1900–1901-ben 1800 korona értékű versenyt nem nyertek.

5. Hadseregi gátverseny. 1000 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Egyleti díj. Táv. 2400 méter. A közös hadsereg és honvédség tényleges állományú tisztjei és tisztjelöltjeinek tulajdonában levő oly 46. és id. lovak számára, melyek január óta nyilvános idomár keze alatt nem voltak. és melyek 1900–1901-ben 1800 korona értékű gátversenyt nem nyertek.

6. Előadversenye. 1000 korona a győztesnek, 200 K. a másodiknak. Egyleti díj. Táv. 3200 méter. 46. és id. lovak számára (stb. mint fent). A győztes 2000 koronáért árverés útján előadó.

Második nap. Vasárnap, április 28.

1. Nyeretlenek versenye. 1000 korona a győztesnek. Adja a földmívelési miniszter. 200 korona egyleti díj a másodiknak. Táv. 1200 m. 36. és id. lovak számára.

2. Totalisator-verseny. 1500 korona a győztesnek. Adja a földmívelési miniszter. 200 korona egyleti díj a másodiknak. Távolság 2400 m. 36. és id. lovak számára (stb. mint fent).

3. Nyulasi gátverseny. 1200 korona a győztesnek. 200 korona a másodiknak. Egyleti díj. Távolság 2400 méter. 46. és id. lovak számára (stb. mint fent).

4. Hadseregi akadályverseny. 1000 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. (Főtáblák mint első nap 5. pont.)

5. Szent-Györgyi akadályverseny. 1500 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 200 korona a harmadiknak. Adja a Magyar Lovaregylet a földmívelési miniszter által engedélyezett szubvencióból. Táv. 4800 méter. 4 éves és idősebb lovak számára (stb. mint fent).

6. Vigaszverseny. Elődverseny. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a második lónak. Egyleti díj. Távolság 1600 méter. A meetingen nyeretlen lovak számára.

7. Mezei gazdák versenye. 220 korona. Egyleti díj. hajdu megyei és debreceni mezőgazdák saját loval számára. Táv a pályán egyszer körül, nyereg nélkül lovagolva.

Nevezni lehet *Engeszer* József egyleti titkárnál Debrecenben, Szt-Anna-utca 31. szám alatt. A versenyben csakis olyan urlovakok vehetnek részt, kik a „Debreceni lovaregylet”-nek vagy az „Urlovak szövetkezet”-ének a tagjai. A verseny részletes föltételei a titkártól kaphatók meg.

TÖRVÉNSZÉK.

§§ Tábla elnökök. *Ilenfalvi Sárkány* József, a budapesti itélőtábla alelnöke, haladott korára való tekintettel nyugalmába vonul. A kitűnő bírónak, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, a király buzgó szolgálatának előismeréséül a vaskoronarend másodosztályát adta. Ugyanokas a hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Oberschall* Adolf kuriai tanácselnököt a budapesti tábla elnökévé nevezte ki.

§§ A kis szökevények. Ismét gróf *Ráday* András jelöl érkezik hír a külföldről. Arról a fiatal székhámsról, ki *Terényi* Irmát, vagy az őt, tavaly nyáron megszöktette. A szökevények azóta jártak Párisban, Londonban és Zürichben s a nemzetközi kalandorok kivált igen díszes pozíciókat szorítottak maguknak. Párisban besaptak egy lodrást és Svájcban egy szolid magázózt. Az utóbbi helyről Londonba szöktek, de a londoni rendőrség letartóztatta gróf *Ráday* t kiadta a svájci törvényszéknek, mely tegnap ítélt fölötté. Az ítélet nagyon szigorú volt, mert a törvényszék *Ráday* András egy évi kényszermunkára ítéte és tíz esztendőre kitűtötte a köztársaság területéről. Társnőjéről, a hírhedt sárgahajú szírénről egyelőre nem érkezett semmi újabb kriminális hír.

§§ A panaszos zavar. A budapesti büntető-törvényszék *Agorasztó* tanácsában ma *Hrabovszky* Ilona bűnpörét tárgyalta. A tolvaj, rossz erkölcsű cseléd-leányt el is ítélték néhány hónapra börtönrre. Az esete teljesen érdektelen. Megszökött a gazdájától. *Hovvát* Bélától, magával vitt egy pár cipőt s elvitte a lakásból a vakok intézetének perselyét, melyben összesen hetven fillér volt. A perselyt aztán feltörte és a pénzt elköltötte. Mindezt cinikusan beismerte s a szökését azzal akarja megmagyarázni, hogy a gazdája megpirongatta, mert későn jött haza. A gazdája, egy becsületlen jóképű cipészegéd a mai tárgyaláson kinos zavarba kerekedett, Amint ott a vádlottak padján meglátta egykori cselédjét a fegyveres fogházor mellett, megessett rajta a szíve. Mikor az elnök megkérdezte tőle, hogy kívánja-e a vádlott leány megbüntetését, mohón sietve azt mondta, hogy nem kívánja. Orvini látszott, hogy azért a nyomorult teremtésért valamit tehet. Törvényszerint az ő szavától függött, hogy elítélték, vagy sem.

Az elnök megismétli a kérdést s kötelelességre szól hozzáté: —

— Figyelmeztetem, amennyiben nem kívánja a megbüntetését, az eljárást beszüntetjük, de akkor maga fizeti az eddig felmerült költségeket.

— Micsoda költségeket? kérdi a panaszos látható zavarral.

— A rabtartási költségeket. Febr. 14-én tartóztatták le, azután mindennapra huszonhat krajczár esik.

A szegény cipészegéd, kinek otthon családjá van, néhány pillanatig számol magában. Öt hét... minden nap huszonhat krajczár... ez nagy összeg... ezt ő nem tudja megfizetni. Alkudni akar.

— Kérem a tekintetes törvényszéket, a költségeket hadd fizesse a leány, azt én nem vállalhatom.

— A leányon nem lehet semmit megvenni, vagy fentartja a panaszát, vagy fizeti a költségeket. A jó ember nagyot sóhajt és rezignáltan mondja: — Akkor, kérem, muszáj vagyok a panaszomat fentartani.

Mint már mondtuk, a leányt elítélték. A volt gazdája nem segíthetett rajta, mert maga is földhöz ragadt szegény ember. A szegény ember még nagylelkű sem lehet. Muszáj fentartani a panaszát. A rabtartási költségeket az állam nem engedheti. A törvény előtt mindenki egyenlő — csak a szegény és a gazdag ember nem.

§§ **Takács Zoltán és társai.** A királyi ügyészség ma adta be a vádiratot Takács Zoltán és harminc cinkostársa ellen, kiket részint pénzhamisítással, részint fennsértéssel, részint pénzforgalomban hozzászállással, részint legközelebb a vádtanács elé kerül s annak döntése után fogják kitűzni a főtárgyalást ebben a monstre pörben. Dr. Visontai Soma védőügyvéd előterjesztésére a vizsgálobíró szabadon bocsátotta *Halász Szabó* Imre sárospataki parasztgazdát, aki fiával, Sándorral együtt szintén fölcsoport a Takács Zoltán bankócsináló bandájába. Az ő tanújakon állott a bankóprés s ott készült a legtöbb hamisítvány.

Legujabb.

Anglia meghátrálása.

London, március 21.

A felsőházban *Landsdowne* külügyi államtitkár kijelenti, hogy az orosz és az angol kormány megegyeztek, hogy Tienecin mellett a vitás területről visszahívják a csapatokat és a tulajdonjogra vonatkozó összes kérdéseknek a két kormány által való megvizsgálását fentartják. A csapatok visszavonására gróf *Waldersee* felügyelete alatt történik.

Lord *Spencer* kérdi *Lansdowne* államtitkárt, vajon van-e közölni valója a tienecini vitás esetet illetőleg.

Lansdowne erre ismerteti a konfliktus előzményeit, elmondja, hogy az angol kormány *Waldersee* ítélete alá akarta bocsátani az ügyet és ebben a stádiumban állott a konfliktus ma reggelig. Orvendék, ugymond *Lansdowne*, hogy közölhetem, hogy ma reggel a pétervári angol nagykövettől arról értesültünk, hogy *Lamsdorf* orosz külügyi miniszter felkérte őt, javasolja haladéktalanul az angol kormánynak, hogy a tulajdonjogokra vonatkozó összes kérdések a két kormány által leendő megvizsgálásnak tartassanak fenn és hogy mi időközben adjunk ki egyidejűleg rendeletet esetleges incidensek elkerülése végett a csapatoknak a vitás pontokról való visszavonására. Gróf *Lamsdorf* hozzátette, hogy az orosz hadügyminiszter ez értelemben részletes utasításokat fog táviratilag elküldeni, ha az angol kormány javaslatához hozzájárul és végül azt az óhaját fejezte ki, hogy a fríciónak minden oka elkerültessek. (Tetszés.) *Lansdowne* így végzi: Azonnal megtáviratoztuk hozzájárulásunkat gróf *Lamsdorf* nézetéhez annál is inkább, mert ezek az általunk már kifejezett nézetekkel megegyeztek. Utasítottuk katonai hatóságunkat, hogy a csapatok egyidejű visszavonását hajtsák végre és hozzátesztük, hogy kívánatosnak tartjuk, hogy a csapatok visszavonása oly módon történjen, mely gróf *Waldersee* annyira kielégíti, hogy félreértés ne történhessék. Ami a részleteket illeti, remélem, hogy a ház az általam közölt iratváltásból látni fogja, hogy az incidenssnek tényleg el van intézve, és hogy valójában tisztán helyi jelentőségű kis dologról volt szó, melynek két ország viszonyát nem szabad megzavarnia. (Tetszés.)

TÁVIRATOK.

Bécs, március 21. Ó felsége ma *Erzsébet* királyné egykori udvarhölgyénél, *Festetics* grófnőnél hosszabb látogatást tett.

Brüsszel, március 21. *Lipót* király influenzában megbetegedett.

Hága, március 21. Az államtanács ünnepélyes ülésén, melyen a királyné elnökölt, *Henrik* herceget a szokásos szertartással bevezették az államtanácsba, melyben tanácskozási joga van. *Henrik* herceg válaszolt azokra a szavakra, melyekkel a királyné őt bevezette, mire az államtanács alelnöke kifejezte a fejedelmi párnak a testület szerencsekívánatait.

Revertora távozása.

Bécs, március 21. Vatikáni köréből jelentik, hogy gróf *Revertora* nagykövet már decemberben akart állásától megválni, de utódjának megválasztása sokkal nehezebb volt, semmint hitték. Gróf *Welsersheimb* volt eleinte kiszemelve, de protestáns vallása miatt a Vatikán nem járult hozzá kinevezéséhez; gróf *Kueffstein* jelöltségét sem látták szívesen a szentszéknél. Kivüle gróf *Szechen* osztályfőnök és gróf

Zichy müncheni követ van kiszemelve a vatikáni nagykövetségre.

A Reichsrath.

Bécs, március 21. A képviselőház vasutügyi bizottságának ülésén *Kaftan* azt kérdezte, hogy mit tettek eddig a monarchia legjobb fekvésű kikötőjéért, *Spalatórt* és egyáltalán *Dalmáciáért*. *Rosszallja*, hogy *Dalmáciának* nincs vasúti összeköttetése az állam többi részeivel. Nagyon kívánatos volna, ugymond, hogy az állam hatalmi tényezői belássák *Dalmácia* és az államtest között való összeköttetés fontosságát s lehetővé tegyék az összeköttetés realizálását, ahogy mindenütt lehetővé tették *Magyarországnak*, valahányszor *Ausztria* és *Magyarország* között vitás kérdések merültek fel. Az osztrák kormánynak határos eszköze van a monarchia másik állama ellen. *Bruckban*, *Marcheggben* és *Oderbergben* kezintben tartjuk *Magyarország nyugati és keleti forgalmának kulesát*. Csak jól kell használnunk ezt a kulcsot. Ez rögtön a szállítási ügy paritását vonná maga után a monarchia két állama között. A földolog azonban természetesen az, hogy végre valahára a helyes utra tereljük az államcsító akciót.

Bécs, március 21. A képviselőház ma az inségügyi bizottság jelentését tárgyalta. *Steiner*en kívül *Luksch*, *Spincio*, *Gossmann* és *Jaros* beszéltek. A tárgyalást erre félbeszakították, mire az elnök az egyes interpellációk kifogásolt passzusainak felolvasása végett títkos ülést rendelt el. A títkos ülés három és fél óráig tartott. A nyilvános ülés újból való megnyitása után az elnök néhány formai kérdésre válaszolt, mire az ülést berekesztették.

Hir szerint a títkos ülésen a nagynémetek öt interpellációját olvasták fel, melyek közül a „*Scherer*” című insbrucki élelap elközbására és egy *Lykensnek* „*Egy realista fantáziái*” című könyvének el nem kobzására vonatkozik. Mind az öt esetben elhatározták, hogy az interpellációkat a nyilvános ülésen nem olvassák fel.

Bécs, március 21. A *Slavische Correspondenz* jelentti: A miniszterelnök felhívására a *Reichsrath* két háza által megválasztott kvóta-deputáció tagjait meghívták, hogy szombat, 23-ikán délben tizenkét óra körül alakulás végett gyülekezzenek. A cseh disszidensek elhatározták, hogy megszakítják az összeköttetést a cseh nemzeti szocialistákkal és erről az ifju-csehek klubját értesítették.

Bécs, március 21. A *Deutschnationale Correspondenz* szerint a képviselőház mai títkos ülésén *Pacher*, *Schönerer*, *Kaiser*, *Schuhmeier*, *Gross*, *Gessmann*, *Voelkl* és *Volf* beszéltek. A vita folyamán *Schönerer* kijelentette, hogy ha a nagynémetektől megvonják az interpelláció jogát, a párt kénytelen lesz obstrukcióba lépni, amit már holnap megtesz. *Volf* állítását, hogy *Prade* alelnök hozta be az elnöki cenzurát, *Prade* mint valótlan visszautasította.

A *Deutschnationale Correspondenz* továbbá jelentti, hogy a nagy német pártgyűlés elhatározta, hogy míg az elnökség ragaszkodik az interpellációk cenzurálásához, addig obstrukción fog és holnap két sürgős indítványt nyújt be. Az egyiket *Schönerer* fogja benyújtani a kézművesek, parasztok és munkások inségének enyhítésére általános adóelengedés iránt, a másikat pedig *Wolf* a büntető perrendtartás 493-ik §-ának eltörlése iránt. A nagynémet pártgyűlés követelni fogja, hogy *Schönerer* sürgős indítványát azonnal és *Wolf* sürgős indítványát az inségjavaslatok elintézése után tárgyalják.

A délafrikai szabadságharó.

London, március 21. Pétervárról jelentik: A *middelburgi boer-tábor* az angol haderő erősen szorongatja. *Schalk-Burger* elnök, hír szerint, a következő feltétellel ajánlotta fel a békét *Kitchenernek*: Követelik *Milner* kormányzó elboecását. Belső ügyekben a boer államok teljes függetlenségét követelik, de külügyekben elismerik az angolok szupremáciáját. A boerok végül hajlandók az aranybányák vidékét átengedni az angoloknak.

London, március 21. *Botha* újra megkezdte az ellenségeskedést s megszállotta a *Delagoa-vasutat*. *Kitchener*, hír szerint kijelentette, hogy az angol csapatok gyöngök arra, hogy támadólag lépjenek fel a boerok ellen s hogy sürgősen segítőcsapatokat fog kérni kormányától.

London, március 21. A reggeli lapok jelentik *Fokvárosból*, hogy *Botha* a tárgyalásokat az engesztelhetetlen boerok magartatása miatt félbeszakította, de oda hatott, hogy csapatai részenként megadják magukat (?). A boer csapatok *Middleburgnál* táboroznak, ahol a brit hadak dominálnak.

London, március 21. Mint az esti lapok *Fokvárosból* jelentik, egy legutóbb vívott ütközetben *Botha* *Fülöp* parancsnok elesett.

London, március 21. Lord *Kitchenernek* egy pretóriai távirata jelenti tegnapi: *Botha* *Fülöp* tábornok, *Botha* főparancsnok öccse, a *Doornbergen* elesett

és két fia megsebesült. Az *Oranje-River* gyarmatban levő boeroknál szétszórták. De *Wet Heilbron* közelében van.

Durban, március 21. Az angolok kiürítették *Vredet* és egyesültek *Campbell* tábornokkal, aki a boerokkal vívott kemény harc után visszatér *Standertonba*. *Campbell* serege 200 beteget és sebesülteket visz magával. *Standerton* környékén sok boer csapattal.

Fokváros, március 21. Az az ember, aki az innen *Durbanba* ment *Noslin-Castle* gőzcsón pestisben megbetegedett, meghalt. A hajó visszajött *Fokvárosba*.

Pretória, március 21. A hatóságok óvintézkedéseket tesznek a pestis behurcolása ellen.

A marseillei mozgalmak.

Marseille, március 21. A tegnapi ijedelmet aszszonyok idézték elő, akik a város utcáin végig futva azt kiáltották:

— Zárják be a boltokat! Kezdődik a forradalom!

A polgármester hírdetményt bocsátott ki, amelyben felhívja a lakosokat, hogy óvakodják a zavargások ismétlésétől. A sztrájkolók értésére adták a hajótulajdonosok egyesületének, hogy mint szövetkezet uralva elvállalják a munkát saját számlájukra. Az ajánlatot aligha fogják elfogadni, mert a hajótulajdonosok a vállalkozók irányában szerződésileg le vannak kötve. Az a hír, hogy tegnap több üzletet kifosztottak, valótlan.

Páris, március 21. A *Petit Temps*-nak jelentik *Marseilledől*, hogy a tegnapi zavargáson három csendőrt és hét katonát követ megsebesítettek, egyiküket halálosan. A katonaság nagyon el van keseredve. Azt beszélik, hogy több üzletet is kifosztottak.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, március 21. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A tegnapi kedvező irányzat után ma nyugodt volt a hangulat. A new-yorki magas jegyzéseket paralizálták a nyugat-amerikai piacok jelentései, aminek következtében nagy eladások jelentkeztek.

Köttek: *Buza* tavaszra 8.01—7.98—8.—, május—júniusra 8.05—8.03—8.04, őszre 8.04—8.05, rozs tavaszra 8.13—8.10—8.11, május—júniusra 8.06—8.02—8.03, őszre 7.20—7.16, zab tavaszra 6.85—6.88, tengeri május—júniusra 5.56—5.57—5.55 koronán, jegyeztettek: *Tengeri június—augusztusra* 5.55—5.67, *repece augusztus—szeptemberre* 12.85—12.95.

Zárlatok maradtak: *Buza* május—júniusra 8.06 8.05, őszre 8.03, rozs tavaszra 8.10, május—júniusra 8.05, zab őszre 7.17, tavaszra 6.90—6.89, tengeri május—júniusra 5.56, buza tavaszra 8.01—8.02 korona.

New York, március 21. (Térmenytöredék.) (Zárlat.) *Gyapot*: *New Yorkban* helyben 9 1/2 (8 7/8). *Aprílis* 7.58 (8.03). *Június* 7.87 (8.05). *New-Orleansban* helyben 8 1/2 (8 1/2). — *Petroléum*: *Stand white New Yorkban* 8.05 (8.05). *Stand white Philadelphiában* 8.— (8.—). *Rafined in Cases* 9.10 (9.10). *Credit Balances at Oil City* 1.30 (1.30). — *Zsír*: *Western steam* 8.20 (8.20). *Rohe és Brothers* 8.25 (8.25). — *Tengeri irányzata* állandó. — *Márciusra* 49.— (49.—). *Májusra* 46 1/2 (46 1/2). *Júliusra* 46 1/2 (46 1/2). — *Buza* irányzata tartott. *Piros őszi helyben* 81 1/2 (82.—). *Márciusra* 80 1/2 (80 1/2). *Májusra* 80 1/2 (80 1/2). *Júliusra* 80 1/2 (81.—). *Szeptember* 79 1/2 (80 1/2). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1 1/4 (1 1/4). — *Kávé*: *Jair Rio* 7. sz. 7.— (7 1/2). *Márc-ra* 5.45 (5.55). *Júliusra* 5.55 (5.60). — *Liszt*: *Spring Wheat* cears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3 1/2 (3 1/2). — *On*: 26.25 (26.40). — *Rés*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 21. (Térmenytöredék.) (Zárlat.) *Buza* irányzata igen tartott. *Márciusra* 75 1/2 (75 1/2). *Májusra* 76 1/2 (76 1/2). *Tengeri irányzata* állandó. — *Márciusra* 39 1/2 (40.—). — *Zsír*: *Márciusra* 7.90 (7.87). *Májusra* 7.87 (7.87). — *Szalonna* short clear 8.15 (8.20). — *Sertésus*: *Márciusra* 16.20 (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló: Péntek, március 22. — *Római katolikus*: Oktávián. — *Protestáns*: Oktávián. — *Görög-orosz*: (március 9.) Szab. 4 ó vt. — *Zsidó*: *Nizan* 2. — *Nap két*: 5 óra 45 percek. — *Nyugsnik*: 5 óra 50 percek. — *Hold két*: délelőtt 6 óra 25 percek. — *Nyugsnik* délután 8 óra 54 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. *Nemzeti Múzeum*. Régiségiár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — *Tobbi tárai* 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Nemzetközi kiállítás a *Nemzeti Szalomban* délelőtt 9 órától 6 u. 8-ig. Belépődíj 1 korona. *Országos Keptár* és a *Düres-kiállítás* az *Akadémiában* nyitva délelőtt 9—11-ig.

Iparművészeti múzeum zárva. *Teknológiai iparmúzeum* nyitva van délelőtt 9 órától 12 óráig. d. u. 2—5-ig.

Mesőgazdasági Múzeum (Kerpesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. *Földtani múzeum* zárva. *Közeledési Múzeum* a *Városligetben* délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

KÜLÖNFÉLEK

A valódi tavasz.

A valódi tavasz nem az,
Midőn ezer virág fakad,
S napsugarak, miljó számarra,
Csókolják a friss galyakat.

A valódi tavasz nem az,
Midőn szól a madársereg,
S örvendezve beszélnek el
Egymásnak a jó emberek.

A valódi tavasz itt van,
Ha csak egy virág nyíl nekünk,
S egy szempár sugárától
Olthatatlan lánggal égnek.

A valódi tavasz itt van,
Ha egyetlen árva szóra
Ugy éreztek, mintha a táj
Minden fölműléje szólna.

A valódi tavasz nem az,
Mit a költők szedtek dalba,
Hanem az, mit két szív sutog
Egymásnak, hogy ki se hallja.

Fekeli Sándor.

Külföldön élő hazánkfa...

Páris, március 17.

Vannak itt is sokan. És sok közöttük a művész, akiről odahaza a rengeteg sikereket, amelyekről itt nem tud senki. Még a megdicsért művész sem.

A legutóbbi napokban érkezett *Budapesti Napló* valamelyik számában olvasom a kis 7 éves *Kun Árpád* nagy sikeréről szóló tudósítást. Hát igaz, a *Figaro* estéjén rengeteg sikere volt, amit ez a nagy világap is megírt. És rendkívül érdekes, hogy ez a kis zseniális fiú milyen keserves uton jutott el eddig a fényes estig.

A kis *Kun Árpád* az anyjával jött ki ide. Vártak, vártak, de csak nem akart jönni az impresszárió, aki vele hangversenyt rendezzen. Végre is arra kényeszerültek, hogy a Rue St-Dominiqueen lévő *Concert de la Post* nevű külvárosi kávéházban játszózzék esténként. Ezt a kávéház nálunk odahaza körülbelül egy ferencvárosi ördöngű zengerének felel meg. Többnyire a kerülőben lakó munkások látogatják a helyiséget. Ezek a kis hongroist elhalmozták tapsokkal és sou pénzdarabokkal, amelyekre a kis művész egy cseréptányérban önmaga szedett össze. Esténként 50-60 frankot. Nagy öröme az anyjának, aki kijelentette, hogy egyébként alig tudnának megélni. *Kun Árpád* 3-4 hétig játszott ebben az éjjeli kávéházban, amíg a lapok felfedezték. Így került a *Figaro* áre o'clockjára.

Egy másik külföldön élő hazánkfa: *Berényi*

Henrik szintén nagy sikereket ért el Párisban. A kiállítás alatt a Rue de Paris egyik bódéjában adták az ő mimodramáit. Ugyanabban a bódében, ahol ő előtte *Succi* koplalt 5 napig. Különösen két darabja érdekes: a *La main* (A kéz) és a *L'homme aux pouspés* (A baba ember).

A *La main* tele van olyan jelenetekkel, amely a mimikusoktól művészetet követel. És a tárgya rendkívül izgató. Egy táncosnő késő este hazatér a színházból. Udvarlója felkíséri a lakásba és rögtön távozik. Alig hogy ez megtörtént a táncosnő a tükrében meglátja, hogy az erkély ajtaja előtt levő nesz-fogó függöny két szárnyát egy kéz fogja össze. Tehát ott van valaki. Egy tolvaj, vagy talán gyilkos, aki meg akarja ölni! És nem vődi szemmi, senki — az udvarló eltávozik. Ez a jelenet természetesen rendkívül izgató és nagy hatása volt. A táncosnőnek egyszerre eszébe ötlük, hogy udvarlója talán még nem ment el? Mert a felöltőjét itt hagyta, talán kifogásnak, hogy később visszajöhessen érte. De hiszen ő bezárta az ajtót utána és ott függ a kulcs a falon nem mossa az erkély függönyétől. Amint halálra ijedten meglátja a kezét, első gondolata az, hogy udvarlója talán még le sem ért az utcára. Igen, most ér az ablak alá. Könnyű volna néki kiállítani ha nem vette volna ki a kulcsot a zárból és most nem függne a függöny mellett a falon. Toiletteket próbál, neveté pózol, táncol, mind csak azért, hogy a kulcsot feltűnés nélkül kerítse a hatalmába. Csak a harmadik táncnál sikerül neki. A kulcsot aztán hirtelen ledobja az ablakon az udvarlójának. De mielőtt ez felérne a lakásba, a gyilkos kitör rejték helyéből és könnyen megölhetné a táncosnőt, ha ennek szépsége a kezét meg nem bémáná. Erre bejön az udvarló. A két férfi birokra megy; a táncosnő elájul. A rabló visszadja a már elrabolt ékszereket és kison egy elrablott zsebszállal, amelyet megcsokol...

A darabnak, bár a nálunk is ósmert *Severin* játszott benne, nem volt sikere és nagyon kevés publikum látogatta a bódét. Többnyire vidékiekből állott a közönsége, akik nagyon megtapsoltak *Severin* és *Charlotte Wilhe-t* (Berényi feleségét), aki egy kopenhági karmester leánya.

Egyszer véletlenül bevetődött a bódéba *Claretie Maurel*-el az Opera Comique híres tenoristájával. Másnap *Claretie* nagy cikket írt Berényiről, a feleségéről, *Severin*-ről; a többi lap is írt róluk és harmadnap olyan tolongás volt már a bódé előtt, hogy a rendőrség segítségét kellett igénybe venni. Nemsokára a Boulevard des Capucines-en levő kis színházban ültette fel tanyáját a társaság. Három hónapig játszottak ott és minden este megtelt a színház Páris legelőgánsabb közönségével. Nemrég Monte-Carloban játszottak. Amint hallom most baza is mennek. Ott lesz nekik legkedvesebb a sikerük...

G. E.

+ **As indiánfőnök.** Sikerült tréfáról beszélnek Párisban, amelynek áldozata egy Párisban, Berlinben egyaránt ismert festő. A művész nagy előszeretettel adta az életuntat, s mikor egy társaságban erősen hívták valami elítélőre, kijelentette, hogy nem megy, mert semmi élvezetet nem talál a mai unalmas bálaikon. A társaság meg akarta büntetni a művészt és csakhamar készen is voltak a bosszútervvel. Másnap egy színészbarátja kereste föl a festőt, s nagy elragadtatással beszélt neki arról a mulatságról, melyet az ő művészbártaai rendeznek, s őt is meghívták rá. A meghívott urak és hölgyek csupa jelmezből jelennek meg. A múlt évben kalózkodnak és matrózkodnak voltunk öltözve, — magyarázta a színész. Az idén vademberek leszünk, vörösbőrűek, kafferek, kannibálok s hasonlók.

Rádásul még meg is ígérte, hogy a színházuk legpompásabb jelmezt neki küldi el. Másnap már ott volt a festőnél a legteljesebb indián főnök jelmez a vörös bőr, tollkorona, orrba és fülbevalók, művészileg himzett kötény és végül a hadi-balta, mindezenfölül pedig megígérte neki a jóbarát, hogy közvetlenül a mulatság előtt kifogástalanul megfogja tetoválni. Ugy is lett, a kérdéses estén a leirt dolgokkal szépen kiöltöztette őt a színész, akivel együtt kocsiba ülve hajtottak a mulatság helyére. A bejáratnál a színész valami ürügy alatt magára hagyta a festőt, hogy csak menjen egyenesen a terembe, azzal valamit sugva a szolgáló fölébe elsietett. A szolgáló fölcsapta az ajtózárnakat, s ünnepélyes hangon kiáltotta be a terembe:

— *Nabuk — di — Nitha ő felsége, a vulkáni szigetek királya!*

A művész büszkén a vállára csapva harci baltát, hegyes léptekkel tartott egyenesen a terembe, ... ahol borzalmas látvány tárult zemei elé. A teremben félkörben állva várták az elől említett társaság tagjai, akik jobbra-balra dőltek a kacagástól, a sikerült tréfa fölött.

+ **Megoperált elefánt.** A hannoveri állatkertben egy nagy elefántot operáltak meg. Az állat patatüregében szenvedett a hátulsó lábain, s három évvel ezelőtt sikerült úgy megkötözni, hogy a patáit le lehetett vágni. Ezt nem felejtette el Marli, — így hitták az elefántot. — és nem engedte magát megkötöztetni, mikor megint annyira megnőttek a patái, hogy a nyomásuk miatt a lábak is egészen kisebesedtek, s attól lehetett tartani, hogy a drága állat belepusztul.

Az állatkert igazgatója, dr. Schaff, végre elhatározta, hogy az elefántot narkotizálni fogják. Több állatorvosi akadémiai tanárral való tanácskozás után *Frick* tanárt hívatta el, aki elvállalta az operációt. Az elefántnak negyven gramm morfiumot és hat üveg rumot adtak, mely szacharinnal volt megédesítve. Pár óra múlva jelentkezett a hatás. Az elefánt összeesett,

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

Szegény Dávid kezét akart csókolni a hajdani Miklós urfinak; de ez tisztelgést vezényelt és a sok fényes tiszt kivont kardja megvillant és földig hajlott, amint az összeesett mellüli beteg tisztársuk keblén megcsillant a fel-tűzött vitézségi érem. Künn a kórház előtt megharsant a trombita, megperdült a dob és Dávid az ablakon át zokogva nézte a tiszteletére ellép-kező diszszadót.

De ha megbirta a nehéz sebeket, meg kellett, hogy bírja a diésőséget is. Mégis, mikor mindenek vége volt, odaforult a már őrnagygyá lett Galambodihoz és suttogva kérte:

— Miklós urfi, ha mégis meghalok, vagy itt, vagy kint a csatatéren, gondoskodjék, hogy öreg atyám láthassa érdemrendemet és tisztí kardomat, addig ne tudassa senki velem, hogy mi lett fiából...

— Megteszem bajtárs! ha többet urfinak nem szólítasz — felelte fennhangon Galambodi.

Szegény Eliásnak a dicsőség káprázatából nem jutott semmimem. De át kellett szenvednie még a megpróbáltatások egész sorozatát. Mikor az orosz hadsereg mint a sárkány lepte el mindenfelől Magyarországot. Előtte járt, vezetője volt az ismeretlen utakon a kárórvendő, a szákmányt leső varjuszereg. Egy ilyen innen-onnan összeszedett varjuszeregnek, mely különben valamelyik román legió egyik kohorsának nevével hivalkodott, de szerepe csak az orosz hadak esetleges ágyu-

töltelékének szerepe volt, — egy ilyen csapat élén nyolc altribunnal egy romániai törzstiszt jött át a falun.

Elbizakodott hetyke fiatal ember. Fényes öltözéke elárulta a pompaszeretetet és az izlésben a szertelenséget egyaránt. Kimondhatatlan dőlyf látzott arcán, magatartásán és minden mozdulatán. Különbön pedig feltűnő szép férfi volt. Barna, magas, erőteljes alak, gondör hajjal. Közéről nézve a csaknem zsenge ifjuság meglátszott rajta, meghazudtolva az első benyomást, mely sokkal korosabbnak tüntette fel.

A koresma előtt a csapat megállott...

— Meg lehet-e halni e nyomorult fészekben? — kérdezte Eliást a vezér.

— A kinek nincs nagy igénye — felelte szárazon Eliás.

— Ej de nyers vagy öreg Mózes, ugylátszik nem tudod, kivel beszélsz...

— Beteg, öreg, fardát ember vagyok, nem vagyok már kíváncsi semmire.

— En Djerbulesku Romulus vagyok, románai bojár, ő felsége az orosz cár őrnagyosa és a erdélyi XI. román légio ezidőszerinti parancsnoka.

— Djerbu... Djerbu... Derbulesku, mormolta gondolkozva az öreg, azután arcalet egyszerre bizonyos melegség öntötte el, felugrott helyéről... Djerbulesku Romulus, igen, ez az... paranesój velem, nagy jó uram!

A bojár meg volt elégedve a hatással...

— Szerencséd öreg, mert különben rád pörköltettem volna ezt a libaketrete.

A vén asszony is, a vén ember is hordták fel a borokat, csapra ütötték a katonáknak a pálínkás hordót. A bojár behívta tisztjeit a belső szobába. Ittak és énekeltek. Az elfogyasztott italokat mindannyiszor pazarul fizette, mikor az asztalról az üvegeket elhordták. De amíg a katonák mindinkább lerészegedtek és jobbra-balra kidőlvé elaludtak, a tiszték kedve mind magosabbra hágott.

— Na vén zsidóné, keres nekünk lányt a mulatsághoz! Magyar lányt vagy oláh lányt, száz

vagy zsidó lányt, csak lány legyen! ordította a vezér.

— Nincs ebben a faluban rajtunk kívül élő lény, — mondta szeliden.

— De nekünk Jeány kell vagy asszony, akármilyen, csakhogy Eva lánya legyen, — ordították vigyorogva a tiszték.

— Nincs... nincs... nincs — mormogta türelmetlenül Eliás.

— Majd csak lesz más is, ha mindnyájan rárohanunk erre a vén banyára. Kerits rögtön egy párt, öreg Mopele, mert ha nem, feleségeden teszünk csufot, habár nagyon hasonlít az ördögök anyósához.

A vezér ötlete tetszett. A tiszték egyike meg is ragadta mindjárt a vén zsidónét. Az ordítani és zokogni kezdett. — Ne ordíts vén Sibilla — kiáltott rá a tiszt, — neked sem volt olyan szép fiatal szeretőd, mint Djerbuleszku!... Akarod-e Romulus?

Djerbuleszku tétovázott... Ha nem akarod te, akarom én, hörögte a részeg altribun. A vén zsidóné azonban egy erős lökessel félre lökte az önefedt bestiát és kirohant az ajtón.

— Meg kell fogni a vén boszorkányt, üvöltötték a tiszték egyszerre, és mind a nyolcan futni kezdtek utána.

A külsőgebesett asszony segítségkiáltással az ősi kuria felé tartott.

A holdvilág teljesen bevilágította az udvart a keleti részen, a szobron egy-egy sugár meg-törött.

— Ott fenn világosság van! hurrá előre! ott lesznek a lányok! — kiáltotta Djerbuleszku. Most már nem a vén asszonyt üzték, hanem az érzéki vágy vad ereje vitte őket felfelé.

A nagy ebédő ajtaja megnyílt s azon Száli lépett ki, utána a két nőcseléd. Lévnén éppen akkor érkezett oda... a küszöbön lerogyott...

— Az Istenért, mi az, édes anyám! — sikoltott a lány.

(Folytatása következik.)

mire csigák segítségével fölemelték a hátulsó lábait s kalapáccsal és vésővel a patákat levágták, a sebeket kiégették. Mikor mind a két lábbal készen voltak, fölbrezsették az állatot és lábaira állították, mi azonban nem kevesebb, mint három napot vett igénybe

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A házipari kiállítás. Az Országos Iparegyesületben Nyegre László országgyűlési képviselő előadásának kapcsán rendezett máramarosmegyei házipari kiállítást ma délelőtti tekintette meg Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, akit Ghyeczy Béla, az Iparegyesület házipari szakosztályának elnöke. Nyegre László országgyűlési képviselő, Gelléri Mór, az Iparegyesület igazgatója és dr. Soltész Adolfi titkár fogadták. Ghyeczy Béla elnök üdvözlése után a miniszter nagy érdeklődéssel apróra megsemmelt a kiállított házipari cikkeket, amelyek közül különösen a szőnyegek nyerték meg tetszését, de nagy elismeréssel nyilatkozott a többi tárgyról is. Nyegre képviselő magyarázatai után a miniszter ismételve kifejezte tetszését és kijelentette, hogy a tárcája körében rendelkezésre áll minden eszközök szívesen hajlandó a máramaros házipart támogatni.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság. A társaság igazgatósága a választmány e hó 21-én megtartott ülésén terjesztette elő az 1900-ik évre vonatkozó mérlegét és az igazgatóság és felügyelőbizottság javaslata alapján elhatározatot, hogy a társaság I. hó 30-án megtartandó közgyűlése elő azon indítvánnyal fog járulni, miszerint minden egész részvény után 168 korona osztalék fizetessék ki. A társaság tüzbiztosítási díjtábléka minden megterhelés nélkül 4.080.000 korona. Az életbiztosítási átlomány 265.409,979 korona 83 fillére rug. meylejly szemben a tartalék 73.011,711 korona 45 fillér. A társaság alapjai jelenleg 90.318.847 korona 05 fillérrel rugnak és a következő értékekben vannak elhelyezve:

Takarékpénztári és bankbetétek 6.187.664,68 korona. Záloglevelek 39.417.418,50 korona. M. kir. és osztr. járadékok 1.867.519— korona. M. kir. államrészi kötvények 13.635.560,50 korona M. kir. állami vasúti arany- és ezüstkötvények 2.755.900— korona. Állam által biztosított vasúti és egyéb kötelezvények 3.124.463,59 korona. Budapest székesfővárosi kölcsönkötelezvények 5.179.504— korona. Olasz járadék és egyéb értékpapírok 4.624.842,45 korona. Váltókbán 66.885— korona. Jelzálogkölességek 2.942.648,30 korona. Életbiztosítási kötvény-kölességek 8.377,046— korona. Társasági házak 2.140.000— korona. Összesen 90.318.847,05 korona.

Az ipari szövetkezetek munkavállalóival. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai ma délután Thék Endre előnöktele alatt ülést tartottak, melyen dr. Horváth János tartott előadást az ipari szövetkezetek munkavállalóikozásáról. Különösen kiemelte előadásában, hogy a szövetkezeti munkavállalóknak leggyakoribb alakja a konzorciumok, alkalmi egyesülések legyenek azért ezek alakulását és működését részletesen feltűnteti. Előadással azzal végzi, hogy az esetben, ha a kisiparosok így módon szervezedeznek, magunknak biztosíthatják a vállalkozói nyereséget, munkájukat jobban értékesíthetik és ismét elfoglalhatják azt a tért, melyről a kellő szervezkedés és egyesülés hiányában őket a nagy vállalkozók kiszorították. A feszült figyelemmel hallgatott és nagy tetszessel fogadott előadást Thék Endre elnök melege hangon mondott köszönetet és az ülést berekesztette.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 42.— korona pénzben, 42,50 korona áruban. Bécseben 41.— korona pénzben, illetve 41,40 korona áruban.

Heti lóvásár. A Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 194 első-, 206 másodosztályú, összesen 400 lovat. Elkelt 301 ló.

Borjувásár. 1901. évi március hó 21-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borjú 886 drb, leölt borjú 10 db, bécsi borjú — db — db, horvát, növendékmárha 69 darab, bárány élő 482 darab, leölt bárány 1799 darab. Argyezések. — Belüldi élő borjú I. rendű 66—76 l.-ig, kivételes 80 —, II. rendű 56—64 l.-ig, 1 kilónként leölt borjú I. r. 56—74 l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — l.-ig. Növendék marha 49 l.-től 54 l.-ig, I. r. — l.-ig, középmínőségű 42—47 l.-ig, alárendelt 39—41 l.-ig, 1 kilónként. Bárány élő 10.—14,50 k., leölt bárány 6,50—12.— k., kivételes ár — k.-ig páronként. — A heti szükségletet a felhajtás jóval túlhaladta; lanyha irányzat mellett az üzlet vontatott. A bárányvásáron szintén nyomott a hangulat.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1693 darab, magyar tehén: 823 darab, szerbiai ökör 270 darab, szerbiai tehén 2 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 79 drb, bika 145 darab, összesen 3012 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökör 114 darab, fejős tehén 125 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika 5 darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 56.— K.-től 62.— K.-ig, kivételes — K., 100 kilónként élő sulyban, középmínőségű 48.— K-től 54.— K.-ig, silányabb minőség 42 K-től 46 K.-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 43 K-től 54.— K.-ig, kivételes — K.-ig. Silányabb minőségű 40 K-től 46 K.-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 53 K-től 64.— K.-ig, kivételes — K.-ig, középmínőségű 50 K-től 56.— K.-ig, silányabb minőség 44 K-től 48 K.-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség 48 K-től 54.— K.-ig, kivételes 58 K.-ig, silányabb minőség 40.— K-től 46.—

— K.-ig. Bika jobb minőségű 50 K-től 62.— K.-ig, kivételes — K.-ig, silányabb minőségű 42.— K-től 48.— K.-ig. Bivaly 32 K-től 42 K.-ig, kivételes 44.— K.-ig. Magyar tehén 40.— K-től 54.— K.-ig, kivételes — K.-ig. Tarka tehén 42.— K-től 62.— K.-ig, kivételes — K.-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — K-től — K.-ig, kivételes — K.-ig métermázsánként, 760 — K-től 780.— K.-ig páronként, közép minőségű — K-től — K.-ig 100 kilónként — K-től — K.-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K.-ig 100 kilónként — K-től — K.-ig páronként. Hizalmi való ökör fehér 100 kg.-kint 550.— K-től — K.-ig. Fejőstehén keresztezett szíves 140 K-től 220 K.-ig darabonként, bonyhádi faj 280 K-től 320 K.-ig darabonként, kivételes — K-től — K.-ig. Igás bivaly — K-től — K.-ig páronként. Vágómarhából 600 darabban nagyobb volt a telhajtás, mint a múlt héten s jölehet idegen vevők részéről a kereslet valamivel jobb volt s konzervgyártási célra mintegy 250 darabot vásároltak, az irányzat mégis lanyha volt s az árak általában 2 koronával métermázsánként hanyatlottak. — Jármos ökökre, valamint fejős tehenekre a kereslet gyenge.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencevárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi március 21. Készlet 639 darab. Erkezett 613 darab. Összesen 1252 darab. Eladott 865 darab. Maradt 387 darab. Napi árak: 120—180 kg ogramm sulyban 84—94 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 82—92 koronáig, 320—380 kg. sulyban 84—92 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kiós 79—87 koronáig. Malac 64— — kgrig — korona. A vásár elénk volt.

Bécsi szarumarhavásár, március 21. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhöztek: 4173 drb borjut, 1412 drb élő sertést, 2258 darab levágot sertést, 295 levágot juhot, 3695 darab bárányt. Árak valamivel javultak, borju, juh, sertés esett.

Eladási árak: Levágot borju 68—88 fillér, elsőrendű 90—104 fillér, legeleje 112—120 fillér, élő borju fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételes — l., levágot nehéz sertés 80—96 fillér, kivételes — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zisra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 82—98 fillér, elsőrendű sülöd — fillér élő juh — fillér, levágot juh 60—76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—30 korona, kivételes — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 21.

Készbuza jó kínalat és ugyanoly vételkedv mellett ma szilárd irányzatú volt. Elkelt körülbelül 25.000 métermáza 2½—5 fillérrel magasabb áron.

Eladatok: Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 8 K. 22½ l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 20 l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 10 l., 1000 mm. 79¼ k. 8 K. 10 l., 1000 mm. 80 k. 8 K. 10 l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 07½ l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 05 l., 1000 mm. 78 k. 8 K. 05 l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 400 mm. 78-8 k. 8 K. 02¼ f., 1000 mm. 78-8 k. 8 K. — f., 200 mm. 78-5 k. 8 K. 05 f., 1000 mm. 78-7 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 77-5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78-5 k. k. — f., 600 mm. 78-5 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 78-5 k. 8 K. 10 l., 300 mm. 78 k. 8 K. 07½ l., 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 76 k. 7 K. 92¼ f., 200 mm. 74 k. 7 K. 67¼ f., 200 mm. 74 k. 7 K. 67¼ f.

Pestvidéki: 2500 mm. 78 k. 8 K. 12½ f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 300 mm. 78 k. 8 K. — f., 400 mm. 78 k. 8 K. — f., 350 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 77-5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 76-5 k. 7 K. 80 l., 200 mm. 76 k. 7 K. 90 l., 300 mm. 76 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Zimonyi: 3105 mm. 73-7 k. 7 K. 42¼ l. Karcagi: 1000 mm. 78-5 k. 8 K. 10 f. Fehérmegyei: 500 mm. 74 k. 7 K. 70 f. Aradi: 150 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 50 mm. 80 k. 7 K. 95 l.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 k. 7 K. 80 f. Csabai: 1000 mm. 78-7 k. 7 K. 15 f. Bányási: 200 mm. 75 k. 7 K. 62¼ f. Becskereki: 1060 mm. 75-5 k. 7 K. 65 f., 2020 mm. 75 k. 7 K. 62¼ f. Bihari: 100 mm. 76 k. 7 K. 80 f. Mind három hónapra.

Ross: 100 mm. 7 K. 50 l., 300 mm. 6 K. 62¼ f. Tengeri: 100 mm. 5 K. 45 l. Készpénzfizetés mellett.

A készár hivatalos egyezése a budapesti ár-és értéktözsde s:okási szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilo, K.-től, K.-ig, Kilo, K.-től, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bécseai.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kilo, 50 kilogramm Ára, K.-től, K.-ig. Rows include Ross, Arpa, Zab, Tengeri, Képe.

A határidőzlet folyamán a következő kitések körtének:

Table with columns: Gabona, Ár. Rows include Buza áprilisra, Buza októberre, Ross áprilisra, Ross októberre, Zab áprilisra, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Képe augusztusra.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Gabona, Ár. Rows include Buza áprilisra, Buza októberre, Ross áprilisra, Ross októberre, Zab áprilisra, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Képe augusztusra.

Délután fél 5 óraker záról: Buza áprilisra, Buza 1901. októberre, Ross áprilisra, Ross októberre, Zab 1901. áprilisra, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Képe augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde magas berlini és frankfurti zárlatok befolyása alatt igen szilárdan indult, de a forgalom mérsékelt volt s realizációhajlam befolyása alatt némileg gyengébb lett s nyugodtan zárult.

A helyi piac tartott, de csendes volt, forgalomban Rimamurányi, Közuti és Jelzálogbank-részvények kerültek.

A déli tőzsde, kevés váltakozás után, gyengébb volt s gyengébben zárult, bár az irányzat változatlanul tartott maradt.

A helyi piac kevés érdeklődést és valamivel ölcsőbb árfolyamokat hozott felszínre.

Járadékok javultak. A valutapiac változatlan.

Az előtözsde csendes. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725.—728,50.

Osztrák hitelrészvény 718.—721,75. Államvasut részvény 689.—690.—. Jelzálogbank részvény 466,50—467,25. Rimamurányi vasut részvény 528,50—530,50. Közuti vasut részvény 613,50—614.—. Koronajáradék 93,05 korona.

A déli tőzsde: Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725,50—728,75. Osztrák hitelrészvény 718.—720,75. Államvasutak 687,50—689,50. Koronajáradék 93,05—93,15. Jelzálogbank 464.—465,25. Leszámitoló bank —. Rimamurányi vasut részvény 528,50—529,50. Közuti vasut 612.—613,75 korona.

Forgalomban került: Koronajáradék 92,95—93,35. Angliabank 286.—288.—. Központi takarékpénztár 1410.—1430.—. Magyar Általános Biztosító 6300.—5400.—. Erzsébet-malom 448.—452.—. Salgótarjáni vasut részvény 623.—624.—. Ganz és társa 3200.—3250.—. Adria 478.—481.— korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 718,25. Magyar hitelrészvény 726.—. Leszámitoló bank részvény 449.—. Rimamurányi vasut részvény 580.—. Osztrák-Magyar államvasut 666.—. Közuti vasut részvény 613.—. Városi villamos vasut részvény 297.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: Iucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprószemű 43.—48.— korona, vörös erdőnyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 52.—55.— korona, nagyszemű 56.—63.— korona. Disznózsír: budapesti: 55 50—56.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszenzáritott vidéki — korona, városi 42 darabos 46.—46,50 korona, 3 darabos 48,50—49.— korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15,25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.—16,25 korona, 85 darabos 17.—17,25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14,25—14,50 korona, 100 darabos 15,25—15,50 korona, 85 darabos 16.—16,50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19,25—19,50 korona, szerbiai 18.—18,50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén gyengült az irányzat külföldről. Déli tőzsdén az irányzat Berliuro gyengébb. Zárlat nyugodt.

Bécs, március 21. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 117.75. Liszt és szezedi kölcsön sorsjegye 146. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.10. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.60. Magyar leszámoló- és pénzváltóbank 187.5. Déli vasút 100.50. Dunagőzhajózási részvény 820. Dohányrészvény 293. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.57. 4%-os ezüst járdék 97.90. Osztrák koronajárdék 97.25. 1864-iki sorsjegy 206. Osztrák hitelintézeti részvény 717. Unionbank 571. Osztrák Länderbank 439. Osztrák-magyar Államvasút 64.50. Elbavölgyi vasút 499.50. Alpeisi bányarészvény 483. 20 frank arany 19.09. Londoni váltóár 240.25. Bécsi Tramway Líté 893. Bécsi Tramway Líté A. 298. Lipót köhő 448. Az irányzat gyengébb.

Bécs, március 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.10. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 117.80. 1860-os sorsjegy 141. Osztrák hitelsorsjegy 397. Angol-osztrák bank 286. Bécsi bankjegységit 504.50. Osztrák-magyar bank 167.5. Déli vasút 100.50. Dunagőzhajózási részvény 820. Dohányrészvény 293. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.57. 4 2/3%-os ezüst járdék 97.90. Osztrák koronajárdék 97.25. 1864-iki sorsjegy 206. Osztrák hitelintézeti részvény 717. Unionbank 571. Osztrák Länderbank 439. Osztrák-magyar Államvasút 64.50. Elbavölgyi vasút 499.50. Alpeisi bányarészvény 483. 20 frank arany 19.09. Londoni váltóár 240.25. Bécsi Tramway Líté B. 293. Bécsi Tramway Líté A. 298. Lipót köhő 448. Az irányzat gyengébb.

Bécs, március 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 717.50. Magyar hitelrészvény 726. Angol-Osztrák bank 287. Bécsi bankjegységit 505. Union bank 571. Länderbank 439.50. Osztrák-magyar Államvasút részvény 634.50. Lombard 100.50. Elbavölgyi vasút 500.50. Északnyugati vasút részvény 483. Dohányrészvény 293.75. Rimamurányi vasúti 529.50. Alpeisi bányarészvény 482.50. Májusi járdék 98.10. Magyar koronajárdék 93. Török sorsjegyek 109.75. Német birodalmi márka 117.62. Napoleon d'or 19.10.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 21. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsde bizonytalan irányzatú volt, a kínai bonyodalmak okozta politikai kedvettség és a londoni tőzsde gyöngesége miatt. Bankértékek mindjárt eleinte gyöngébbek voltak, mint tegnap zárlatok. A bányáértékek is gyöngültek később az általános kedvettség miatt. Vasutak nagyobbára engedékenyek voltak, svájciak azonban később javultak. A befektetési papírok piaca csöndes volt. Belföldi és kínai járdékok nem tartották meg árfolyamukat. A második tőzsdében a forgalom nem volt nagyon élénk. Bányáértékek azonban javultak. Magánleszámítások kamatlat 4%.

Berlin, március 21. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék 98. 4%-os osztrák aranyjárdék 117.80. Elbavölgyi vasút 499.50. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák-magyar Államvasút 64.75. Kassa-cserbergi vasút 102.40. Bécsi váltóár 84.90. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.40. Alpeisi bányarészvény 483. Disconto-Commandant 185.60. Általános vállalkozási Edison 204. Gelsenkircheni 178.30. Laura-köhő 295.50. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.80. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.10. Osztrák hitelrészvény 228. Déli vasút 24.40. Károly Lajos vasút 216.10. Orosz bankjegyek 216.10. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 98.10. Török dohányrészvény 293.80. Járdék 95.75. Magyar hitelbank 171.30. Dynamit Trust 159.80. Harpeni 171.30. Az irányzat tartott.

Berlin, március 21. (A Budapesti Napló tudósítójának tévriporta.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.10. Magyar koronajárdék 92.90. Osztrák hitelrészvény 225.60. Osztrák-magyar Államvasút 145.50. Déli vasút 24.25. Északnyugati vasút 483. Elbavölgyi vasút 499.50. Orosz bankjegyek 216.10. Buschtiehradi Orosz bankjegy 216.10. (Ujfélon) Lombard 100.50.

Frankfurt, március 21. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék 98. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák-magyar bank 120.20. Déli vasút 100.50. Elbavölgyi vasút 126. Londoni váltóár 204.18. Bécsi bankjegységit 127.25. Villamos részvény 390.50. Magyar aranykölcsön 97.75. 4 2/3%-os ezüstjárdék 97.75. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 98.95. Osztrák hitelrészvény 226. Osztrák-magyar Államvasút 147.10. Északnyugati vasút 118.50. Bécsi váltóár 849.75. Párisi váltóár 810.66. Unio bank 483. Alpeisi bányarészvény 483. Az irányzat renyhé.

Frankfurt, március 21. (A Budapesti Napló tudósítójának tévriporta.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 226.25. Osztrák-magyar Államvasút 146.80. Déli vasút 24.50. Osztrák aranyjárdék 98. Olasz járdék 93. Laura-köhő 206.25. Harpeni 185.90. Discont 171.25. Alpeisi 181.40. Bécsi bankjegységit 127.25. Hamburg, március 21. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 97.75. 1860. sorsjegy 141. Déli vasút 24.30. 4 1/2%-os

osztrák aranyjárdék 100. Osztrák hitelrészvény 225.70. Osztrák-magyar Államvasút 146.75. Olasz járdék 96. 4 1/2%-os Magyar aranyjárdék 98.80. Az irányzat nyugodt.

Páris, március 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasút 738. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101. Osztrák Länderbank 483. 3 1/2%-os francia járdék 101.37. Otomanbank 548. 3 1/2%-os francia járdék 102.55. Alpeisi bányarészvény 483. Déli vasút 100.50. Magyar aranyjárdék 99.80. Párisi bankrészvény 1078. Olasz járdék 95.57. Francia föltérth. járdék 100. Osztrák földhitelintézeti részvény 1292. Török dohányrészvény 319. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 21. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések dr. I. A Magyar elsőrendű: Orosz nehez (párnkint 400 kilogramm feletti súlyban) 88-90 fillér. Orosz közép (párnkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. Fialat nehez (párnkint 320 kilogramm feletti súlyban) 96-98 fillér. Fialat közép (párnkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillér. Fialat könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. II. Magyar szedett: Nehez (párnkint 280 kilogramm feletti súlyban) 80-82 fillér. Közép (párnkint 240-280 kilogramm súlyban) 80-82 fillér. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. III. Romániai: Nehez (párnkint 320 kilogramm feletti súlyban) 80-82 fillér. Közép (párnkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. IV. Romániai eredeti (Stach). Nehez (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. V. Szerbiai: Nehez (párnkint 280 kilogramm feletti súlyban) 80-82 fillér. Közép (párnkint 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillér.

Sertéselétszám 1901. március 19. napján volt készlet 38 693 darab. 1901. március 20. napján eladott 1666 darab. 1901. március 20. napján elszállított 212 darab. 1901. március 21. napjára maradt készletben 40.174 darab.

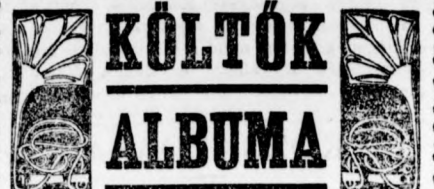
Időjelzés.

Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, március 21.

Európa északi felén a magas nyomás terjeszkedik, kiszorítja Szibéria felé az észak. depressziót; a kontinens déli felét pedig alacsony nyomás borítja; egy közép-európai depresszió, amelynek magvai Ausztria és Románia feletti vannak, és egy új depresszió, amely a nyugati francia partok felé közeledik. Az idő északon száraz, derült, délen borús és jobbra csapadékos. A német, francia és a Földközi tengerpartokon viharos szelek fújnak. A hőmérséklet északról sülyed. Nálunk az idő borús, keves kivétellel esős és enyhé volt. Kihűlés: Enyhe és sok helyütt még esős idő várható, esetleg zivatarokkal. Később pedig lehűlés valószínű.

Viz állás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Környe, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Sramos, Kraszna, Latoros, Zabolca, Ung) and water level data for Márc. 21. and Márc. 20.

Nagy negyedrét alaku diszmag, pompás magyarstíli díszkötésben 35 magyar festőművész képeivel, illusztrációkkal és 28 heliogravür kivételű műmelléklettel. ÁRA 56 KORONA.

E remekművet 3 koronás havi részletfizetésre is szállítjuk.

Az anthológiánál közreműködő költők:

- Arany László, Ábrányi Emil, Bartók Lajos, Bulla János, Domotor Pál, Endrői Sándor, Fejes István, Gyulai Pál, Heltai Jenő, Ignatov, Inczédi László, Jakab Ödön, Kiss József, Komocsy József, Kosza Andor, Lévay József, Makai Emil, Mora István, Palágyi Lajos, Pósa Lajos, Reviczky Gyula, Szabó Endre, Szabolcsa Mihály, Szalay Fruzina, Szávay Gyula, Szász Károly, Torkos László, Vajda János, Váradi Antal, Vargha Gyula, Zichy Géza gróf és számos mások.

Az anthológiánál közreműködő festők:

- Baditz Ottó, Bihari Sándor, Both Menyhért, Cseréj Árpád, Csók István, Dudits Andor, Faragó József, Fényes Adolf, Ferrerzy Károly, Ferraris Arthur, Grünwald Béla, Halimi Arthur, Hegedüs László, R. Hirsch Nelly, Ipoly László, Jenárussik Jenő, Karvaly Mór, Kinnach László, Knopp Imre, Kriesch Aladár, László Fülöp, Mannheim Gusztáv, Márk Lajos, Olgyay Ferencz, Pap Henrik, Pataki László, Réthy István, Spányi Béla, Spányik Kornél, Szlányi Lajos, Székely Árpád, Tull Ödön, Ujváry Ignác, Vágó Zsigmond, Vajda Zsigmond.

A művészek képei legnagyobb részét gyönyörű heliogravürökben sokszorosították, még pedig elsősorban műintézetekben. A külön papírra nyomott műmelléleteken kívül számos inleziálás rajz díszíti a szöveget.

Számos megrendelés számból kivétel nélkül, és az alul csatolt megrendelési lapot pontos névsorával és a hivatalos illetéggel ellátva megküldésével együtt kitöltve és hozakni melőbb beküldeni, hogy a dísművet camére elküldhessük.

LAMPEL R. (Wodianer F. és fia) co. és kir. udv. könyvkereskedésének Budapest, Andrássy-út 21.

Ezzel megrendelem a „Költők Albuma“ nagy negyedrét alaku dísművet 56 koronáért.

Fizetendő 3 koronás havi részletekben a szállítástól kezdve minden hélelén Budapesten, a cég könyvkereskedésében. Az esedékes és le nem fizetett részeket a cégnek jogában áll költséggel postai megbízással beszélni. A részeket pontos lefizetésnek elmulasztása esetén a mű teljes vételára azonnal esedékesé válik. A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet a szállítással fizetendő utánvételekben. (Szóbeli megállapodások érvénytelenek.)

Kelt: Név és állás: Lakhely: Fizetendő Budapesten.

Titkos betegségek Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalata alapján.

NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG Alakult 1845-ben. Az összes nyeresemények a biztosítottak tulajdonát képezik. Kivonat az 1899. évi üzleti jelentésből: Aktívák összege 1 milliárd 166 millió korona. Évi bevétel 258. 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett 109. 1899-ben kötött új üzletek összege 998. Tiszta fölösleg 1899. végén 204. Az 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összege 14 millió koronára rucgmit.

TITKOS BETEGSÉGEKET Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudor, volt oszák. kir. oszt. főorvos. RENDEL: szonpán d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolnak és gyógyszerüket is gondoskodva lesz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1901. március hó 22-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. március hó 22-én.
Harmadszor:

Morituri.

3 egyfelvonásos. Irta Sudermann Hermann.
I. Teja.

Fordította: Makai Emil.

Személyek:

Gyenes
Egressy

Teja
Baltilda
Amalberga

Mihályfi Agila
Márkus Eurik
Fáy

II. Fricke.

Fordította: Fái J. Béla.

Személyek:

Beregi
Alsözeby

Drosse
Helén

Ujházi Fricke
Prielle K. Agnes

III. A férj.

Fordította Makai Emil.

Személyek:

Császár
Horváth

A királyné
Marsall

Láncoy A festő
Gyenes A lakáj
Kézlete 7 1/2 órák.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. március hó 22-én.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képpben. Szövegét írta: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordította: Salgó Ernő és Mérey (Merik) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Kézlete 7 1/2 órák.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. március hó 22-én.

A „Tournée parisienne monoharmonica” francia társulat vendégjátéka.

Cyrano de Bergerac.

Drama héroi-comique en 5 actes de Monsieur Edmond Rostand.

Kézlete 7 órák.

M. PSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. március hó 22-én.

Harmadszor:

Cirkusz-élet.

Operett 3 felvonásban. Írták: I. T. Tanner, W. Palings, Harry Greenbank és Adrian Ross. Zenéjét szerzte: Ivan Caryll és Lionel Moncton. Fordította: Fái J. Béla és Farago Jenő.

Személyek:

Sir Wemyss Solymosi Drivelli Németh
Lady Diana Krecsanói Drivellinó Siposné
Dóra, leányuk Küry Favorita Bojár
Roginald Raskó Lucille Kápolnai
Dikk Capel Szirmai Albertoni Kiss M.
Gustave Marton Rudolf Gondos
Biggs Kovács M. August Ujvári
Gaston Delli Adolf Nagy V.
Flobert Kovács K. Gundor bass Némédi

Kézlete 7 órák.

URÁNYA SZÍNHÁZ

Péntek, 1901. március hó 22-én.

Spányolország.

Irta Pekár Gyula.

Kézlete 7 1/2 órák.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. március hó 22-én.

A dolovai nábob leánya.

Színmű 3 felvonásban. Irta Herczeg Ferenc.
Kézlete 7 1/2 órák.

AZ ANGOL SZABÓ-HOZ
cimzett

férfi- és gyermekruha-áruház

Budapest, Károly-körút 12. szám

Ajánlja gyermekruha-össztályát, mely tiszta gyapjúszövetből készült, és a gyermeköltönyökből a legválasztékabbat rendelkezik. — Egy gyermeköltöny 4 frttól, egy gyermekkesztyű 3 frttól, legfeljebb A szigorúan szabott ár minden darabon látható.

FIGYELEM!!

Angolszabó csak Károly-körút 12. földszint és első emelet. Vidéki megrendelések legszolidább módon eszközölhetnek, a meg nem felelő kiteszítések vagy a pénz visszaküldjük.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénziárnyítás 7-kor. Kézlete 8-kor.

A márciusi műsor hallatlan sikere!

Szenzáció! Szenzáció!

Miss CHARMION

az ő átváltozó jelenetében a trapézban.

Felülmulhatatlan! A legjobb idomítás!

Mr. JUDGE ALASKA

az ő kitenyén idomított tengeri fókával.

Hansen Dagmar The Arley's

a dán szépség kómikus bicyklisták.

Ármin Kätthe és József

a „Fuhrmann Henschel” paródiával.

Tipp-Topp hármas

eredeti angol énekesnők és táncosnők.

Elsőleges jelentés! Vasárnap, március hó 24-én. délután 3 órák, nagy játékoncselelő ifjúsági díszelőadás a „Gyermekbarát”-éhoz iskolás gyermekeket gyámolító-egyesület javára.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytözsdejében, Károly-körút 26., tözsde Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

Petánovits

„Metropole-szálloda”

VII. kerület, Kerepesi-ut 58. szám.

Ma nagy hangverseny

Pongrácz Lajos

kolozsvári zenekara által.

Versenydíjnyújtási hirdetmény.

A magy. kir. kísérleti állomások ujonnan emelt épületeinek berendezési, valamint a telek rendezése alkalmával teljesítendő:

- 28.000 koronával előirányzott gőzfűtés berendezési, 4.064 „ „ parkirozási, 5.656 „ „ trachit kövezési és 1.119-68 „ „ keramit burkolati munkálatok biztosítása céljából ezennel nyilvános árlejtés hirdetik a kövekező feltételek mellett:

1. Az árlejtésben részt vehetnek mindazon hazai iparosok, kik illetéki gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.
2. Ajánlat az egyes munkálatokra külön-külön teendő.
3. A munkákra vonatkozó munkakivonatok és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsátatnak s kötelesek abba egységárait beletolni, a végösszeget pedig úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni, csak azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek kiszolgáltattott eredeti íveken tettek.
4. Később érkezett, távirati uton küldött, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.
5. Az egykoronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok az ivenkint 30 fillérrel lebélyezett mellékletekkel együtt legkésőbb folyó évi március 30-án, déli 12 óráig nyújthatók be: Czizler Győző műegyetemi tanár ur irodájában (IV. Múzeum-körút 37. sz. III. emel.)
6. A beadott ajánlatok Czizler Győző ur irodájában f. é. március 31-én, déli 1/2 órákig nyilvánosan fognak felbontatni.
7. Tartoznak vállalkozók az ajánlati feltételek 6. §. szerinti az ajánlati összeg 50%-ának megfelelő bnatpénzt a m. kir. állampénztárnál (IX. Vámház) az ajánlat benyújtása előtt letenni s az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni, késpénz és érték-papír bnatpénzül nem esatolható.
8. A földmívelésügyi miniszter ur 5 nagyméltóságának fenn van tartva azon joga, hogy az ajánlattevő vállalkozók között szabadon válassza. A munkákra vonatkozó általános és részletes feltételek és tervek Czizler Győző műegyetemi tanár ur irodájában (IV. Múzeum-körút 37. sz. III. emel.) naponta délután 3-6 óra között megtekinthetők, ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatok vállalkozóknak kiadottat. Budapest, 1901. március 20-án.

A m. kir. kísérleti állomások építési művezetősége.

A m. kir. kísérleti állomások építési művezetősége.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Szombat	Hóféherke	Don Juan	La dame de chez Maxime	Cirkusz-élet	Angot asszony leánya
d. u.	Bánk bán		Ocskay brigádéros	Pirosbugyeláris	A postás fiú
Vasárnap este	Morituri	Troubaduur	Hotel des Libres Échanges	Cirkusz-élet	A postás fiú

Havelok gallériával 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt tiszta gyapjuból). Rothberger Jakab eszáz. és kir. udvari ruhászallító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

Dreher Antal cs. és kir. udv. kamarai szállító

kőbányai serfőzdeje palacksöreit

ajánlja a legjobb minőségű, kizárólag pasteurizált (eredeti töltés a serfőzdeben), a legolcsóbban megállapított áron és pontos szállítással. A szállítás eredeti 26 és 50 literes tartalmazó ládákban történik bérmentes házhoz szállítással.

Kisbő mértékben kapható minden nagyobb szomszéd- és fiuzerkereskedésben.

FOLIES CAPRICE.

Ma: „Gebrüder Zifferblatt”

„Der Aushilfsgargon”

és „Végrehajtás akadályokkal.”

Jászay Mimi a kiffnő énekesnő fellépte. Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás télikertben.

Felülmulhatatlan szer!

Millió embernek A SCHNEIDER-féle Páfrány-tokocska (Galaadó elhajtó) atták vissza teljes egészséget.

Pántlikagiliszta fejestől a páfrány-tokocska által tájékozódni a test meglátása, gyakori főbőgés, bélgörcs, szuro fájdalom, szivdörgés, a vérkeringés rendeltensége, különösen nőknél, gyakori gyomorban szendvedet is biztosan meggyógyítja.

A pántlikagiliszta tünetei az arc halványasága, bágyadt okintek, kek szemkarkák, lesoványodás, elnyálkásodás, emérgénylőkés, emérgénylőkés, emérgénylőkés.

heltenség, átvérzitalanság gyakori rosszullet, álulások, nyálösszegyűlés, a test meglátása, gyakori főbőgés, bélgörcs, szuro fájdalom, szivdörgés, a vérkeringés rendeltensége, különösen nőknél, gyakori gyomorban szendvedet is biztosan meggyógyítja.

TÖRVÉNYESEN VEDVE. Rendelésnél az életkor megjelölendő. Számtalan elismerő és hálaanyaglatokat. Egy eredeti doboz használati utasítással együtt postai utánvéttel 3 kor., a pénz előleges beklüldésével 7 kor.

Egyedül valódi kapható: SCHNEIDER JÓZSEF gyógyszerész Rosta, Fő-utca 106. (Dómágyasrész)

Biztos gyógyszer!

„Guzi”-kenőcs.

Ezennel nyilvánosan 1 évi írásbeli jóállást vállalko el minden nálam vásárolt cipőre, melyet „Guzi”-kenőccsel naponta egyszer bekennnek, miután a bőr elrepedése az idő előtti ki van száva. 1 tégló 40 kor. — Mindenki, ki cipőt nálam szára be, 1 tégló Guzi-kenőcsöt kap ingyen. — Vízkei megrendelés esetén 80 kor. postaköltséggel jár, nem megfellelőket visszavesszük és csonnol kutyajelen magam a pénzt visszakad.

Férfi vix síma cipő erős kivít kenőcs ... 2-
Női legfinomabb zergebőr cuos v. fűző 8-
Női legfinomabb zergebőr cuos cipő 3-50
Férfi vix fűző cipő, galvalter forma ... 3-50
Dívtos barna v. sarga bagaria fűző cipő 4-
Salon lak fűző v. cuos cipő, elegáns ... 4-
Legfinomabb „box kalp” bór, fűző v. gumibő cipő, legelőgésőbb francia szabás 4-
Mértéknek elegendő, ha a lábát hártyában egy papirlapra rajzolatlik. Kérje több száz ábrával ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Tisztelettel

AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST, Deák-tér és Király-u. sarok

Képes levelezőlapok

a legkedveltebb budapesti színésznők brom-üzést kivitelű arc-képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 drbot tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldéssel 1 frt 80 kr. (3 K. 60 fill.). Az öszeg beklüldése után küldi

„Budapesti Napló” kiadóhivatala

József-körút 18. sz. Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 48 helyett 62 képet kap.

B. Alsözeby Irma, Amon Margit, Bárdy Gabi, Delli Emma, Dory Margit, Kecery Irén, Komáromi Mariska, Küry Klára, Mezeányi Adrienne, Prielle Kornélia, Szilágyiné B. Ilona, Vidar Pálné.

!! Most jelent meg!! III-ik olcsó kiadásában

Dr. Kiss Arnold vesztprémi forrábi

MIRJAM című imádásos könyve, zsidó nők számára.

Ára esinos vászonkötésben 2 korona 40 fillér.

Kapható: KÖVES BELA könyvkiadóhivatalánál

Veszprómban és minden hazai könyvkereskedésben.

Nógrádi László Történetek című munkája megjelent

a Franklin-Társulat kiadásában.

Kapható „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Ára 3 korona.

Atlanti történetek. (Tizenegy elbeszélés) írta: VIRTOR FERENC.

Ára: 2 korona. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. Két korona és 40 fillér beklüldése után portmentesen elküldjük.

